

**KUTSUMUS LÄHETYSTYÖNTEKIJÄKSI VIEVILLÄ
POLUILLA**

Maija Rantanen
Kirkkososiologian tutkielma
Toukokuu 2020

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET		
Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tiedekunta		Laitos – Institution Käytännöllinen teologia
Tekijä – Författare Maija Rantanen		
Työn nimi – Arbetets titel Kutsumus lähetystyöntekijäksi vievillä poluilla		
Oppiaine – Läroämne Kirkkososiologia		
Työn laji – Arbetets art Maisterintutkielma	Aika – Datum 05/2020	Sivumäärä – Sidoantal 60
Tiivistelmä – Referat Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, millaisia ovat polut lähetystyöntekijäksi, ja miten kutsumus niissä ilmenee.		
<p>Viime vuosien aikana suomalaisten lähetystyöntekijöiden määrä on ollut tasaisessa laskussa, ja uusien lähetystyöntekijöiden rekrytoinnista on myös kannettu huolta. Tästä syystä on mielenkiintoista ja tärkeää tutkia sitä, miten nykyiset lähetystyöntekijät ovat päätyneet lähtemään lähetystyöhön. Kutsumus puolestaan on viimeisen vuosikymmenen aikana noussut työelämän tutkimuksessa suosituksi tutkimusaiheeksi, mutta sen määritelmästä ei olla päästy yksimielisyyteen, ja lisäksi kutsumuksen muodostumisen prosessi on jäänyt vähälle huomiolle. Kutsumusajattelulla on kristilliset juuret, ja tänäkin päivänä lähetystyöhön liitetään vahvasti ajatus kutsumuksesta. Tästä syystä on mielenkiintoista tarkastella juuri lähetystyöntekijöiden kokemuksia kutsumuksesta.</p> <p>Tutkimuksen aineisto on kerätty kirjoituspyynnöllä, joka lähetettiin viiden Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virallisen lähetysjärjestön nykyisille sekä viiden vuoden sisällä kotimaahan palanneille lähetystyöntekijöille. Aineisto koostuu 36 kirjoitelmasta, ja se analysoitiin narratiivisella otteella aineistolähtöistä sisällönanalyysia hyödyntäen.</p> <p>Analyysin tuloksena lähetystyöntekijäksi vievistä poluista löytyi neljä vaihetta: ensimmäinen ajatus, kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös, haasteet ja epäilyt sekä valmistautuminen ja työhön lähteminen. Lähetystyöntekijöiden kutsumus muodostui useimmiten pitkän ajan kuluessa, mutta ensimmäinen ajatus sijoittui useimmiten jo lapsuuteen tai nuoruuteen. Keskeisessä roolissa kutsumuksen muodostumisessa oli lähetyssaiheeseen toimintaan osallistuminen sekä toisten ihmisten esimerkki ja rohkaisu. Lähetystyöntekijöiden kutsumuksesta analyysin tuloksena syntyi neljä kutsumuksen eri ulottuvuuksia kuvaavaa luokkaa: kutsumuksen lähde, kutsumuksen kohde, sisäinen kokemus kutsumuksesta sekä kutsumuksen universaalius. Näiden ulottuvuuksien kautta tarkasteltiin sitä, miten lähetystyöntekijät ymmärsivät kutsumuksen, sekä miten kirjoittajien omakohtaiset kutsumuksen kokemukset ilmenivät poluissa. Yleisimmin kirjoittajat ymmärsivät kutsumuksen Jumalalta tulevaksi kutsuksi johonkin tiettyyn tehtävään, ja poluissa kirjoittajien kutsumus ilmeni useimmiten juuri tähän Jumalan kutsuun ja tahtoon nojautumisena. Kutsumuksen kuvattiin myös ilmenevän muun muassa mielekkyyden kokemuksena, sisäisenä haluna, sitoutumisena sekä syvänä tietoisuutena siitä, että on itselle tarkoitettu paikalla.</p> <p>Tämän tutkielman tulokset vahvistivat monia aiemmin lähetystyöhön hakeutumisesta ja kutsumuksen muodostumisesta saatuja tutkimustuloksia. Keskeisimpiä yhtymäkohtia olivat lyhytaikaisen lähetystyön merkitys, toisten ihmisten vaikutus sekä ylipäätään yhteys kutsumuksen alaan, tässä tapauksessa lähetystyöhön. Kirjoittajien kutsumuksen kokemukset sopivat hyvin tutkimuksissa paljon käytettyyn kutsumuksen kristillisestä taustasta kumpuavaan uskklassiseen määritelmään, jossa kutsumuksen katsotaan tulevan ihmisen ulkopuolelta ja kohdistuvan työhön, joka heijastaa yksilön maailmankuvaa. Tuloksien perusteella seurakuntien ja lähetysjärjestöjen tulisi panostaa erityisesti lasten ja nuorten lähetysskasvatukseen. Erityisen tärkeä rooli on myös nykyisillä lähetystyöntekijöillä, ja heidän tulisi jatkossakin vieraila eri ikäisille suunnatuissa tilaisuuksissa kertomassa työstään. Lähetystyöstä puhuttaessa olisi myös tärkeää tuoda esiin, ettei lähetystyöhön lähteminen vaadi ylikuonnollista kutsumuskokemusta. Lähetysjärjestöjen on myös tärkeää edelleen tarjota monipuolisesti mahdollisuuksia lähteä lyhytaikaiseen lähetystyöhön.</p>		
Avainsanat – Nyckelord lähetystyö, lähetystyöntekijät, kutsumus		
Säilytyspaikka – Förvaringställe Helsingin yliopiston kirjasto, Keskustakampanuksen kirjasto, Teologia		
Muita tietoja		

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Lähetystyö Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa.....	3
2.1 Lähetys kirkon perustehtävänä	3
2.2 Lähetysjärjestöt ja -työntekijät	4
2.3 Lähetystyön muutos ja tulevaisuus	6
3 Aiempi tutkimus	8
3.1 Lähetystyöhön hakeutuminen	8
3.2 Kutsumus työssä.....	10
4 Tutkimustehtävä ja tutkimuksen toteutus	15
4.1 Tutkimustehtävä.....	15
4.2 Aineistonkeruumenetelmä ja tutkimusaineisto.....	15
4.3 Analyysimenetelmä ja analyysin toteutus	17
4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	19
5 Lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheet	21
5.1 Ensimmäinen ajatus.....	21
5.2 Kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös	24
5.3 Haasteet ja epäilyt	30
5.4 Valmistautuminen ja työhön lähteminen	36
6 Kutsumuksen ilmeneminen poluissa.....	41
6.1 Lähetystyöntekijöiden ymmärrys sanasta kutsumus.....	41
6.2 Lähetystyöntekijöiden omakohtaiset kutsumuksen kokemukset.....	43
7 Johtopäätökset ja pohdinta.....	49
Kirjallisuus	56
Liitteet	61
Liite 1: Kirjoituspyyntö	61

1 Johdanto

Kutsumus sanana kuulostaa juhlalliselta. Se voi tuntua myös aikansa eläneeltä käsitteeltä, joka ei oikein istu nykyiseen työelämään. Työelämästä puhuttaessa esiin nostetaan sen sijaan usein työn merkityksellisyys, sillä enää työtä ei haluta tehdä vain toimeentulon vuoksi, vaan työstä halutaan jotain enemmän.¹ Tähän työn merkityksellisyyden teemaan kutsumus kuitenkin sopii todellisuudessa hyvin, ja kutsumus onkin juuri työelämän tutkimuksessa noussut viime vuosina suosituksi tutkimuskohteeksi.² Kutsumuksen kokemuksella on löydetty olevan monia positiivisia vaikutuksia, ja sen on nähty tarjoavan mahdollisesti kaikista syvimmän ja vahvimman reitin merkityksellisyyden kokemukseen työssä.³ Omaan työhön suhtautumisen voidaankin katsoa jakautuvan kolmeen ryhmään. Ensimmäisessä ryhmässä työhön suhtaudutaan välttämättömänä asiana toimeentulon takaamiseksi, työn sisältö itsessään ei ole kovin tärkeää tai merkityksellistä. Toisessa ryhmässä työ nähdään urana, johon sisältyy mahdollisuus edetä, kehittyä ja saavuttaa asioita. Työn urana näkevät ovat valmiita antamaan itsestään työlle jo ensimmäiseen ryhmään kuuluvia enemmän. Työlle eniten omistautuneet löytyvät kolmannelta ryhmältä, jossa työ koetaan kutsumuksena. Silloin työ on olennainen ja tärkeä osa elämää ja jo itsessään merkityksellistä.⁴

Hengellisen työn kontekstissa kutsumus ei ole arkisessakaan käytössä välttämättä vieras sana, sillä kutsumusajattelulla on kristilliset juuret, ja ennen reformaatiota vain hengellisen työn voitiin edes ajatella olevan kutsumustyötä. Tähän ajatteluun Luther sitten toi muutoksen painottamalla Jumalan voivan kutsua ihmisen kaikenlaisiin tehtäviin, ei vain hengelliseen työhön.⁵ Luterilaiseen kutsumusajatteluun sisältyy ajatus Jumalan työtoveruudesta, ja keskeisessä roolissa on läheisten ihmisten sekä yhteisen hyvän palveleminen.⁶ Oli kyseessä hengellinen työ tai ei, niin vahvassa kutsumusajattelussa voi kuitenkin piillä myös vaara, mikäli kutsumukseen vedoten ihmisiä kehoitetaan tyytymään osaansa ja venymään työssä voimiensa ääri rajoille. Erityisesti toisten auttamista sisältävään kutsumustyöhön voi olla vaikeaa itsekään asettaa sopivia rajoja. Kutsumuksessa tulisikin säilyä mukana myös oma innostus, jotta se ei muodostuisi ihmiselle taakaksi.⁷

¹ Berg et al. 2010, 973.

² Duffy & Dik 2013, 428; Thompson & Bunderson 2019, 422.

³ Bunderson & Thompson 2009, 32.

⁴ Hakanen 2011, 26–27.

⁵ Hytönen 2018, 10.

⁶ Laulaja 1994, 132.

⁷ Seppälä 1997, 25; Siltala 2007, 48.

Erään perinteisesti kutsumukseen vahvasti liitetyn hengellisen työn tekijöiden ryhmän muodostavat lähetystyöntekijät, mistä kertoo myös lähetystyöntekijöiden kutsumuksesta käytettävä sille vakiintunut termi ”lähetyskutsu”. Osa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestöistä tuo myös tälläkin hetkellä nettisivuillaan esiin kutsumuksen tärkeyden lähetystyöhön hakeutumisessa.⁸ Lähetystyön muodot ovat kuitenkin vuosien saatossa muuttuneet ja työkausien pituudet ovat lyhentyneet. Suomalaisten lähetystyöntekijöiden määrä on myös tasaisesti laskenut, ja innostus ja kiinnostus lähetystyöhön näyttää hiipuneen. Tämä ei kosketa vain Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa, vaan vallitseva tilanne on nähty kirkkokuntarajat ylittäväksi haasteeksi.⁹ Lähetysjärjestöissä onkin pohdittu sitä, mistä saadaan uusi lähetystyöhön lähtijöiden sukupolvi jatkamaan työtä.¹⁰ Työelämän nopeat muutokset voivat myös tuoda oman haasteensa lähetystyöhön lähtemistä pohtiville, sillä tämän päivän työelämässä korostetaan jatkuvaa oman osaamisen päivittämistä. Tästä syystä muutamankin vuoden ulkomailla lähetystyössä vietetty aika voi saada jotkut pohtimaan sitä, voiko poissaolo mahdollisesti vaikuttaa negatiivisesti työpaikan saamiseen Suomeen palatessa.¹¹

Lähetysjärjestöt kaipaavat kuitenkin edelleen sitoutuneita työntekijöitä, jotka ovat valmiita lähtemään työhön myös pidemmäksi aikaa. Tästä syystä on kiinnostavaa ja tärkeää tutkia sitä, miten nykyiset lähetystyöntekijät ovat päätyneet lähtemään lähetystyöhön, ja millaisia ajatuksia ja kokemuksia heillä on kutsumuksesta. Avaamalla lähetystyöntekijäksi vieviä polkuja voidaan saada tietoa siitä, miten mahdollisia tulevia lähetystyöntekijöitä voidaan tukea omissa lähtemiseen liittyvissä pohdinnoissa. Ja vaikka kutsumuksen tutkimus on nousussa, eivät tutkijat ole vielä päässeet yhteisymmärrykseen kutsumuksen määritelmästä.¹² Lisäksi kutsumuksen muodostumisesta tiedetään vielä verrattain vähän.¹³ Erilaisia kutsumuksen ymmärtämisen tapoja sekä kutsumuksen muodostumisen prosessia onkin tarpeen tarkastella eri ammattiryhmien näkökulmasta tutkimuksen rikastuttamiseksi. Tässä tutkielmassa tarkastelun kohteena ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virallisten lähetysjärjestöjen lähetystyöntekijät.

⁸ Lähetystyöntekijäksi *s.a.*; Lähetyskurssi *s.a.*.

⁹ Lähetystyöntekijätilastot 2018: Lähettimäärien hiipuminen on haaste yli kirkkokuntarajojen *s.a.*.

¹⁰ Nummela 2016, Seppä 2019, Turunen 2019, Skyttä 2020.

¹¹ Ahonen 2003, 111–112.

¹² Thompson & Bunderson 2019, 428.

¹³ Lysova et al. 2019, 4.

2 Lähetystyö Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa

2.1 Lähetys kirkon perustehtävänä

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Yhteinen todistus -nimisen lähetysten peruslinjauksen mukaan lähetystehtävä sijoittuu kirkon ytimeen, ja kirkko on koko olemukseltaan missionaarinen. Lähetys ei ole vain yksi kirkon työmuodoista, vaan kirkon perustehtävä, johon jokainen kristitty on kutsuttu. Lähetys läpäisee kirkon kaiken toiminnan, ja sitä tulisi elää seurakunnissa todeksi eri tavoin. Lähetysten peruslinjauksessa korostetaan myös lähetysten kokonaisvaltaisuutta, sillä lähetystehtävään sisältyy evankeliumin julistamisen lisäksi apua tarvitsevien auttamista sekä yhteiskunnallista vaikuttamista. Pohjimmiltaan lähetys merkitsee Kristuksen tunnetuksi tekemistä kaikille ihmisille kaikkialla maailmassa.¹⁴

Lähetysten perusteet löytyvät Raamatusta. Kenties tunnetuin ja eniten käytetty lähetystyötä motivoiva teksti on Matteuksen evankeliumista löytyvä niin sanottu kaste- ja lähetyskäsky:

Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.¹⁵

Toinen yksittäinen esimerkki löytyy Johanneksen evankeliumista, missä Jeesus sanoo ylösnousemuksensa jälkeen opetuslapsille: ”Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minä teidät.”¹⁶ Lähetystyön raamatullinen perustus ei kuitenkaan löydy vain yksittäisistä jakeista sieltä täältä. Irrallisiin jakeisiin vetoamisen onkin katsottu lisänneen ajatusta lähetystyöstä vain yhtenä Raamatusta löytyvistä teemoista sekä erillisenä toimintana muun kirkon työn ohessa. Tästä syystä on haluttu nostaa esiin laajempia lähetystä motivoivia kertomuksia Raamatusta sekä korostaa koko Raamatun läpi kulkevaa sanomaa Kristuksen tuomasta pelastuksesta, joka on tarkoitettu kaikille. Näin on perusteltu uskon ja lähetysten yhteenkuuluvuutta.¹⁷

Tällaista uskon ja lähetysten kiinteää yhteyttä tuo esiin myös kirkon lähetysten peruslinjauksessa mainittu *Missio Dei*, eli Jumalan lähetys.¹⁸ Ajatus lähetyksestä Jumalan omana toimintana alkoi syntyä maailmansotien jälkeen, kun sodan aiheuttamat tuhot ja lähetystyössä ihmisten kokemat pettymykset saivat kristityt etsimään lähetykselle kestäväää ja objektiivista perustusta. Lähetysten ihmiskeskeiset tavoitteet ja ajatukset jatkuvasta

¹⁴ Ahonen 2000, 160, 293; Yhteinen todistus 2018.

¹⁵ Raamattu 1992.

¹⁶ Raamattu 1992.

¹⁷ Ahonen 2000, 51–52; Kaikkialta kaikkialle – kirkon missio nyt 2018.

¹⁸ Ahonen 2000, 46; Yhteinen todistus 2018.

voittokulusta maailmassa jäivät taka-alalle, mikä merkitsi huomattavaa askelta lähetyksen teologiassa. Lähetys alettiin nähdä Jumalan omana työnä, josta Jumala itse on vastuussa. Missio Dei myös yhdistää pelastushistorian suuret tapahtumat, minkä on katsottu osoittavan lähetyksen perustuvan Jumalan maailmaa kohtaan suuntautuvaan rakkauteen. Ihmisten toteuttama lähetys on siis osallistumista Jumalan omaan työhön, vaikka ihmiset eivät toimi siinä virheettömästi. Missio Dein näkökulmasta kirkko on olemassa lähetyksen seurauksena, ei toisinpäin. Missio Dei -käsitettä on kuitenkin myös kritisoitu ja kritiikki on kohdistunut erityisesti käsitteen laajuuteen ja epämääräiseen käyttöön. Käsitteen on nähty tarkoittavan milloin mitäkin sen mukaan, mitä asiaa on haluttu ajaa. Liian laaja käsitys lähetyksestä voi jättää myös epäselväksi sen, mikä lopulta on lähetystä ja mikä on kirkon lähetysvastuu.¹⁹

2.2 Lähetysjärjestöt ja -työntekijät

Lähetys on kaiken kirkon toiminnan läpäisevä perustehtävä, mutta sanalla lähetystyö tarkoitetaan yleensä kirkon ulkomaille suuntautuvaa julistus-, auttamis- ja kehitysyhteistyötä. Tässä tutkielmassa tarkoitan lähetystyöllä juuri tätä kirkon kasainvälistä työtä. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa lähetystyötä toteuttavat käytännössä lähetysjärjestöt, jotka ovat tehneet sopimuksen kirkon kanssa. Sopimuksen tehneitä lähetysjärjestöjä on seitsemän: Lähetysyhdistys Kylväjä, Medialähetys Sanansaattajat, Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Suomen Lähetysseura, Suomen Pipliaseura ja Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland. Eri järjestöillä on omat erityispiirteensä ja ne toimivat myös enimmäkseen eri alueilla, yhteensä yli 60 maassa ja kuudessa maanosassa.²⁰ Esimerkiksi Medialähetys Sanansaattajat (Sansa) tekee lähetystyötä viemällä evankeliumia uusille alueille radion, television ja internetin välityksellä. Median avulla Sansa tavoittaa myös vaikeissa oloissa eläviä kristittyjä.²¹ Kirkon kansainvälistä työtä koordinoi Kirkon lähetystyön keskus.²²

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyössä korostetaan vahvasti jo edellä mainittua lähetyksen kokonaisvaltaisuutta. Se näkyy lähetystyössä koko ihmisen kohtaamisena ja auttamisena, mikä tarkoittaa hengellisen puolen huomioimisen lisäksi myös diakoniaa. Kokonaisvaltaisuuteen kuuluu myös yhteiskunnallinen ulottuvuus, ja lähetysjärjestöillä on suuri merkitys Suomen valtion virallisessa kehitysyhteistyössä.

¹⁹ Ahonen 2000, 44–48.

²⁰ Usein kysytyjä kysymyksiä lähetystyöstä ja kansainvälisestä vastuusta, *s.a.*; Lähetystyötä ja kansainvälistä apua, *s.a.*.

²¹ Mitä Sansa tekee? *s.a.*.

²² Lähetystyötä ja kansainvälistä apua, *s.a.*.

Kehitysyhteistyöhankkeilla pyritään vähentämään köyhyyttä ja epäoikeudenmukaisuutta.²³ Esimerkiksi Suomen Lähetysseurassa kehitysyhteistyöllä pyritään tukemaan erityisesti vammaisten, naisten ja tyttöjen sekä erilaisten syrjityssä asemassa olevien ihmisten ihmisoikeuksia sekä hillitsemään ilmastonmuutosta.²⁴

Kokonaisvaltaisuuden lisäksi lähetystyön yhteydessä puhutaan paljon kumppanuudesta ja yhteistyöstä.²⁵ Maailmalla olevat luterilaiset kirkot sekä muut järjestöt ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestöjen ensisijaisia yhteistyökumppaneita. Jo olemassa olevilla kirkoilla katsotaan olevan vastuu lähetystyöstä, mutta ulkomaiset kirkot ja järjestöt tukevat niitä tässä tehtävässä omalla asiantuntijuudellaan esimerkiksi kouluttamalla paikallisia työntekijöitä. Pyrkimyksenä on saada paikalliset kristityt hoitamaan työtä itsenäisesti. Tavoitteena voi myös olla uuden paikallisen kirkon perustaminen.²⁶ Kumppanuuskirkkojen kanssa pyritään vastavuoroiseen yhteistyöhön, jossa molemmat osapuolet voivat oppia toisiltaan.²⁷

Lähetystyöntekijällä tässä tutkielmassa tarkoitan Suomen evankelis-luterilaisen lähetysjärjestön palveluksessa olevaa henkilöä, joka on kutsuttu ja siunattu tekemään lähetystyötä. Lähetystyöntekijät sitoutuvat kirkon uskoon ja tekevät työtä sen mukaisesti. Lähetystyöntekijöiden ammatit voivat olla erilaisia, ja työssä pääsääntöisesti hyödynnetään omaa ammattitaitoa. Oman ammatillisen osaamisen lisäksi lähetystyöntekijät tarvitsevat erityistä koulutusta kulttuurirajat ylittävään työhön ja siihen, miten toimia muuttuvissa ja haastavissa työympäristöissä.²⁸

Kirkkohallitus ja lähetysjärjestöt ovat viime vuosina yhteistyönä uudistaneet lähetystyöntekijöiden koulutusta.²⁹ Kansainvälisen työn erityiskoulutus – Lähetystyöhön valmentava erityiskoulutus (KTEL) on 35 opintopisteen laajuinen erityiskoulutus, joka antaa valmiudet lähetystyössä toimimiseen. Koulutuksen osaamistavoitteita ovat muun muassa lähetystyön teologisten perusteiden ymmärtäminen, lähetystyön ulottuvuuksien (julistus, palvelu, vaikuttaminen) tunteminen, vuorovaikutustaitojen oppiminen sekä erilaisten uskontojen ja kulttuurien parissa toimimaan oppiminen. Tavoitteena on myös osata hahmottaa oma työ lähetystyön kokonaisuudessa sekä oppia hallitsemaan oman tehtävän kannalta tarpeellisia taitoja erilaisessa ympäristössä. Lähetystyötä tehdään usein osana

²³ Yhteinen todistus 2018, Yhteistyö on nykyaikaa *s.a.*.

²⁴ Mitä on kehitysyhteistyö? *s.a.*.

²⁵ Yhteinen todistus 2018, Yhteistyö on nykyaikaa *s.a.*.

²⁶ Yhteistyö on nykyaikaa *s.a.*; Paikallisia toimijoita tukien *s.a.*.

²⁷ Yhteinen todistus 2018.

²⁸ Lähetystyöntekijän ydinosaaminen 2018.

²⁹ Lähetystyöntekijöiden koulutus uudistuu, nyt aikaisempaa räätälöidympi 2018.

moniammatillista ja kansainvälistä työyhteisöä, ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisiä sekä siinä toimiessa että kotimaassa oleville lähettävillä tahoille työstä viestiessä. Koulutusta järjestävät Kirkon koulutuskeskus sekä Kirkon lähetystyön keskus, mutta myös lähetysjärjestöt toteuttavat koulukseen kuuluvia opintojaksoja.³⁰ Lähetysjärjestöt toteuttavat opintojaksot usein omana lähetyskurssina juuri kyseisen järjestön kautta työhön lähteville. Lähetysjärjestöt myös vastaavat itse lähetystyöntekijöiden valinnasta kurssille.³¹ Lähetysjärjestöt tarjoavat myös erilaisia mahdollisuuksia lähteä lyhytaikaiseen lähetystyöhön, jolloin varsinaista lähetystyöntekijän koulutusta ei vaadita. Tässä tutkielmassa tarkastelun kohteena ovat kuitenkin pitkäaikaista lähetystyötä tekevät lähetysjärjestöjen työntekijät.

2.3 Lähetystyön muutos ja tulevaisuus

Maailmanlähetyksessä voidaan katsoa olevan meneillään suuri murrosvaihe, sillä lähetystyön maantieteellinen suunta on muuttunut. Lähetystyö ei ole enää vain länsimaisten kirkkojen Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta muualle maailmaan suuntautuvaa, sillä näiden länsimaisten kirkkojen tekemän lähetystyön seurauksena kristinuskon painopiste on siirtynyt länsimaista globaaliin etelään. Lähetystyön tuloksena syntyneet kirkot ovat itse aloittaneet lähetystyön ja tällä hetkellä Eurooppa on yksi afrikkalaisten ja aasialaisten kirkkojen tärkeimmistä lähetyskohteista.³² Etelän kirkkojen itsenäistyminen on myös synnyttänyt pohdintaa länsimaisten lähetystyöntekijöiden tarpeellisuudesta. Eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevien kirkkojen on kuitenkin sanottu ilmaisseen toivovansa länsimaisten kirkkojen yhä kulkevan heidän rinnallaan.³³ Tulevaisuudessa etelän kirkkojen työtä tuetaan todennäköisesti enenevässä määrin lähettämällä länsimaisia työntekijöitä lyhytaikaisiin projektiluontoisiin asiantuntijatehtäviin pitkäaikaisen työn sijaan.³⁴ Toisaalta edelleen on myös tarvetta pitkäaikaisille lähetystyöntekijöille, jotka pystyvät oppimaan kunnolla sekä paikallisen kulttuurin että kielen. Vaikka kristinuskon voidaan sanoa olevan jo täysin globaali uskonto, on eri maissa vielä olemassa myös sellaisia alueita, joille evankeliumi ei ole levinnyt. Tällaisilla alueilla yhä tarvitaan länsimaisia lähetystyöntekijöitä, sillä paikallisilla kirkoilla ei välttämättä ole resursseja tai mahdollisuuksia yksin laajentaa työtään koko maansa alueelle.³⁵

Länsimaisen lähetystyön tulevaisuutta haastaa kristinuskon maantieteellisten painopisteiden muuttumisen lisäksi myös länsimaiden omien kirkkojen kehitys. Länsimaissa

³⁰ Koulutuskuvaus 2020 KTEL 2019.

³¹ Lähetyskurssi *s.a.*; Lähetyskurssi alkaa syksyllä 2020 *s.a.*.

³² Ahonen 2014, 86, 97.

³³ Ahonen 2003, 110.

³⁴ Juusela 2019.

³⁵ Ahonen 2003, 110–111.

monet ihmiset ovat vieraantuneet kristinuskosta, ja kirkot menettävät jäseniään. Viime vuosikymmenien aikana lisääntynyt postmoderni uskontopluralismi torjuu ehdottomat totuusväittämät, jolloin myös lähetystyö tulee haastetuksi. Länsimaista lähetystyötä seuraava kolonialismin varjo on myös saanut monet leimaamaan lähetystyön ainoastaan kulttuuri-imperialismiksi. Lähetystyön kannatus onkin länsimaissa laskenut, ja lähetystyöntekijöiden määrä on vähentynyt.³⁶ Suomalaisissa lähetysjärjestöissä lähetystyöntekijöiden määrä on yhdeksän viime vuoden aikana laskenut 20-30 prosenttia.³⁷

Tulevaisuudessa lähetystyön suunta ei siis enää ole vain pohjoisesta etelään tai kristinuskon entisestä keskuksesta reuna-alueille, vaan kaikkialta kaikkialle. Tulevaisuuden lähetyalueet eivät enää ole vain maantieteellisiä, vaan kristinuskon raja-alueita löytyy kaikkialta, sekä läheltä että kaukaa. Vaikka Suomessakin kirkolla on paljon kristinuskosta vieraantuneita ihmisiä kohdattavana, on muualle maailmaan suuntautuvalla kokonaisvaltaisella lähetystyöllä yhä paikkansa. Kutsumusta pitkäaikaiseen lähetystyöhön tarvitaan myös tulevaisuudessa.³⁸

³⁶ Ahonen 2003, 111–113; 2012, 114–115.

³⁷ Lähetystyöntekijätilastot 2018: Lähettimäärien hiipuminen on haaste yli kirkkokuntarajojen *s.a.*.

³⁸ Ahonen 2012, 73, 113–114; 2014, 96–97.

3 Aiempi tutkimus

3.1 Lähetystyöhön hakeutuminen

Lähetystyöhön vievien polkujen tutkimuksessa on keskitytty pääosin tarkastelemaan sitä, miten kokemukset lyhytaikaisesta lähetystyöstä ovat vaikuttaneet päätökseen lähteä myöhemmin pitkäaikaiseen lähetystyöhön. Ylipäätään pitkäaikaiseen lähetystyöhön lähtemiseen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu verrattain vähän, ja erityisesti muut tekijät lyhytaikaisen lähetystyön lisäksi ovat jääneet vähemmälle huomiolle.³⁹

Lyhytaikaisen lähetystyön kasvattaessa voimakkaasti suosiotaan on sen mahdollisiin pidempiaikaisiin vaikutuksiin haluttu kiinnittää huomiota.⁴⁰ Tutkittaessa lyhytaikaisessa lähetystyössä olleita opiskelijoita lyhytaikaiseen lähetystyöhön osallistumisen ja pitkäaikaista lähetystyötä kohtaan koetun kiinnostuksen välillä on havaittu olevan vahva yhteys. Jo yhden lyhyen lähetysmatkan jälkeen kiinnostus pitkäaikaisena lähetystyöntekijänä toimimista kohtaan oli selvästi suurempi kuin juuri ennen matkalle lähtöä.⁴¹ Lyhytaikaisen lähetystyön suosion kasvu ja siitä usein seuraava kiinnostus ja avoimuus pitkäaikaista lähetystyötä kohtaan ei kuitenkaan välttämättä johda lähetystyöhön lähtemiseen. Pitkäaikaisten lähetystyöntekijöiden määrä ei nimittäin ole kasvanut samaa tahtia lyhytaikaisen lähetystyön kanssa, vaan pitkäaikaisten lähetystyöntekijöiden määrä on laskenut, kuten aiemmassa luvussa tuli ilmi.⁴²

Pitkäaikaiseen lähetystyöhön lähteneiden kohdalla lyhytaikaisen lähetystyön on kuitenkin havaittu olevan tärkeimpiä lähtöpäätökseen vaikuttaneita kokemuksia.⁴³ Pitkäaikaiseen työhön lähteneitä tutkittaessa kävi ilmi, että ensimmäisellä lyhyellä lähetysmatkalla kiinnostus on yleensä herännyt, jonka jälkeen on alettu pohtia pitkäaikaiseen työhön lähtemistä. Tämän jälkeen on voitu lähteä vielä toisen kerran lyhytaikaiseen työhön. Tämä toinen lyhyt lähetysmatka on jo sitten ollut osa alkanutta pohdintaa ja päätöksentekoprosessia. Toisen lähetysmatkan aikana on jo voitu keskittyä esimerkiksi siihen, millaisia konkreettisia työtehtäviä kentällä olisi vastassa ja miten itse soveltuisi osaksi siellä olevaa työntekijätiimiä. Toisen lähetysmatkan aikana erityisen tärkeää lähtöpäätöksen kannalta on havaittu olevan siellä jo työskentelevien lähetystyöntekijöiden suhtautuminen lähtöä pohtivaan niin sanottuun lähettikandidaattiin. Lämmin vastaanotto sekä selkeän kuvan

³⁹ Hibbert et al. 2015, 469–472.

⁴⁰ Priest et al. 2006, 431.

⁴¹ Priest et al. 2006, 436–437.

⁴² Harris 2002, 34–35; Priest et al. 2006, 437; Hibbert et al. 2015, 472.

⁴³ Harris 2002, 37; Hibbert et al. 2015, 475.

antaminen mahdollisesta työstä ovat olleet päätöksen kannalta keskeisiä asioita.⁴⁴ Ilman mitään kokemusta lähetystyöstä ja sen todellisuudesta on vaikeaa sitoutua pitkäaikaiseen työhön.

Lyhytaikaisen lähetystyön vaikutuksiin keskittymisestä syntynyttä tutkimusaukkoa paikannut australialaistutkimus on listannut myös kaksi muuta merkittävää tekijää, joiden on havaittu vaikuttavan päätökseen lähteä pitkäaikaiseen lähetystyöhön. Hyvin lähellä oman tutkielmani aihetta olevan tutkimuksen kohderyhmänä oli sillä hetkellä lähetystyössä olevia sekä juuri lähdössä olevia tulevia lähetystyöntekijöitä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin haastattelua, jossa haastateltavia pyydettiin kertomaan, millaisia vaiheita sisältyi heidän matkaansa lähetystyöntekijäksi. Tutkimuksessa löytyneet kaksi muuta lähtöpäätökseen vaikuttanutta päätekijää olivat vuorovaikutus lähetystyöntekijöiden ja lähetyksestä kiinnostuneiden ihmisten kanssa sekä maailman ja sen tarpeiden ”avautuminen” esimerkiksi ulkomailla vierailun seurauksena. Nämä kaksi tekijää ja kolmantena kokemus lyhytaikaisesta lähetystyöstä saivat haastateltavat ajattelemaan, että he pystyisivät tekemään lähetystyötä ja että heillä voisi todella olla sille jotain annettavaa. Lähetystyöntekijän rooli alkoi näyttäytyä näiden tekijöiden myötä jonain sellaisena, jossa he pystyivät näkemään itsensä.⁴⁵

Samassa australialaistutkimuksessa tarkasteltiin myös lähetystyötä kohti vievällä matkalla kohdattuja haasteita ja niistä yli pääsemistä. Suurimpien haasteiden havaittiin liittyvän muihin ihmisiin. Merkittävin esiin noussut haaste oli haastateltavien perheiden, erityisesti vanhempien, negatiivinen suhtautuminen päätökseen lähteä pitkäaikaiseen lähetystyöhön. Omien ja muiden ihmisten epäilysten yli pääsemisessä auttaneita tekijöitä olivat oma vakuuttuneisuus siitä, että päätös lähteä on oikein, toisten ihmisten päätökselle antama hyväksyntä ja rohkaisu sekä rukoileminen yksin ja yhdessä toisten kanssa.⁴⁶

Yhdysvalloissa lähetystyötä pohtivien nuorten aikuisten keskuudessa suurimpia esteitä lähetystyöhön hakeutumisessa on havaittu olevan myös epävarmuus Jumalan tahdosta sekä opintojen jälkeen maksettavana oleva suuri opintolaina. Epävarmuuteen siitä, mikä on Jumalan tahto, on katsottu liittyvän myös paikoitellen ohut teologinen ymmärrys lähetyksestä. Nuoret aikuiset saattavat tutkimuksen mukaan nähdä lähetyksen olevan jotain, mikä ei kosketa kaikkia kristittyjä. Lähetystyön koetaan olevan jonkinlainen vapaavalintainen lisä, jonka voivat valita elämäänsä vain todella sitoutuneet kristityt. Onkin havaittu, että päätös

⁴⁴ Hibbert et al. 2015, 475.

⁴⁵ Hibbert et al. 2015, 472–476.

⁴⁶ Hibbert et al. 2015, 478.

omasta lähtemisestä pitkäaikaiseen lähetystyöhön voi vaatia vielä useita vuosia ensimmäisten pohdintojen jälkeen.⁴⁷

Pitkäaikaiseen lähetystyöhön lähtiessä oman kutsumuksen pohtimisen voi aiemman tutkimuksen valossa sanoa olevan hyvin tarpeellista. Tutkittaessa useasta eri maasta lähteneiden lähetystyöntekijöiden työkausien ennenaikaista keskeytymistä havaittiin kutsumuksen kokemuksen puuttumisen tai sen heikkouden olevan yksi merkittävimmistä työn ennenaikaisesti lopettamisen syistä.⁴⁸ Suomalaisten naislähettien työtä toisen maailmansodan jälkeen kartoittaneessa tutkimuksessa puolestaan tultiin johtopäätökseen, että juuri vahva kutsumus on kantanut lähetystyöntekijöitä työssä kohdattujen vaikeuksien ja nopeasti muuttuvien tilanteiden keskellä. Naislähetit kokivat tekemänsä työn merkitykselliseksi ensisijaisesti siksi, että sen perustana oli Jumalalta saatu kutsumus.⁴⁹

3.2 Kutsumus työssä

Kutsumus on noussut viimeisen vuosikymmenen aikana suosituksi tutkimusaiheeksi työelämän tutkimuksessa.⁵⁰ Tästä huolimatta kutsumuksen määritelmästä ei ole tutkijoiden kesken vielä selvää konsensusta, ja tätä puutetta kutsumuksen tutkimuksessa on kuvattu muun muassa ”keskellä huonetta kiusallisesti istuvaksi elefantiksi”.⁵¹ Tutkimuksissa onkin käytetty melko laajasti erilaisia määritelmiä, ja niiden voidaan katsoa sijoittuvan janalle, jonka toisessa päässä ovat kutsumuksen käsitteen historiallista ja kristillistä taustaa heijastavat uusklassiset määritelmät, ja toisessa päässä modernit määritelmät. Uusklassiset määritelmät korostavat transsendenttia kutsua ja toisiin suuntautuvaa velvollisuudenomaista työtä. Modernit määritelmät puolestaan painottavat yksilöstä itsestään lähtevää intohimoa ja sitoutumista työhön henkilökohtaisen täyttymyksen tunteen saavuttamiseksi. Monien tutkijoiden käyttämät määritelmät sijoittuvat johonkin näiden janan ääripäiden välimaastoon, ja todellisuudessa kutsumuksen kokemukseen usein sisältyykin elementtejä janan molemmista päistä.⁵²

Eräs tutkimuksissa paljon käytetty kuvaus kutsumuksesta on Dikin ja Duffyn uusklassinen määritelmä:

A calling is a transcendent summons, experienced as originating beyond the self, to approach a particular life role in a manner oriented toward demonstrating or deriving a sense of purpose or meaningfulness and that holds other-oriented values and goals as primary sources of motivation.⁵³

⁴⁷ Harris 2002, 39–43.

⁴⁸ Brierley 1997, 99.

⁴⁹ Helander 2001, 101–119.

⁵⁰ Duffy & Dik 2013, 428; Lysova et al. 2019, 1, Thompson & Bunderson 2019, 422.

⁵¹ Bunderson & Thompson 2009, 34; Duffy & Dik 2013, 428; Shimizu et al. 2019, 7; Thompson & Bunderson 2019, 428.

⁵² Shimizu et al. 2019, 7; Thompson & Bunderson 2019, 431.

⁵³ Dik & Duffy 2009, 427.

Määritelmä sisältää kolme eri kutsumuksen ulottuvuutta. Ensimmäkin siinä katsotaan kutsumuksen sisältävän yksilön ulkopuolelta tulevan kutsun, joka vaatii myös kutsun lähteen eli kutsujan. Tämä kutsuja voi olla Jumala, korkeampi voima, yhteiskunnan tarve, perheen perintö tai mikä tahansa muu yksilön ulkopuolella oleva tekijä. Toiseksi kutsumusta kokevan ihmisen katsotaan suuntautuvan sellaiseen työhön, joka sopii hänen ajatukseensa elämän tarkoituksesta laajemmin. Työ voi itsessään olla ihmiselle tarkoituksen lähde tai työ voi toimia alustana, joka mahdollistaa oman elämän tarkoituksen ilmaisemisen. Kolmanneksi kutsumusta kokevan ihmisen nähdään toimivan työssään toisten ihmisten hyväksi, mikä voi tapahtua joko suoraan muita auttaen tai epäsuorasti yhteisen hyvän eteen työskentelemällä.⁵⁴

Kutsumuksen määritelmän selventämiseksi tarvitaan lisää tutkimusta siitä, miten eri ammattiryhmät ymmärtävät kutsumuksen.⁵⁵ Dikin ja Duffyn tutkimuksissa suosittu määritelmä sopii hyvin taustoittamaan lähetystyöntekijöiden kutsumuksen tarkastelua, sillä se korostaa ihmisen ulkopuolelta tulevaa kutsua antaen mahdollisuuden transsendentille kutsujalle. Uskontoa tärkeänä pitävillä ihmisillä on todennäköistä kallistua uusklassisiin kutsumuksen määritelmiin juuri tästä syystä. Uskonnollisille ihmisille tärkeä arvo työssä on nähty olevan myös määritelmän kolmas ulottuvuus, eli toisten hyväksi työskentely.⁵⁶

Kutsumuksen määritelmän sijaan tutkimuksissa on keskitytty erityisesti tarkastelemaan kutsumuksen kokemuksen tuomia vaikutuksia, ja tutkimusten keskeisimpänä löydöksenä onkin havaittu kutsumuksen kokemuksella olevan yhteys työssä koettuun tyytyväisyyteen. Kutsumus on tyytyväisyyden lisäksi yhdistetty muun muassa työssä koettuun merkityksellisuuteen, työhön sitoutumiseen sekä tehokkuuteen. Kutsumuksen on löydetty lisäävän myös resilienssiä, joka auttaa kohtaamaan omalla urapolulla mahdollisesti vastaan tulevia haasteita. Työhön liittyvien positiivisten vaikutusten lisäksi oman työn kutsumukseksi kokemisen on havaittu lisäävän tyytyväisyyttä ja merkityksellisuuden kokemusta elämässä ylipäätään. Tämän lisäksi kutsumuksen on löydetty lisäävän jopa fyysistä hyvinvointia.⁵⁷

Vaikka suurin osa tutkimuksista osoittaa kutsumuksella olevan hyvin positiivisia vaikutuksia, on huomiota kiinnitetty myös kutsumuksen niin sanottuun pimeään puoleen. Kutsumusta vahvasti kokevien työntekijöiden on esimerkiksi havaittu voivan joutua muita helpommin tekemään uhrauksia kutsumustyönsä puolesta, esimerkiksi tyytymään heikompaan palkkaan. Kutsumusta kokevat työntekijät voivat olla myös haavoittuvaisempia työnantajan

⁵⁴ Duffy & Dik 2013, 429.

⁵⁵ Lysova et al. 2019, 1.

⁵⁶ Shimizu et al. 2019, 17.

⁵⁷ Thompson & Bunderson 2019, 426–427.

taholta tulevalle muulle epäoikeudenmukaiselle kohtelulle, mikäli kutsumukseen liittyy vahva velvollisuuden tunne.⁵⁸ Jotkut voivat myös elää kutsumustaan todeksi epäterveellä tavalla, jolloin siitä voi seurata työnarkomaniaa ja -uupumusta sekä ihmissuhteiden laiminlyöntiä. Näistä kutsumuksen seurauksista ei kuitenkaan ole kovin vahvaa näyttöä.⁵⁹ Kutsumuksen pimeä puoli voi tutkimusten mukaan paljastua myös silloin, kun sitä ei syystä tai toisesta pystykään toteuttamaan. Toteutumatta jäävän kutsumuksen kokemuksen on havaittu aiheuttavan katumusta, stressiä ja turhautumista.⁶⁰ Onkin esitetty, että ilman minkäänlaista kutsumuksen kokemusta työskentelevät ihmiset voivat paremmin kuin ne, joilla on toteutumatta jäävä kutsumuksen kokemus.⁶¹

Jotta ihminen voi kokea toteuttavansa tai elävänsä kutsumustaan, vaatii se oman kutsumuksensa tunnistamista ja hahmottamista.⁶² Kutsumuksen muodostumista on kuitenkin tutkittu melko vähän tutkijoiden keskittyessä enemmän kutsumuksen vaikutuksiin. Kutsumuksen muodostuminen mainitaankin usein lisää selvitystä kaipaavaksi alueeksi kutsumuksen tutkimuksessa.⁶³ Kutsumus voi tulla esiin jo ihmisen lapsuudessa ja se voi toimia motivaationa tietyille alalle pyrkimisessä. Toisaalta kutsumuksen on nähty myös muodostuvan jo tietyllä alalla työskennellessä työssä saatujen positiivisten ja merkityksellisten kokemusten myötä.⁶⁴ Kutsumuksen muodostumisessa tietyille alalle tärkeää onkin havaittu olevan edes jonkinlainen yhteys kyseiseen alaan. Tuttuuden tunne ja esimerkiksi kanssakäyminen alalla työskentelevien ihmisten kanssa voivat olla tärkeä osa kutsumuksen muodostumisen prosessia.⁶⁵

Kutsumuksen muodostumisen on myös havaittu olevan yhteydessä laajempaan elämän merkityksellisyyden etsintään, johon kuuluu yksilön oman itsensä tutkiminen. Tällaiseen oman kutsumuksen pohdintaan johtavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi tietyt persoonallisuuspiirteet ja uskonnollisuus.⁶⁶ Monet uravalintaa valottavat teoriat olettavat toimijuuden olevan yksilöllä itsellään, ja uravalinta nähdään aktiivisena prosessina, johon yksilö ryhtyy. Uskonnollisilla ihmisillä uravalintaan voi toisinaan liittyä myös passiivisempi lähestymistapa, johon kuuluu rukous, odottaminen ja toive jonkinlaisesta oivalluksesta tai

⁵⁸ Bunderson & Thompson 2009, 42–43.

⁵⁹ Duffy et al. 2016, 634, 643–644.

⁶⁰ Berg et al. 2010, 987.

⁶¹ Gazica & Spector 2015, 8.

⁶² Duffy et al. 2018, 426.

⁶³ Dik & Duffy 2009, 438–439; Thompson & Bunderson 2019, 438–439; Dalla Rosa et al. 2019, 45; Sturges et al. 2019, 57.

⁶⁴ Dalla Rosa et al. 2019, 44.

⁶⁵ Sturges et al. 2019, 57–58.

⁶⁶ Sturges et al. 2019, 58.

ilmestyksestä. Usein tällaiset uskonnollisen johdatuksen ajatukset kuitenkin yhdistyvät omaan aktiiviseen päätöksentekoon uravalinnassa.⁶⁷ Uskonnollisilla ihmisillä kutsumus voi toimia ikään kuin välittäjänä oman uskon ja uravalinnan välillä. Silloin kutsumuksen täyttävän työn ajatellaan olevan sellainen, joka vahvistaa omaa maailmankuvaa. Tämä saattaa motivoida hakeutumaan joko suoraan hengelliseen työhön tai työhön, jonka tekeminen ainakin heijastaa omaa maailmankuvaa.⁶⁸ Uskonnollisilla ihmisillä oman kutsumuksen pohtiminen voi liittyä vahvasti omaan uskoon liittyviin pohdintoihin ja haasteisiin.⁶⁹

Englannin kirkon pappien kutsumuksen muodostumista tutkittaessa havaittiin, että pappien kutsumuksen muodostuminen oli pitkäaikainen prosessi, jossa kutsumus paljastui vähitellen. Englannin kirkossa kutsumusta edellytetään jo ennen pappina toimimista, joten työn aikana kehittyvä kutsumus ei ollut kyseisessä tutkimuksessa tarkastelun kohteena. Prosessi alkoi kutsumuksesta saaduista erilaisista vihjeistä ja merkeistä, joista seurasi niiden tulkintaa ja niihin pohjautuvaa toimintaa. Tärkeässä roolissa oli myös kristityn identiteetti sekä kutsumuksen konteksti, joka papeilla oli Englannin kirkko. Kirkon ja kristityn identiteetin konteksti vaikutti nimittäin siihen, millaisia merkkejä papit saivat kutsumuksestaan sekä siihen, miten he tulkitsivat merkkejä, ja miten ne ohjasivat heidän käyttäytymistään. Näiden keskinäinen vuorovaikutus loi kutsumuksen muodostumisen prosessin, jonka aikana papit yrittivät saada kaikesta tapahtuneesta selvää ja jonka jälkeen he kokivat löytäneensä heille kuuluvan identiteetin ja kutsumuksen pappina.⁷⁰

Papit havaitsivat aluksi kolmenlaisia merkkejä kutsumuksestaan. Ensimmäinen merkkien ryhmä koostui syvällisistä, perustavanlaatuisista kokemuksista, jollainen oli esimerkiksi kokemus Jumalan puheen kuulemisesta. Toisen merkkien ryhmän muodostivat vahvat ja jatkuvat sisäiset tunteet, jotka eivät jättäneet rauhaan. Kolmantena merkeiksi koettiin muilta ihmisiltä tulleet kommentit ja ehdotukset ryhtyä papiksi. Nämä kokemukset, jatkuvat ajatukset ja muiden ihmisten kommentit johtivat yrityksiin ymmärtää näiden merkitystä ja sitä, miten niihin tulisi reagoida. Papit rukoilivat ja lukivat Raamattua, kääntyivät toisten ihmisten puoleen (erityisesti kirkon alalla työskentelevien ja toimivien puoleen), lähtivät etsimään tietoa ja opiskelemaan esimerkiksi teologiaa, osallistuivat kirkon tilaisuuksiin ja jotkut myös testasivat kutsumustaan ottamalla esimerkiksi vastuuta kirkossa tai tekemällä jotain muuta hengellistä työtä.⁷¹

⁶⁷ Dik et al. 2012, 121; Hernandez 2011, 72.

⁶⁸ Dik et al. 2012, 121–122.

⁶⁹ Hernandez 2011, 82.

⁷⁰ Sturges et al. 2019, 58, 61–62.

⁷¹ Sturges et al. 2019, 62–63.

Tutkitut papit näkivät papiksi ryhtymisen erityisenä tehtävänä, joka tekisi heistä jollain tapaa erilaisia suhteessa heihin, jotka työskentelivät sekulaareissa ammateissa. Tästä syystä kutsumuksen kokeminen papputeen vaati heiltä kutsumuksen muodostumisen prosessissa myös oman identiteetin työstämistä. Kutsumus haastoi heidän henkilökohtaisen identiteettinsä lisäksi ammatillisen identiteetin, joka oli joillain yhdistynyt vahvasti jo johonkin toiseen ammattiin. Papit kuitenkin kokivat prosessin lopuksi paljastuvan papin identiteetin ja kutsumuksen olevan heille ennalta määrätty. Kutsumuksen muodostumisen prosessi oli kaikilla erilainen ja eri pituinen. Toiset ymmärsivät nopeasti olevansa kutsuttuja papin työhön, mutta toisilla prosessi saattoi kestää vuosia ja vaatia paljon pohdintaa.⁷²

Yhdysvalloissa sijaitsevan kristillisen yliopiston opiskelijoiden käsityksiä kutsumuksesta hengelliseen työhön ja tämän kutsumuksen muodostumista tutkittaessa on saatu saman suuntaisia tuloksia kuin Englannin kirkon pappien kutsumuksen muodostumista tutkittaessa. Osa opiskelijoista koki myös kutsumusta papin työhön, mutta kutsumus suuntautui myös esimerkiksi nuorisotyöhön ja lähetystyöhön. Kutsumus muodostui tai selventyi usein vuorovaikutuksessa toisten kanssa, ryhmätilanteissa seurakunnassa, osallistumalla kutsumuksen alan toimintaan sekä jonkinlaisen mentorin, esimerkiksi nuorisotyöntekijän kanssa keskustellessa. Kuten Englannin kirkon papeilla, myös amerikkalaisten opiskelijoiden kutsumuksen muodostumisen kannalta tärkeässä roolissa olivat ystäviltä ja tutuilta tulevat ehdotukset ryhtyä tiettyyn työhön. Ehdotuksiin saatettiin aluksi suhtautua jopa huvittuneesti. Opiskelijoilla korostui myös jonkun luotettavan aikuisen antama tuki ja rohkaisu. Ryhmätilanteissa puolestaan opiskelijat kokivat Jumalan puhuvan heille suoraan tai antavan esimerkiksi voimakkaan tunteen, joka synnytti kutsumuksen kokemuksen tietylle alalle. Kutsumus muodostui myös onnistumisen kokemuksista kutsumuksen alan tehtävissä. Toisilla tietyn työn kokeileminen paljasti, ettei kyseinen työ ollutkaan oma kutsumus.⁷³

⁷² Sturges et al. 2019, 64–66.

⁷³ Price 2013, 89–95.

4 Tutkimustehtävä ja tutkimuksen toteutus

4.1 Tutkimustehtävä

Tässä työssä tutkin lähetystyöntekijöiden matkaa lähetystyöntekijäksi sekä lähetystyöntekijöiden kutsumuksen kokemuksia. Tutkimuskysymykseni on: Millaisia ovat polut lähetystyöntekijäksi, ja miten kutsumus niissä ilmenee?

Lähetystyöntekijäksi johtaneella polulla keskityn erityisesti lähetystyöhön lähtemistä edeltävään aikaan ja tutkin sitä, millaisia vaiheita lähetystyötä kohti vievällä polulla on ollut. Kutsumuksen ilmenemistä näissä poluissa tutkin tarkastelemalla sitä, miten lähetystyöntekijät ensinnäkin ymmärtävät kutsumuksen, ja miten he mahdollisesti itse kokevat kutsumusta, sekä miten tämä kokemus on heille lähetystyöntekijäksi vievällä polulla muodostunut.

4.2 Aineistonkeruumenetelmä ja tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni koostuu lähetystyöntekijöiltä kirjoituspyynnöllä⁷⁴ kerätyistä vapaamuotoisista kirjoitelmista. Kirjoituspyynnöllä kerätyt tekstit voidaan jakaa elämäkerrallisiin ja muihin kerronnallisiin teksteihin riippuen siitä, pyydetäänkö vastaajaa kirjoittamaan elämästään yleensä vai jostain tietystä tapahtumasta tai kokemuksesta. Useimmiten nämä kulkevat kuitenkin käsi kädessä, sillä tietystä kokemuksesta kertominen yhdistyy yleensä luonnostaan oman elämän laajempaan tarkasteluun.⁷⁵ Tämä elämän laajempi tarkastelu näkyy myös omassa aineistossani, vaikkakin pääpaino on sen kerronnassa, miten vastaaja on päättänyt lähtemään lähetystyöhön.

Aineistonkeruumenetelmänä kirjoituspyyntö antaa tutkittaville vapauden keskittyä kirjoitelmaansa niihin asioihin, mitkä he kokevat itse tärkeiksi omalla lähetystyöhön johtaneella polullaan. Kirjoituspyyntö mahdollistaa myös asioiden pohtimisen rauhassa. Tällä hetkellä lähetystyössä ympäri maailmaa olevia lähetystyöntekijöitä oli myös helppoa lähestyä kirjoituspyynnöllä, jota eivät rajoita tuhansien kilometrien etäisyydet tai eri aikavyöhykkeet. Valitessa aineistonkeruumenetelmäksi kirjoituspyyntö tulee huomioida tutkittavien kyky ilmaista itseään kirjallisesti.⁷⁶ Lähetystyöntekijät ovat perinteisesti tottuneet viestimään tekemästään työstä kirjallisesti kotimaahan, esimerkiksi kirjeitse omalle lähetysrenkaalleen. Tästäkin syystä kirjoituspyyntö osoittautui tutkielmani kannalta sopivimmaksi aineistonkeruun menetelmäksi. Kirjoituspyyntöön sisältyneet kirjoituksen

⁷⁴ Liite 1.

⁷⁵ Ronkainen et al. 2011, 114.

⁷⁶ Tuomi & Sarajärvi 2018, 96–97.

avuksi tarkoitetut kysymykset muodostin aiemman tutkimuksen pohjalta, ja pyrin kysymyksenasetteluissa neutraaliuteen sekä kerronnallisten vastausten tuottamisen mahdollistamiseen. Kirjoituspyyntö aineistonkeruumenetelmänä sisältää kuitenkin myös heikkouksia. Se ei esimerkiksi haastattelun tavoin mahdollista tarkentavien kysymysten tekemistä, vaan aineisto muodostuu lähes täysin ilman tutkijan ja tutkittavan välistä vuoropuhelua, lukuun ottamatta kirjoituspyynnössä esitettyjä kysymyksiä.

Lähetin kirjoituspyynnön Suomen Lähetysseuraan, Lähetysyhdistys Kylväjään, Medialähetys Sanansaattajiin, Suomen Evankelisluterilaiseen Kansanlähettykseen sekä Suomen Luterilaiseen Evankeliumiyhdistykseen, jotka ovat kaikki Suomen evankelisluterilaisen kirkon virallisia lähetysjärjestöjä. Jokaisessa lähetysjärjestössä kirjoituspyyntö välitettiin sähköpostitse eteenpäin järjestön nykyisille lähetystyöntekijöille sekä niille viiden vuoden sisällä kotimaahan palanneille lähetystyöntekijöille, joiden yhteystiedot vielä olivat käytettävissä. Riittävän aineiston saamiseksi ja vastaajien yksityisyyden suojaamiseksi valitsin tutkimuksen kohteeksi useamman lähetysjärjestön. Tein rajauksen nykyisiin sekä viiden vuoden sisällä kotimaahan palanneisiin lähetystyöntekijöihin, jottei kirjoituspyynnön vastaanottajien joukko olisi kasvanut liian suureksi. Lähetin kirjoituspyynnön lähetysjärjestöihin marras-joulukuussa 2019 ja sen välitti kussakin järjestössä siihen sopiva työntekijä, esimerkiksi lähettikuraattori. Saman työntekijän välityksellä lähetin myöhemmin myös muistutusviestin kirjoituspyynnöstä jokaisen järjestön lähetystyöntekijöille. Vastaukset kirjoituspyyntöön tulivat vuosien 2019 ja 2020 taitteessa.

Vastauksia kirjoituspyyntöön tuli yhteensä 36 kappaletta. Vastauksen sai lähettää minulle joko anonyymisti Helsingin yliopiston e-lomake -palvelun kautta tai suoraan sähköpostitse. Osa vastauksista noudatti suoraan kirjoituspyynnössä esitettyjä kysymyksiä, kun taas toiset olivat vapaamuotoisempia kirjoitelmia. Kirjoitelmien pituus vaihteli noin puolesta sivusta neljään ja puoleen sivuun (Times New Roman, fonttikoko 12, riviväli 1). Ikänsä kertoneiden vastaajien ikähaarukka vaihteli 30 vuodesta yli 70 vuoden ikään. Lähetystyössä vietetyt vuodet vaihtelivat noin kahdesta vuodesta lähes 40 vuoteen. Vastausten alkuun sisältyi useimmissa kirjoitelmissa vastaajan oma määritelmä kutsumuksesta. Tätä kutsumuksen määrittelyä seurasi useimmissa vastauksissa juonellinen tarina, joka alkoi tyypillisesti jo lapsuudesta tai nuoruudesta, ja joka päättyi useimmiten lähetystyöhön lähtemisen hetkeen. Osa tarinoista jatkui vielä lähetystyöhön lähtemisen jälkeiseen aikaan esimerkiksi kuvauksella työskentelystä kentällä, kotimaahan paluusta tai uudestaan työhön lähtemisestä vanhemmalla iällä.

4.3 Analyysimenetelmä ja analyysin toteutus

Valitsin aineistoni analysointiin narratiivisen lähestymistavan, sillä aineistoni on hyvin kerronnallista, ja jo tutkimuskysymyksen sisältämä kiinnostus lähetystyöntekijäksi vieviä polkuja kohtaan sisältää ajatuksen jonkinlaisesta etenevästä tarinasta. Narratiivisessa tutkimusperinteessä korostetaan tarinoiden kertomisen universaaliutta ja sen erottamattomuutta ihmisyydestä. Tarinoita kerrotaan jatkuvasti, ja se on tapa, jolla ihmiset jäsentävät elämäänsä, luovat tapahtumille merkityksiä sekä rakentavat omaa identiteettiään.⁷⁷ Tarinat eivät siis sisällä vain kuvausta menneisyyden tapahtumista, vaan ne kertovat samalla ihmisten noille tapahtumille antamista merkityksistä.⁷⁸ Narratiivisten lähestymistapojen käyttö muilla kuin kirjallisuuden, kielitieteen ja filosofian aloilla on melko uutta, sillä narratiivisuuden suosio lähti muilla tieteenaloilla voimakkaaseen kasvuun vasta 1990-luvulla. Eri tieteenaloilla narratiivisuus voidaan ymmärtää hyvin eri tavoin, eikä sille ole olemassa vain yhtä vakiintunutta määritelmää. Yksi tapa ymmärtää narratiivisuus liittyy tutkimusaineiston luonteeseen ja aineiston analyysitapoihin.⁷⁹ Tässä tutkielmassa narratiivisuus syntyy juuri näistä kahdesta tekijästä.

Narratiivisuuden käsitteen moninaisuuden tapaan ei myöskään ole olemassa yhtä narratiivista analyysimenetelmää, vaan narratiivista analyysia voidaan tehdä monella eri tavalla.⁸⁰ Aineiston narratiivisen analyysin voi jakaa karkeasti kahteen ryhmään: narratiivien analyysiin ja narratiiviseen analyysiin. Narratiivien analyysissa aineistoa luokitellaan esimerkiksi teemoihin tai tapaustyyppeihin. Narratiivisessa analyysissa sen sijaan ei käytetä luokittelua, vaan siinä pyritään yhdistämään aineistoa ja luomaan sen pohjalta uusi kertomus.⁸¹ Narratiivisia analyysitapoja tätä monipuolisemmin ovat ryhmitelleet Lieblich ja kumppanit. He kuvaavat narratiivista analyysia nelikenttänä, joka koostuu neljästä kerronnallisen aineiston lukutavasta. Nämä ovat holistis-sisällöllinen, kategoris-sisällöllinen, holistis-muodollinen sekä kategoris-muodollinen lukutapa. Näiden lukutapojen ulottuvuuksista holistisuus tarkoittaa aineistossa olevien tarinoiden huomioimista kokonaisuudessaan, jolloin yksittäisten tarinoiden pienemmätkin osat liitetään heti kyseisen tarinan kontekstiin. Kategorinen lähestymistapa taas sopii tutkimukseen, jossa ollaan kiinnostuneita esimerkiksi jonkin ihmisryhmän yhteisestä kokemuksesta. Sisällöllisessä

⁷⁷ Riessman 1993, 2–3; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006d; Heikkinen 2010, 145.

⁷⁸ Riessman 1993, 19.

⁷⁹ Heikkinen 2010, 143–145.

⁸⁰ Riessman 1993, 54; Johansson 2005, 288.

⁸¹ Heikkinen 2010, 149–150.

lukutavassa keskitytään tarinoiden sisältöön; esimerkiksi siihen, mitä tapahtui, miksi ja keitä siinä oli osallisena. Muodollisessa lukutavassa sen sijaan sivuutetaan tarinoiden sisältö ja tarkastellaan vain esimerkiksi juonen rakentumista, sanavalintoja ja kerronnan tyyliä. Nämä lukutavat ja niiden nelikentässä esiintyvät yhdistelmät eivät todellisuudessa ole kuitenkaan näin selvärajaisia ja niitä kaikkia usein sovelletaan narratiivisessa analyysissä valitusta lukutavasta huolimatta.⁸²

Tutkimukseni aineiston analyysimenetelmänä hyödynsin narratiivien analyysia, ja tarkemmin kategoris-sisällöllistä analyysimenetelmää. Katson tämän menetelmän kuuluvan narratiivien analyysin alle, sillä siinä ei pyritä luomaan uutta tarinaa, vaan tarkastelemaan ja luokittelemaan aineistona olevien tarinoiden sisältöä. Kategoris-sisällöllinen analyysimenetelmä on siis käytännössä laadullisessa tutkimuksessa usein hyödynnettyä sisällönanalyysia.⁸³ Tämä menetelmä sopii aineistoni analysoimiseen, sillä olen kiinnostunut nimenomaan lähetystyöntekijöiden tarinoiden sisällöstä sekä niistä löytyvistä yhteneväisyyksistä ja eroavaisuuksista, jotka muodostavat luokkia.

Aloitin aineistoni analysoimisen lukemalla ensin lähetystyöntekijöiden kirjoitelmia rauhassa läpi, uppoutuen tarinoihin tekemättä muistiinpanoja. Jo seuraavalla lukukerralla aloin hahmottaa kirjoitelmista toistuvia polun vaiheita. Ihmisten tarinat elämästään ja sen tärkeistä tapahtumista ovat usein pitkiä, ja niihin voi sisältyä paljon tutkimustehtävän kannalta epäoleellisia elementtejä. Tämä voi tehdä aineiston hallinnasta ja analysoinnista vaikeaa.⁸⁴ Tämä näkyi myös omassa aineistossani, minkä vuoksi useamman lukukerran jälkeen redusoin jokaisen tarinan tiiviiksi ydinkertomukseksi, jossa olen tiivistelmän tavoin esittänyt kaikki lähetystyöntekijäksi vievän polun keskeiset vaiheet sekä lähetystyöntekijöiden ajatukset ja kokemukset kutsumuksesta. Tarinoiden redusointi tiiviiseen muotoon auttoi selkiyttämään aineistoa.

Redusoinnin jälkeen aloitin ydintarinoiden sisällönanalyysin, jonka toteutin aineistolähtöisenä sisällönanalyysina. Sisällönanalyysin ensimmäisen vaiheen, eli aineiston pelkistämisen olin jo tehnyt muodostamalla kirjoitelmista ydinkertomuksia, joten siirryin aineiston ryhmittelyyn. Tässä vaiheessa aineistosta etsitään yhteneväisyyksiä ja eroja, joita olin alkanut hahmottaa jo pelkistämätöntä aineistoa läpi lukiessa. Samankaltaiset pelkistetystä aineistosta löytyvät polun vaiheet ja kutsumuksen kokemukset ryhmittelin ja yhdistin

⁸² Lieblich et al. 1998, 12–14.

⁸³ Lieblich et al. 1998, 13; Johansson 2005, 289.

⁸⁴ Riessman 1993, 43.

alaluokiksi. Alaluokat yhdistin vielä pääluokiksi, jotka muodostivat analyysini tulokset.⁸⁵ Narratiivisen aineiston analysoinnissa aineiston liallinen pilkkominen pieniin osiin ja luokkiin voi kuitenkin jättää kokonaiskuvan kannalta oleellisia tarinan osia syrjään.⁸⁶ Tästä syystä palasin analyysia tehdessäni jatkuvasti alkuperäisaineistoon ja otin huomioon tarinoista irrotettujen analyysiyksiköiden kontekstin laajemmin osana juuri kyseessä olevan lähetystyöntekijän polkua.

Analyysini tuloksena syntyneet polun vaiheet ovat *ensimmäinen ajatus, kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös, haasteet ja epäilyt* sekä *valmistautuminen ja työhön lähteminen*. Esittelen nämä polun vaiheet luvussa 5. Polun vaiheissa kulkee mukana myös kutsumuksen muodostuminen. Kirjoittajien kutsumuksen kuvauksista syntyi neljä pääluokkaa, jotka ovat *kutsumuksen lähde, kutsumuksen kohde, sisäinen kokemus kutsumuksesta* sekä *kutsumuksen universaalius*. Näiden pääluokkien avulla esittelen luvussa 6 lähetystyöntekijöiden tapoja ymmärtää kutsumus, sekä lähetystyöntekijöiden omakohtaisia kutsumuksen kokemuksia ja niiden ilmenemistä poluissa.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkielmassani noudatan hyvää tieteellistä käytäntöä.⁸⁷ Pysin tutkimuksen joka vaiheessa huolellisuuteen, tarkkuuteen ja rehellisyyteen. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan lisätä omalla kriittisellä reflektoinnilla sekä työvaiheiden kuvaamisella tutkimuksen joka vaiheessa.⁸⁸ Olen yllä kuvannut ja perustellut tutkimusaiheeni valintaa sekä käytettyä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmää. Olen myös analyysimenetelmän kuvauksen yhteydessä pyrkinyt lisäämään luotettavuutta kuvaamalla analyysini toteutusta. Esittäessäni analyysini tuloksia esitän niiden tueksi lainauksia aineistosta. Viitatessani aineistoon käytän kirjoitelmista lyhennettä K sekä kirjoitelman numeroa, joka on määräytynyt kirjoitelmien saapumisjärjestyksen mukaan. Lainauksissa olen käyttänyt hakasulkeita lisätessäni lainausta selventävän sanan, tai muuttaessani jonkin tunnistettavan sanan tai ilmauksen eintunnistettavaan muotoon. Pitkää viivaa olen käyttänyt merkitsemään alkuperäisestä tekstistä tehtyä poistoa. Olen tunnistamisen mahdollisuutta vähentääkseni kääntänyt muilla kielillä kirjoitetuista vastauksista otetut lainaukset suomeksi sekä korjannut lainauksista selvät lyöntivirheet. Tutkielmassani en pyri yleistettävyyteen, vaan tarkastelen tiettyjen

⁸⁵ Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.

⁸⁶ Riessman 1993, 3–4.

⁸⁷ Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely Suomessa 2012.

⁸⁸ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.

lähetystyöntekijöiden kohti lähetystyötä kulkemia polkuja sekä heidän ajatuksiaan ja kokemuksiaan kutsumuksesta.

Olen itse ollut harjoittelussa eräässä lähetysjärjestössä, ollut lyhytaikaisessa vapaaehtoistyössä lähetysjärjestön kautta sekä osallistunut muutaman eri järjestön yhteiseen esilähetyskoulutukseen. Omat kokemukseni lähetystyöstä ovat tutkielmaa tehdessä auttaneet minua paremmin ymmärtämään lähetystyöntekijöiden ajatuksia omasta kutsumuksestaan ja polustaan lähetystyöntekijäksi. Toisaalta oma positioni on voinut tuoda myös haasteita, jos omat kokemukseni ja oletukseni ovat päässeet liikaa ohjaamaan aineiston analysointia. Täydellinen objektiivisuus ei laadullisessa tutkimuksessa yleensä ole mahdollista⁸⁹, mutta tiedostaen oman positioni tuomat mahdollisuudet ja haasteet olen tutkielmassani pyrkinyt joka vaiheessa mahdollisimman objektiiviseen lähestymistapaan.

Tämän tutkielman tutkimuseettiset haasteet liittyvät pääosin tutkittavien suojaan ja tutkimusaineiston käsittelyyn. Tutkittavien suojaan sisältyy riittävä informointi siitä, mistä tutkimuksessa on kyse, osallistumisen vapaaehtoisuus ja mahdollisuus vetäytyä tutkimuksesta, tutkittavien hyvinvoinnin ja anonymiteetin turvaaminen sekä luottamuksellisuus ja rehellisyys.⁹⁰ Tutkielmassani nämä kaikki kohdat toteutuvat. Tutkittaville kerrottiin kirjoituspyynnössä tutkimuksen aihe ja osallistuminen oli vapaaehtoista. Kirjoituspyyntöön vastanneet jäivät tutkimuksessa nimettömiksi ja oman kirjoittelunsa sai jättää myös täysin anonymisti e-lomakkeen kautta. Osallistuminen oli mahdollista perua missä tutkielman vaiheessa tahansa. Keräämääni aineistoa ei käytetä mihinkään muuhun tarkoitukseen ja tutkielmani valmistuttua poistan kirjoitelmat tietokoneeltani sekä sähköpostista. Tutkielmaani osallistumisesta ei lähtökohtaisesti koidu tutkittaville mitään haittaa.

Saamaani tutkimusaineistoa säilytän ja käsittelen luottamuksellisesti. Poistin aineistosta mahdolliset suorat tunnisteet, kuten nimet ja sähköpostiosoitteet.⁹¹ Mahdolliset muut tunnisteet, kuten vastaajat lähettäneiden lähetysjärjestöjen nimet, työskentelymaat tai ammatit poistin tai muutin tarvittaessa niin, ettei yksittäistä vastaajaa voi tutkielmaani lukiessa tunnistaa. Esittelen tutkimukseni tulokset kuitenkin mahdollisimman tarkasti, mutta samalla tutkittavia suojaten.⁹²

⁸⁹ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.

⁹⁰ Tuomi & Sarajärvi 2018, 155–156.

⁹¹ Kuula 2006, 214.

⁹² Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.

5 Lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheet

5.1 Ensimmäinen ajatus

Tässä pääluvussa esittelen polun vaiheet, jotka ovat *ensimmäinen ajatus, kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös, haasteet ja epäilyt* sekä *valmistautuminen ja työhön lähteminen*. Ensimmäiset ajatukset lähetystyöstä mahdollisena omana tienä ajoittuivat lähetystyöntekijöiden kirjoitelmissa lapsuudesta aikuisuuteen, ja esittelen ensimmäisiä ajatuksia järjestyksessä ikävaiheiden ja elämäntilanteiden mukaan.

Ensimmäiset pohdinnat lähetystyöhön lähtemisestä sijoittuivat kirjoitelmissa useimmiten jo lapsuuteen ja teini-ikään.⁹³ Lapsena ensimmäisen kerran lähetystyötä omalle kohdalle ajatelleista moni oli lähetyslapsi, eli he olivat viettäneet koko lapsuutensa tai osan siitä ulkomailla heidän vanhempiansa ollessa lähetystyössä. Lähetyslapsena kasvaneille lähetystyö oli itsestään selvä osa elämää, ja sen näkeminen omana tulevaisuutena luonnollista:

Ajatus lähetystyöstä syntyi itsestäänselvyytinä jo pikkulapsena, kun olin lähettivanhempieni kanssa ”ulkomailla”. Minulle se ei siihen aikaan ollut ”ulkomailla”, koska koin maan omaksi maakseni, eikä minulla ollut oikeastaan kokemusta Suomesta – ajattelin myös, että [tulevaisuudessa] olisin kristitty ja asuisin kulttuurissa, joka ei ollut sama, mistä vanhempani tulivat.⁹⁴

Lähetyslapsena kasvaneilla ei pääosin ollut tai he eivät kyenneet muistamaan elämässään tiettyä hetkeä, jolloin he olisivat ajatelleet omaa lähetystyöhön lähtöä ensimmäistä kertaa. Yksi lähetyslapsena kasvanut kirjoittaja koki kutsumuksen lähetystyöhön tulleen jo ”äidin maidosta”.⁹⁵

Myös osalla lapsuutensa Suomessa viettäneillä ensimmäinen ajatus oli herännyt jo lapsena.⁹⁶ Näillä kirjoittajilla omien vanhempien aktiivisuus ja kiinnostuneisuus lähetystyössä oli merkittävä tekijä. Vanhemmat olivat muun muassa järjestäneet kirjoittajien lapsuudenkodissa seuroja tai pitäneet lähetyspiiriä, joissa vieraili lähetystyöntekijöitä puhumassa.⁹⁷ Lapsuudessa syntyneen ajatuksen taustalla olikin useimmiten lähetystyöntekijöiden kertomusten kuunteleminen ja niistä innostuminen. Lähetystyöntekijöitä tavattiin ja kuultiin kotien lisäksi seurakunnan tilaisuuksissa.⁹⁸

Kutsumuksen lähetystyöhön koin ensimmäisen kerran lapsuudessa. Kuuntelin lähetystyöntekijöiden kuulumisia seurakunnassa ja meillä kotona kävi ystäviä, jotka olivat lähetystyössä. Elin perheessä, jossa lähetystyö oli osa elämää – Näissä tilanteissa ja näissä elämän kokemuksissa syntyi ajatus, että Jumala kutsuu minua lähetystyöhön.⁹⁹

⁹³ K1, K3, K4, K5, K9, K10, K15, K21, K22, K23, K25, K26, K27, K28, K30, K31, K32, K33, K35.

⁹⁴ K1.

⁹⁵ K25, K26.

⁹⁶ K3, K10, K21, K26, K27, K33.

⁹⁷ K10, K21, K26, K33.

⁹⁸ K3, K21, K26, K27, K33.

⁹⁹ K21.

Minulla on ollut kutsumus lähetystyöhön aivan lapsesta asti, varmaan 4 v. asti. Meillä oli kotona lapsuudessa lähettiystäviä ja vierailimme lähetystyöntekijöiden pitämässä tilaisuuksissa. Heidän uskonsa ja aitoutensa ja ilonsa jätti jäljen. Paljon tapahtui heidän persoonallisen kertomisensa kautta.¹⁰⁰

Lähetystyöntekijöiden tapaaminen ja heidän kertomukset työstään kaukaisissa maissa olivat tehneet osaan kirjoittajista jo lapsuudessa lähtemättömän vaikutuksen ja synnyttäneet palon tehdä samanlaista työtä itsekin tulevaisuudessa.

Teini-iässä ensimmäistä kertaa lähetystyöhön lähtemistä ajatelleilla tämä pohdinta liittyi useimmiten uskoontulon kokemukseen.¹⁰¹ Uskoontuloa seurasi esimerkiksi kaste- ja lähetyskäsken lukeminen Raamatusta, mikä sai ajattelemaan asiaa.¹⁰² Hengellisissä tilaisuuksissa puhuvien rohkaisu ja haaste mieltä lähetystyötä omalle kohdalle oli myös joidenkin kohdalla se, mikä johdatti ensimmäisiin pohdintoihin.¹⁰³

Ensimmäisen kerran ajattelin, että minulla voisi olla kutsumus lähetystyöhön, kun olin 15-vuotias. Olin mukana nuorten hengellisillä päivillä, jossa eräs puhuja haastoi meitä nuoria ottamaan todesta lähetyskäsken, sanomaan Jumalalle jotenkin näin: "Tässä olen, lähetä minut. Ja jos ei ole Sinun tahtosi, että lähtisin lähetystyöhön, laita esteitä matkalle." Tein puhujan ohjeen mukaan.¹⁰⁴

Puhujien haastamisen myötä teini-iässä syntyneet ensimmäiset ajatukset omasta lähetystyöhön lähtemisestä eivät kaikilla olleet kuitenkaan positiivisia; yksi kirjoittaja koki lähetystyön niiden myötä enemmän velvollisuudeksi kuin mahdollisuudeksi, ja toinen ei kokenut hänen osaamisellaan olevan kuitenkaan käyttöä lähetystyössä.¹⁰⁵

Usealla kirjoittajalla ajatus lähetystyöhön lähtemisestä tuli mieleen ensimmäisen kerran opiskeluvuosien aikana.¹⁰⁶ Opiskeluaikana monelle merkittävää tämän ajatuksen syntymisen kannalta oli osallistuminen kristilliseen opiskelijatoimintaan, jossa lähetystyö oli esillä tai jossa koko toiminta keskittyi lähetystyöhön. Toiminnan kautta lähetystyö tuli ensimmäistä kertaa tutuksi tai sitten suhde siihen lähentyi.¹⁰⁷ Tärkeässä roolissa opiskeluaikana olivat myös uskovat ystävät, jotka olivat innostuneita lähetystyöstä ja kutsuivat kirjoittajia mukaan lähetysaiheisiin tilaisuuksiin, jotka sitten saivat pohtimaan asiaa omakohtaisesti.¹⁰⁸ Ystävien ja seurakuntayhteyden lisäksi eräälle kirjoittajalle seurustelun aloitus oli käänntekevä hetki:

Seurakuntayhteyden myötä tapasin myös tulevan vaimoni, joka on lähetyslapsi. Seurustelun alusta asti olinkin yhtäkkiä kiinnostunut lähtemään lähetystyöhön. Olin toki kuullut siinä vaiheessa jotakin lähetystyöstä, ja uskoni oli vahvistunut ja konkretisoitunut. Lopullisena laukaisevana tekijänä oli

¹⁰⁰ K27.

¹⁰¹ K4, K22, K23, K32.

¹⁰² K23.

¹⁰³ K5, K30, K32.

¹⁰⁴ K32.

¹⁰⁵ K5, K30.

¹⁰⁶ K6, K11, K12, K13, K19, K20, K24.

¹⁰⁷ K6, K11, K13, K19, K20.

¹⁰⁸ K12, K24.

kuitenkin tulevan vaimoni tapaaminen. – Lähetyskutsuni synty liittyi siis melko tarkasti siihen ajankohtaan, kun aloimme seurustella tulevan puolisoni kanssa.¹⁰⁹

Eräälle kirjoittajalle vain nousi toistuvasti opiskeluaikana mieleen ajatus siitä, pitäisikö hänen lähteä lähetystyöhön, toinen koki Raamatusta puhuttelevan kohdan luettuaan lähetystyön tehtäväkseen.¹¹⁰ Opiskeluvuosina tapahtui myös lähetystyön todellisuuden avautumista:

– kuulin ensimmäisen kerran elämässäni raamatunkäännöstyöstä ja kuinka suuri tarve maailmassa sille vielä on. Siihen asti käsitykseni lähetystyöstä oli perustunut lähinnä (pyhä)koulussa kuulemiini asioihin, enkä osannut kuvitella itseäni sairaanhoitajaksi tai hellekypäräiseksi saarnaajaksi puun alle Afrikkaan. Raamatunkäännöstyö sen sijaan kolahti heti kohti –¹¹¹

Kun osallistuin opiskelijoiden aktiomatkalle, sain paremman ja käytännöllisemmän kuvan lähetystyön arjesta ja sain huomata, että lähetit oikeastaan ovat aika tavallisia ihmisiä, joilla on myös omat heikkoutensa. Ehkä silloin ensimmäistä kertaa alkoi mielessä itää ajatus, voisiko se olla joskus minunkin tieni.¹¹²

Lähetystyön todellisuus avautui lähetystyön eri työmuodoista kuullessa sekä erityisesti lyhytaikaisessa lähetystyössä nähdessä ja kokiessa lähetystyön arkea. Ennen näitä kokemuksia omat tiedot lähetystyöstä saattoivat olla hyvinkin ohuita, tai sitten mielikuvat olivat liiankin ruusuisia, jolloin lähetystyöntekijät olivat omissa ajatuksissa nostettu erityiselle jalustalle.

Osa kirjoittajista alkoi pohtia lähetystyöhön lähtemistä ensimmäisen kerran aikuisena ja siirryttyään työelämään.¹¹³ Osa teki hengellistä työtä, mutta toisilla hengelliset asiat eivät koskettaneet omaa työtä, mikä näkyi erityisesti yhdellä kirjoittajalla:

[Ajattelin ensimmäisen kerran, että minulla voisi olla kutsumus lähetystyöhön] 90-luvun alussa, kun liike-elämän arvot alkoivat koveta ja vieraantua omistani.¹¹⁴

Muilla aikuisena herännyt ensimmäinen ajatus ei liittynyt työhön, vaan ajatuksen synnyttäneet kokemukset olivat samankaltaisia kuin esimerkiksi opiskeluaikana asiaa ensi kertaa pohtineilla. Myöskään liike-elämän arvojen koventumisen maininnut kirjoittaja ei päätenyt ajattelemaan lähetystyöhön lähtöä vain työelämään liittyvistä syistä, vaan ajattelua edesauttoi muun muassa muilta tulleet kommentit omasta sopivuudesta lähetystyöhön.¹¹⁵ Muilta tulleita kyselyitä mahdollisesta lähdöstä kohtasi aikuisena myös toinen kirjoittaja:

Lähteminen lähetystyöhön ei ollut koskaan omassa pienessä mielessä. Tuli ajankohta, jolloin useammat ihmiset tulivat kysymään itseltäni, olenko koskaan ajatellut lähteä lähetystyöhön. Vastaukseni oli hyvin selvä, en todellakaan. Mutta niin monet ihmiset lyhyessä ajassa tuli sen kysymyksen kanssa, se laittoi minut kysymään mitä tämä on. Rukoillen, kuunnellen ja tehden matkaan; eri puolelta tuli enemmän ja enemmän aiheesta. Mielenkiinto siihen alkoi kasvaa.¹¹⁶

Muiden ihmiset kyselyt mahdollisesta lähetystyöhön lähtemisestä olivat saaneet kirjoittajan omankin mielenkiinnon heräämään sitä kohtaan. Kuten aiemmissa elämän vaiheissa, myös

¹⁰⁹ K34.

¹¹⁰ K6, K11.

¹¹¹ K12.

¹¹² K19.

¹¹³ K7, K8, K16, K17, K18, K29.

¹¹⁴ K7.

¹¹⁵ K7.

¹¹⁶ K16.

aikuisuudessa ensimmäisen ajatuksen syntyyn vaikutti osalla kirjoittajista lähetyksaiheiseen toimintaan osallistuminen tai esimerkiksi lähetyksaiheisten lehtien lukeminen.¹¹⁷ Myös aikuisena Raamattu ja erityisesti kaste- ja lähetykskäsky oli puhutellut.¹¹⁸ Erään kirjoittajan kohdalla merkittävä vaikutus oli puolison toiveella lähteä lähetysohjelmaan.¹¹⁹

Kahdella aikuisena lähetysohjelmaan lähtemisestä ensimmäistä kertaa pohtineella ajatuksen syntyyn liittyi myös selvä hengellinen kokemus:

– kun olin kirkossa, saarnassa puhuttiin siitä, että jos Jumala kutsuu, älä viivyttele. Sitä on vaikea laittaa sanoiksi, mutta se oli kuin suoraa puhetta itselleni, sisimmässäni koin vahvaa Jumalan puhetta ja hengessäni tiesin, että minua kutsutaan nyt lähtemään.¹²⁰

– koin unessa, ehkä [kahden vuoden aikana], että Herra puhui ja kehotti lähtemään muistaakseni useammassa unessa.¹²¹

Tällaiset selvät hengelliset kokemukset eivät siis suurimman osan kohdalla synnyttäneet ensimmäistä ajatusta lähetysohjelmaan lähtemisestä, mutta niitä esiintyi joillain myöhemmissä polun vaiheissa.

5.2 Kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös

Ensimmäisestä ajatuksesta kohti lopullista päätöstä lähteä lähetysohjelmaan kirjoittajat kulkivat hyvin yksilöllisten vaiheiden kautta. Eri tavoin syntynyt ensimmäinen ajatus lähetysohjelmaan lähtemisestä alkoi kirjoittajilla vahvistua hyvin eri tahtiin; toisilla päätös lähteä syntyi nopeasti ja helposti ensimmäisten pohdintojen jälkeen, toisilla kutsumuksen muodostuminen ja kypsyminen sekä lopullisen päätöksen tekeminen vaativat paljon aikaa ja pohdintaa. Esittelen seuraavaksi niitä tekijöitä, jotka lähetysohjelmaan lähtemällä vaikuttivat kirjoittajien kutsumuksen muodostumiseen ja vahvistumiseen sekä johtivat päätökseen lähteä.

Kuten ensimmäisen ajatuksen syntymisessä, myös kutsumuksen vahvistumisessa merkittävää oli jonkinlainen yhteys lähetysohjelmaan. Lähetysohjelmoijien tai seurakuntien järjestämiin lähetyksaiheisiin tilaisuuksiin osallistuminen mainittiin useassa kirjoitelmassa olleen tärkeää oman kutsumuksen vahvistumisen kannalta.¹²² Erityisesti opiskeluaikana aktiivinen mukanaolo lähetysohjelmaan keskittyvässä kristillisessä opiskelijatoiminnassa oli merkittävää.¹²³ Muutama kirjoittaja mainitsi erikseen Opiskelijoiden Lähetysliiton, jossa mukanaolon vaikutuksia yksi kirjoittaja kuvasi näin:

Opiskeluvuosina osallistuin aktiivisesti sekä oman tiedekuntamme kristilliseen toimintaan että myöhemmin vuosina Opiskelijoiden lähetysliiton (OL) toimintaan. – Opiskelijoiden lähetysliitto

¹¹⁷ K7, K18, K29.

¹¹⁸ K8.

¹¹⁹ K17.

¹²⁰ K16.

¹²¹ K17.

¹²² K6, K10, K18, K19, K22, K23, K26, K27, K28, K34, K35.

¹²³ K6, K19, K22, K28, K35.

kokoontui Tähtitorninmäellä Lähetystalon alakerrassa ja iltahartaudet pidettiin joskus Lähetyskirkossa. Koko talo huokui lähetystä ja sen historiaa. Vuodet OL:ssä olivatkin varsin merkittäviä oman lähetyskutsumukseni vahvistumiselle. OL:n edeltäjän AVL:n (Akateemisten vapaaehtoisten lähetysliitto) alkuperäinen jäseneksi liittymisen edellytys oli sitoutuminen lähteä valmistuttuaan lähetystyöhön, ”jos Jumala suo”. Tämä jäseneksi liittymisen ehto oli poistettu jo 70-luvulla, mutta muistan jäseneksi liittyessäni ajatelleeni, että itse kuitenkin haluan sitoutua siihen.¹²⁴

Opiskelijoiden Lähetysliitto sekä lähetysjärjestöjen opiskelijatoiminta pitivät monella lähetystyön tiiviisti mukana ajatuksissa ja elämässä, jonka seurauksena oma kutsumus ja lähtöpäätös alkoi vahvistua. Lopullinen päätös lähtemisestä saatettiin näin ollen tehdä jo opiskeluaikana, vaikka lähtemisen hetkeen vielä olisikin ollut useampi vuosi aikaa.

Kutsumuksen vahvistumisen kannalta tärkeitä olivat myös ulkomaille matkustamisen kautta saadut kokemukset, erityisesti kokemukset lyhytaikaisesta lähetystyöstä.¹²⁵ Erilaiset aktiit, kansainvälisyyslinjoihin sisältyneet matkat, vapaaehtoistyöjaksot sekä lähetyskentillä vierailut antoivat paremman kuvan lähetystyöstä ja sen todellisuudesta sekä vahvistivat ajatusta omasta lähetystyöhön lähtemisestä:

Vuorotteluvapaa ja lähteminen volonteeriksi 10 kuukaudeksi antoi paljon ajattelemisen aihetta ja uskoa siihen, että minulla voisi olla jotakin annettavaa muuallakin kuin Suomessa. Samalla oli silmiä avaavaa nähdä miten moniulotteista ja omiin arvoihini istuvaa työtä lähetystyö tänä päivänä on.¹²⁶

Opintojeni loppuvaiheissa pidin väli vuoden. Onnistuin pääsemään [tietyn alan] opiskelijana vapaaehtoistyöhön – Seitsemän kuukautta [vapaaehtoistyössä] jättivät sydämeeni pysyvän rakkauden tähän maahan. Ja vahvistivat lähetyskutsua entisestään.¹²⁷

Lyhytaikaisen lähetystyön lisäksi myös muunlaiset kokemukset ulkomailta olivat joillekin kirjoittajille merkittäviä lähetystyöhön lähtemisen kannalta. Tällaisia kokemuksia olivat esimerkiksi vaihto-opiskelu, ja yhdellä kirjoittajalla myös vierailu lähetyslapsena kasvaneen puolison lapsuuden maassa:

Kävimme tuona aikana kerran vaimoni lapsuuden maassa – Tämä vahvisti lähetyskutsuani ja haluani lähteä. Koin, että pärjään epämääräisissäkin kehitysmaan olosuhteissa.¹²⁸

Ulkomailta saadut kokemukset rohkaisivat ja vahvistivat omaa halua lähteä lähetystyöhön.

Lyhytaikainen lähetystyö sekä muut matkat ulkomaille myös vahvistivat kirjoittajien kokemusta omasta sopivuudesta lähetystyöhön sekä siitä, että heidän osaamisellaan voisi olla lähetystyössä käyttöä.

Omien lähetystyökokemusten lisäksi lähetystyöntekijöiden tapaaminen, heidän kanssaan keskusteleminen ja heidän kokemuksistaan kuuleminen eri yhteyksissä olivat monelle kirjoittajalle omaa kutsumusta vahvistavia tekijöitä.¹²⁹ Lähetystyöntekijöiden kanssa tekemisissä oleminen muun muassa lisäsi innostusta lähteä itsekkin lähetystyöhön, sai

¹²⁴ K35.

¹²⁵ K5, K9, K11, K14, K22, K26, K27, K30, K32, K34, K35.

¹²⁶ K30.

¹²⁷ K35.

¹²⁸ K34.

¹²⁹ K7, K8, K9, K14, K16, K19, K22, K23, K24, K26, K29, K30, K33, K34, K35.

ylipäättään kiinnostumaan lähetystyöstä lisää ja eräällä kirjoittajalla piti myös yllä omaa kutsumusta.¹³⁰ Kahdelle kirjoittajalle lähetystyöntekijän tapaamisella oli hyvin suuri merkitys, sillä he tapasivat siinä samalla tulevan puolisonsa.¹³¹ Toinen näistä kirjoittajista kertoi, miten lähetystyöntekijän kanssa avioitumisen myötä lähetystyöhön lähtemisen pohdinta tuli todella ajankohtaiseksi hänen elämässään, vaikka omia lähtöajatuksia oli jo opiskeluaikana syntynyt:

Ollessani [työssä eräässä kaupungissa], tutustuin siellä nykyiseen vaimooni – [Nykyinen vaimoni] oli jo siinä vaiheessa lähetystyössä – Kun hän palasi [maasta, jossa oli työssä], aloimme seurustella, menimme kihloihin ja pian naimisiin – Tässä yhteydessä jouduimme pohtimaan ja rukoilemaan, että jäämmekö Suomeen vai lähdemme yhdessä lähetyskentälle?¹³²

Myös toiselle lähetystyöntekijän kanssa avioituneelle kirjoittajalle naimisiinmeno oli merkittävä askel lähetystyöntekijäksi vievällä polulla. Kiinnostus lähetystyötä kohtaan oli herännyt jo aiemmin, mutta ajatus siitä oli painunut unohduksiin. Kirjoittaja koki puolisonsa tapaamisen olleen ihmeellinen rukousvastaus, ja naimisiinmenon myötä kirjoittaja kuvaa lähetysten astuneen hänen elämäänsä konkreettisella tavalla.¹³³

Myös monelle ei-lähetystyöntekijän kanssa avioituneelle kirjoittajalle puolison vaikutus oman kutsumuksen vahvistumiseen ja päätökseen lähteä oli merkittävä.¹³⁴ Naimisissa olevat pohtivat mahdollista lähtemistä luonnollisesti yhdessä, osa jo seurusteluaikana. Kaksi kirjoittajaa toi esiin puolison aktiivisemmän roolin lähetystyön suhteen:

Vaimoni on ollut lähetystyössä mukana aktiivisena toimijana kotimaassa jo vuosikymmeniä, ja hänellä on ollut ilman muuta suuri vaikutus.¹³⁵

Myöhemmin avioiduin ja mieheni alkoi puhua lähetystyöhön lähtemisestä, eikä ajatus ollut minulle ollenkaan helppo.¹³⁶

Puolison löytyminen oli myös itsessään merkittävä tekijä, sillä yksin lähteminen saattoi epäilyttää, vaikka itsellä olisikin ollut kutsumus lähetystyöhön. Avioliiton lähtöpäätöstä jouduttavaa vaikutusta kuvaili eräs kirjoittaja näin:

Ratkaiseva tekijä oli aviopuolison löytyminen ja naimisiin meno keväällä [vuosiluku]. Tuleva mieheni oli jo lähetyskurssilla, kun tutustuimme, ja huomasimme, että meillä oli yhteinen haave lähetystyöstä. Sinkkuna en olisi ollut varma, haluanko lähteä yksin pitkäaikaiseen lähetystyöhön. – avioliitto joudutti omaa lähetyskurssille hakeutumistani –¹³⁷

Yksin pitkäaikaiseen työhön ulkomaille lähteminen tuntui joistain kirjoittajista vaikealta ajatukselta, kun taas joillekin yksin lähteminen tuntui luontevalta ja hyvältä ratkaisulta.

Mahdollisen puolison lisäksi myös muilla ihmisillä oli vaikutusta kirjoittajien kutsumuksen vahvistumiseen ja päätökseen lähteä. Vaikutusta oli muun muassa ystävillä,

¹³⁰ K23, K30, K33, K35.

¹³¹ K24, K29.

¹³² K24.

¹³³ K29.

¹³⁴ K5, K8, K11, K20, K22, K23, K25, K30, K31, K35.

¹³⁵ K30.

¹³⁶ K20.

¹³⁷ K11.

lapsilla, sukulaisilla, työkavereilla sekä lähetysjärjestöjen työntekijöillä.¹³⁸ Eräs kirjoittaja kuvasi sekä lähetysjärjestön työntekijän että ystävänsä vaikutusta näin:

Pari vuotta aktion jälkeen järjestömmme lähetyskurssin vastaava kysyi, hakisinko seuraavan vuoden kurssille. Tuolloin vielä totesin, ettei elämäntilanne ole sopiva enkä itse ole valmis. Samalla kuitenkin huomasin jo ajattelevani, että seuraavalla kerralla sitten. Oli myös rohkaisevaa, että joku ulkopuolinen näki minut potentiaalisena lähtijänä. Tuota kurssia ja sitä seuraavaa lähtöprosessia sain seurata läheltä ystäväni kautta ja hänen lähettäjänään. Kuva lähetystyön arkisuudesta vahvistui edelleen.¹³⁹

Toiselta ihmiseltä tullut kysymys lähetyskurssille lähtemisestä rohkaisi kirjoittajaa, sillä joku ulkopuolinen näki hänessä olevan potentiaalia lähetystyöhön. Muiden ihmisten kyselyillä mahdollisesta lähtemisestä olikin kirjoittajien kohdalla vaikutusta sekä ensimmäisen ajatuksen syntymiseen että myöhemmin kutsumuksen vahvistumiseen. Rohkaisun lisäksi muut ihmiset olivat kirjoittajille apuna myös heidän omissa pohdinnoissaan:

Toisten ihmisten vaikutus oli se, että he olivat minulle paikkana jossa sain puhua ääneen omia pohdintojani. Kukaan heistä ei ollut sanomassa omaa mielipidettä vaan tukivat minua löytämään itse.¹⁴⁰

Omaan kutsumukseeni ja toiveeseeni näin matkan päästä katsottuna, eivät toiset ihmiset ole vaikuttaneet. Suoranaisesti. Tämä asia on ollut yksityisomaisuuttani. Olen hakeutunut ihmisten ja eri tilanteiden joukkoon, jotka liittyvät tähän omaan päämäärääni eri tavoin eri aikoina. Keskustelut ja tilanteet ovat antaneet näkökulmia omiin pohtimisiini.¹⁴¹

Nämä kirjoittajat pitivät pohdinnat mahdollisesta lähtemisestä pääosin itsellään, mutta muiden kanssa keskustelemalla kirjoittajat saivat kuitenkin uusia näkökulmia ja pääsivät niiden kautta eteenpäin. Yksi kirjoittaja kuvasi oppineensa toisten ihmisten myötä myös kyseenalaistamaan lähetystyötä.¹⁴² Kutsumuksen vahvistumiseen monella kuului lähetyksen todellisuuden ja monimuotoisuuden avautumista.

Kirjoittajien oli myös vaikeaa eritellä eri ihmisten suoranaista vaikutusta, mitä kaksi kirjoittajaa kuvasi näin:

Monilla ihmisillä on varmasti ollut vaikutusta, mutta hankala eritellä henkilöitä ja vaikutuksia. Kaikki, joiden kanssa olen ollut tekemisissä järjestöissä, aktioissa, ulkomailla, raamattupiireissä jne.¹⁴³

Kun katson elämää taaksepäin, matkan varrella on ollut monia ihmisiä, joilla on ollut iso vaikutus omaan matkaani kutsumuksen kanssa. Pitkällä ajanjaksolla olen käynyt läpi omaa kutsumusta ja kasvanut siinä ja lopulta lähtenyt lähetystyöhön. Ajattelen niin, että kohtaamiset ja keskustelut ovat antaneet minulle ideoita ja voimia edetä. Välillä olen saanut rohkaisua, välillä jotkut kohtaamiset ovat olleet lannistavia. Elämän paradokseihin kuuluu sekin, että joskus lannistavissa kohtaamisissa olenkin saanut voimaa, että tämä onkin todella minun tie ja tätä haluan kulkea!¹⁴⁴

Kirjoittajat kokivat hyvin monen tai jopa jokaisen kohtaamansa ihmisen vaikuttaneen omaan kutsumukseen ja sen vahvistumiseen. Jopa lannistaviltakin tuntuneet kohtaamiset olivat toisella kirjoittajalla kääntyneet omaa kutsumusta vahvistaviksi. Erityisen merkittävä vaikutus

¹³⁸ K5, K16, K19, K23, K30.

¹³⁹ K19.

¹⁴⁰ K16.

¹⁴¹ K33.

¹⁴² K28.

¹⁴³ K11.

¹⁴⁴ K21.

omalla lähetystyöntekijäksi vievällä polulla koettiin olleen juuri lähetystyön kontekstissa tavatuilla ihmisillä.¹⁴⁵

Kaksi kirjoittajaa mainitsi erikseen vuonna 2014 Afganistanissa tapahtuneen kahden suomalaisen avustustyöntekijän surman.¹⁴⁶ Uutinen Seija Järvenpään ja Kaija Martinin kuolemasta oli pysäyttänyt ja laittanut pohtimaan omaa paikkaa lähetystyössä:

Ratkaiseva käänne lähetyskutsuni kohdalla tapahtui kesällä 2014. Silloin Afganistanissa tapettiin kaksi kristittyä Kansanlähetyksen avustustyöntekijää. Kun kuulin uutisen, ensimmäinen ajatus mielessäni oli ”Pitäisikö minun lähteä (lähetystyöhön)?”. Siitä lähti käyntiin prosessi, jonka loppupäätelmäni oli, että evankeliumi ei katoa, vaikka kristityt tapettaisi. Toiseksi, jokaisen ihmisen on saatava kuulla evankeliumi. Kolmanneksi, minulla ei ollut mitään hyvää syytä olla lähtemättä.¹⁴⁷

Moni ihminen on ollut vaikuttamassa lähtööni. Näihin kuuluvat vanhempani, Jim Elliot ja Kaija ja Seija. Saatuani kuulla Kaijan ja Seijan kuolemasta, on ihmeellistä, miten Jumala käänsi yhden vaikeimmista päivistäni lähetyskutsun vahvistamiseksi.¹⁴⁸

Molemmat kirjoittajat kuvasivat suru-uutisen olleen käänteentekevä hetki oman kutsumuksen kannalta. Toinen kirjoittajista oli tätä ennen kokenut tehtäväkseen lähettäjänä toimimisen, mutta pysäyttävän uutisen käynnistämän prosessin seurauksena lopullinen päätös omasta lähtemisestä syntyi.¹⁴⁹ Suoraan lähetystyöhön tai toisiin ihmisiin liittyvien tekijöiden lisäksi yksi kirjoittaja toi esiin työelämässä tapahtuneen yllättävän käänteen, joka johti oman kutsumuksen vahvistumiseen:

Viimeisin tekijä oli, kun itsestään selvässä virkahaku prosessissa neljä vuotta sitten jäin yllättäen virassa hopealle. Se teki hyvin kipeää, sillä rakastin työtäni ja koin sen elämäntehtäväkseni ja jopa eläkevirakseni. Jumala näki kuitenkin asian toisin. Jäädessäni virassa yllättäen hopealle, tiesin heti, että Jumalalla on jotakin paljon suurempaa minua varten. Minä itse laskelmoin elämäni näennäisesti varman viran varaan, jota olin tehnyt määräaikaisena jo kahdeksan vuotta. Tämän jälkeen Jumalan puhe, hiljainen ääni sisälläni alkoi riisua minua kaikista esteistä, niin, että olin vihdoinkin valmis lähtemään.¹⁵⁰

Kirjoittaja kuvasi aiemmin kirjoitelmassaan kutsumuksen kyteneen sisimmässään koko hänen elämänsä ajan, mutta vasta viranhaussa toiseksi jääminen vahvisti hänen kutsumuksensa ja johti lähtöpäätöksen tekemiseen. Kirjoittaja koki myös Jumalan vaikuttaneen vahvasti syntyneeseen päätökseen.

Osa kirjoittajista toi myös esiin rukouksen sekä Raamatun lukemisen vaikutuksen kutsumuksen vahvistumisessa.¹⁵¹ Yksi kirjoittajista kertoi vakavaa rukousta ja pohdintaa kestäneen kaksi vuotta ensimmäisten pohdintojen jälkeen, minkä seurauksena päätös hakea lähetyskurssille lopulta syntyi.¹⁵² Toinen kirjoittaja kuvasi tulleen rukouksen jälkeen siihen

¹⁴⁵ K11, K15, K21.

¹⁴⁶ Ks. Helsingin Sanomien artikkeli tapahtuneesta: <https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000002782664.html>

¹⁴⁷ K6.

¹⁴⁸ K9.

¹⁴⁹ K6.

¹⁵⁰ K36.

¹⁵¹ K8, K11, K13, K20, K24, K26, K27.

¹⁵² K8.

tulokseen, että on valmis lähtemään lähetystyöhön, jos se on Jumalan tahto.¹⁵³ Kolmas kirjoittaja puolestaan sanoi rukouksessa Jumalalle olevansa valmis lähtemään, jos Jumala antaa siihen voiman.¹⁵⁴ Omien rukousten lisäksi eräälle kirjoittajalle tärkeä ja vahvistava hetki oli vuosien takaisen rukouksen yllättävä mieleen palaaminen:

Osallistuimme [vuosiluku] nuorten aikuisten lähetysleirille, jossa oli illalla rukousilta. Siellä eräs nainen rukoili puolestani ja sanoi että näki mielessään rukouksen aikana tiikereitä. Minä sanoin hänelle että ei, me olemme menossa afrikkaan, oletko varman että ne eivät olleet leijonia? Mutta hän sanoi ei tiikereitä. Jätin tämän kokonaan unohduksiin moneksi vuodeksi. Sitten monen mutkan jälkeen löysimme itsemme lähetyskursilta, ja meitä oltiin lähettämässä [maahan, jossa on tiikereitä]. Tuo rukoushetki tuli mieleeni yhtäkkiä 5 vuoden päästä kuin salamaniskusta vaikka en ollut sitä muistanutkaan. Se oli itselleni vahvistus (yksi muiden mukana) että kyllä Jumala tietää minne on meidät lähettämässä.¹⁵⁵

Unohduksiin painunut rukous palasi kirjoittajan mieleen, kun rukouksessa nähdyt tiikerit olivatkin muuttumassa todellisuudeksi. Kirjoittaja liitti tämän osaksi Jumalan johdatusta. Rukouksen kautta koettua kutsumuksen vahvistusta kuvasi myös toinen kirjoittaja:

Kun rukoilimme, Jumala avasi meille kohdan Raamatun Sanasta, Ilm.3: 7-13. Ymmärsimme, että Jumala haluaa meidän lähtevän yhdessä. Hän tietää voimieni rajallisuuden, mutta on itse avannut oven, jota kukaan ei voi sulkea.¹⁵⁶

Puolisonsa kanssa yhdessä rukoillessa kirjoittaja koki Jumalan avanneen Ilmestyskirjasta kohdan, jossa puhutaan edessä olevasta avoimesta ovesta. Kuten monen kirjoittajan kohdalla, myös tässä kokemuksessa näkyy ajatus siitä, että Jumalan vaikutus lähetystyöhön lähtemisessä on keskeistä. Raamatun merkitystä lähtöpäätöksen tekemisessä kuvasi erityisen paljon eräs jo lapsena kutsumusta ensimmäisen kerran kokenut kirjoittaja. Raamatun äärellä kirjoittaja oli kokenut kristinuskon sanoman olevan maailman tärkein sanoma, joka on vietävä kaikkeen maailmaan. Tehdyn lähtöpäätöksen jälkeen kirjoittaja alkoi tietoisesti valmistautumaan lähetystyöhön lähtemiseen.¹⁵⁷ Kirjoittajat eivät edellä mainittujen rukouksessa koettujen vahvistusten lisäksi kuvailleet ihmeellisiä tai ylikuunnollisia kokemuksia liittyen oman kutsumuksen vahvistumiseen. Eräs kirjoittaja myös erikseen mainitsi, ettei hän puolisonsa kanssa kokenut minkäänlaisia ”suuria tunteita tai profeetallisia näkyjä”, vaan lopullinen lähtöpäätös tehtiin opiskeluvuosien aikana vahvistuneen kutsun perusteella.¹⁵⁸

¹⁵³ K11.

¹⁵⁴ K20.

¹⁵⁵ K27.

¹⁵⁶ K24.

¹⁵⁷ K26.

¹⁵⁸ K35.

5.3 Haasteet ja epäilyt

Lähetystyöntekijät kuvailivat monenlaisia lähtemiseen liittyviä haasteita ja epäilyjä, joita he kohtasivat matkallaan kohti lähetystyötä. Nämä haasteet ja epäilyt sijoittuivat polun eri vaiheisiin; alkupohdunnoista lähtemisen hetkeen asti. Ensinnäkin yksi montaa kirjoittajaa yhdistänyt haaste oli odottaminen, kun lähtemisen mahdollisuus ei itsestä riippumattomista syistä heti auennutkaan.¹⁵⁹ Kahdella kirjoittajalla mahdollisuutta lähteä ei vain jostain syystä tullut, mikä johti useamman vuoden odottamiseen.¹⁶⁰ Erityisesti toisella näistä kirjoittajista tämä aiheutti kipuilua:

– kun ei näyttänyt tulevan mitään hyvää mahdollisuutta olla pidempiaikainen lähetti ulkomailla, se oli minulle suuri ongelma – rupesin miettimään, olinko ymmärtänyt Jumalan tahtoa väärin. Ehkä minä en ollutkaan se, joka olin kuvitellut olevani. Se sai minut miettimään, mitä silloin olisin ja miltä elämä silloin näyttäisi.¹⁶¹

Odottamaan joutuminen sai kirjoittajan epäilemään ymmärrystään Jumalan tahdosta hänen elämässään sekä pohtimaan uudelleen koko hänen elämänsä suuntaa. Jälkeenpäin molemmat syystä tai toisesta odottamaan joutuneet kirjoittajat näkivät odottamisajan kuitenkin positiivisena. Odottamiseen kuluneiden vuosien ei nähty menneen hukkaan, vaan kirjoittajat kokivat niiden aikana esimerkiksi oppineensa myöhemmin tarvitsemiaan taitoja tai auttaneensa jossain toisessa tehtävässä. Toinen kirjoittajista koki myös jollain tavalla eheytyneensä noiden vuosien aikana.

Osalla odottaminen johtui siitä, etteivät he hakemisesta huolimatta päässeet lähetystyöhön.¹⁶² Kirjoittajat avasivat syitä tähän melko niukasti, mutta esteenä rekrytoinnissa mainittiin olleen ainakin vain puolisolalle tarjottu työ, liian korkea ikä, jonkinlainen muu rekrytoijan näkemä epäsovivuus sekä hakijan osaamisen ja lähetysjärjestön tarpeiden kohtaamattomuus. Kirjoittajat kuvasivat kokeneensa nämä tilanteet muun muassa isona pettymyksenä sekä hieman masentavana. Rekrytointivaiheessa koettua erityisen isoa kolausta kuvasi eräs kirjoittaja näin:

Hakiessamme [lähetystyöhön] törmäsin kaikkeen siihen mitä mielestäni pidin vahvuutenani. Lähetystyöhön rekrytoija ”ampui alas” kaiken sen mille pohjalle olin rakentanut ”maallista” majaani ja tulevaisuutta. Ovet lähetystyöhön eivät avautuneet.¹⁶³

Kirjoittaja koki tapahtuneen myötä joutuneensa miettimään uudelleen omat vahvuutensa sekä tulevaisuutensa. Kaikille näille rekrytoinnissa haasteita kokeneille kirjoittajille tuli kuitenkin myöhemmin mahdollisuus lähteä. Mahdollisuus avautui joko toisen lähetysjärjestön

¹⁵⁹ K1, K3, K4, K7, K9, K17, K25, K29, K31, K33.

¹⁶⁰ K1, K9.

¹⁶¹ K1.

¹⁶² K7, K17, K25, K29, K33.

¹⁶³ K25.

palveluksessa tai myöhemmin tilanteen muututtua samassa järjestössä, jonka kautta he olivat ensimmäisen kerran pyrkineet lähetystyöhön.

Odottamaan laittoivat myös perheeseen liittyvät tilanteet, jotka liittyivät kaikilla jollain tapaa lapsiin.¹⁶⁴ Kahden kirjoittajan täytyi odottaa lastensa kasvavan:

Lapsuuden innostus ja haave muuttui unohdukseksi kiireisten perheenperustusvuosien aikana. Kun tuli avioero, koin taas olevani vapaa, mutta kuitenkin sidottu lapseni takia, en voisi jättää enkä myöskään ottaa häntä mukaan, sillä meillä oli yhteishuoltajuus. – Haasteena oli odottaminen.¹⁶⁵

Olen halunnut lähetystyöhön siitä asti, kun tulin uskoon. Menin kuitenkin naimisiin miehen kanssa, joka ei siihen ollut nuorempana vielä valmis, ja kun kaiken lisäksi saimme erittäin haastavan erityislapsen, niin meidän oli mahdoton lähteä ennen kuin lapset lensivät pesästä. – Yli 30 vuotta meni odotellessa, perhetilanteen tähden. Hyvää kannattaa odottaa.¹⁶⁶

Lasten kasvamista ja kotoa muuttamista piti odottaa yhteishuoltajuuden sekä haastavan erityislapsen vuoksi. Toisella kirjoittajalla puoliso ei olisi myöskään ollut valmis nuorempana vielä lähtemään. Eräällä kirjoittajalla haasteita toi myös avioero, joka jätti yksin vaikeaan tilanteeseen kolmen lapsen kanssa:

Haave oli elämäntilanteessani mahdoton. Valmistuin, menin töihin, tuli avioero, jäin kolmen lapsen yksinhuoltajaksi. Lasten isä osallistui vain vähän lasten elämään, taloudellisesti ei lainkaan. Arki oli selviytymistaistelua. Lähetystyö painui unholaan.¹⁶⁷

Arjen muututtua selviytymiseksi ei lähetystyöhön lähtemiselle jäänyt ajatuksissa tilaakaan, jolloin lähteminen siirtyi väistämättä tulevaisuuteen. Muista kuin edellä mainituista syistä ja lisäksi hyvin yllättäen odottamaan joutui myös yksi kirjoittaja, jolle olisi ollut jo lähetystyöntekijän paikka valmiina:

[Lähetysjärjestö] oli luvannut minulle työtä maassa, johon halusin lähteä, mutta sairastuin vakavasti enkä päässyt lähtemään. Siinä elämänvaiheessa oli suuri haaste, etten voinut lähteä matkaan sairauden takia.¹⁶⁸

Vakava sairastuminen teki jo suunnitteilla olevan lähtemisen mahdottomaksi ja lykkäsi sitä muutamalla vuodella eteenpäin. Odottamisvuosien aikana kirjoittaja oli jo hyväksynyt ajatuksen, ettei ulkomaille työskentelemään lähtö ehkä olekaan hänen tiensä. Hän jätti silloin koko ajatuksen joksikin aikaa mielestään.¹⁶⁹

Toinen useaa kirjoittajaa yhdistänyt haaste oli heille läheisten ihmisten negatiivinen tai epäilevä suhtautuminen lähetystyöhön lähtemiseen.¹⁷⁰ Lähetystyötä ylipäättään ei ymmärtänyt yhden kirjoittajan perhe, mutta muilla läheisten epäilykset kohdistuivat juuri kirjoittajan itsensä ja mahdollisen perheen lähtemiseen. Omien vanhempien taholta tulevaa negatiivista tai epäilevää suhtautumista kuvasi kaksi kirjoittajaa näin:

¹⁶⁴ K3, K4, K29.

¹⁶⁵ K3.

¹⁶⁶ K4.

¹⁶⁷ K29.

¹⁶⁸ K31.

¹⁶⁹ K31.

¹⁷⁰ K13, K17, K18, K20, K21, K34.

Lähetystyöhön lähtemiseen liittyi eräs erikoinen asia. Meidän kummankin vanhemmat vastustivat lähtöämme. Heistä oli vastuutonta viedä pienet lapset [maanosaan, johon olimme lähdössä]. – oli siis oman perhevään vastustus –¹⁷¹

Tämä [nopeasti tehty lähtöpäätös] herätti ihmetystä erityisesti vanhemmissani – Vanhemmilleni asia oli raskas.¹⁷²

Vanhempien reaktioissa lähtemiseen näkyi huoli mukana lähtevistä lapsista sekä oman lapsen kauas lähtemisen raskaaksi kokeminen.

Myös muut kuin omat vanhemmat saattoivat suhtautua lähtemiseen epäillen.

Esimerkiksi toisen vanhempiensa taholta epäilyjä kohdanneen kirjoittajan kohdalla myös esimies varoitti lähtemästä ja jättämästä hyvin alkanutta uraa Suomessa.¹⁷³ Eräs kirjoittaja oli puolestaan kokenut ystävien taholta epäilyjä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kautta lähtemistä kohtaan:

Lähtemiseen liittyvät haasteet liittyivät lähinnä ongelmalliseen kirkolliseen tilanteeseen, ja siihen että jotkin läheiset ystävämme eivät pitäneet hyvänä lähteä Suomen Ev. Lut. kirkon läheteinä lähetystyöhön. Tämä aiheutti meille kovaakin ahdistusta, mutta koimme kuitenkin, ettei ollut perusteita olla lähtemättä.¹⁷⁴

Ystävien epäileväinen suhtautuminen ja asian äärellä koettu ahdistus eivät saaneet kirjoittajaa kuitenkaan puolisonsa kanssa jäämään Suomeen tai etsimään muuta reittiä lähetystyöhön.

Oma vakuuttuneisuus omasta päätöksestä kantoi eteenpäin. Eräs kirjoittaja koki läheistensä taholta jopa lähtöpäätökselle nauramista ja toisaalta täyttä hiljaisuutta:

Suurin osa läheisistäni kannusti minua ja meitä, mutta oli myös sellaisia läheisiä, jotka naureskelivat ja sanoivat, että ei kannata lähteä. Osa ei sanonut mitään, mikä aiheutti tietysti hieman ristiriitaisia tunteita.¹⁷⁵

Omilta läheisiltä ja erityisesti omilta vanhemmilta tulleet epäilyt tai suora lähtemisen vastustus koettiin todellisiksi haasteiksi. Usein tarvittavaa kannustusta ja tukea saatiin kuitenkin muilta ihmisiltä. Vanhempien suoraa vastustusta kokenut kirjoittaja sai myös juuri ennen lähtemistään selvitettyä asian äitinsä kanssa:

Äitini kertoi kuitenkin juuri lähtömme edellä koskettavan asian. Hän oli joutunut hautaamaan kaksi pientä sisarustani ennen minua. Hän oli luvannut Jumalalle, että jos hän vielä joskus saa lapsia, niin hän luovuttaa Jumalan käyttöön hänet. Meitä oli silloin 4 sisarusta terveinä ja elossa. Äiti koki, että hän joutui lunastamaan lupauksensa ja että minä olin nyt se, jonka hän luovutti Jumalalle. Tuo keskustelu auttoi meitä molempia ja auttoi myös minua, kun epäilin ratkaisujani.¹⁷⁶

Aiemmin lähtöä vastustanut äiti päätyikin lopulta rohkaisemaan kirjoittajaa jakaessaan tälle menneisyydessä Jumalalle tekemänsä lupauksen, jonka koki nyt täyttävänsä.

Kirjoittajista itsestään riippumattomien haasteiden lisäksi moni kirjoittaja kuvasi käyneensä läpi myös omia henkilökohtaisia epäilyjään.¹⁷⁷ Kaikki nämä epäilyt kohdistuivat

¹⁷¹ K20.

¹⁷² K18.

¹⁷³ K18.

¹⁷⁴ K34.

¹⁷⁵ K17.

¹⁷⁶ K20.

¹⁷⁷ K1, K8, K19, K21, K23, K32, K36.

jollain lailla omaan lähetystyöntekijäksi sopivuuteen. Neljä kirjoittajaa kuvasi ajatelleensa muiden olevan parempia tai sopivampia lähtemään kuin he itse.¹⁷⁸ Yksi näistä kirjoittajista suhtautui positiivisesti mahdolliseen lähtemiseen, mutta ajatteli Jumalan varmaan kuitenkin kutsuvan muita, ei häntä.¹⁷⁹ Toinen kirjoittaja suhtautui myös positiivisesti lähetystyöhön ja koki saaneensa ”lähetyskipinän” jo nuoruusvuosinaan, mutta kuvasi ajatuksiaan omasta mahdollisesta lähtemisestään näin:

– ajattelin, joku muu on parempi lähtemään, kuin minä. Taistelinkin vuosia kutsumustani vastaan ja aina minulla oli jokin este, tai tekosyy olla lähtemättä. – haasteet olivat minussa itsessäni, omassa selityksissäni lähtemättä jättämiseen.¹⁸⁰

Kirjoittaja kertoo tietäneensä hänellä olleen aina kutsu lähetystyöhön, mutta erilaiset häneen itseensä liittyneet ”tekosyyt”, kuten oma ikä, olivat tulleet esteiksi.¹⁸¹

Erityisen paljon omaan sopivuuteen kohdistunutta epäilyä kuvasi kolmas näistä kirjoittajista. Oman sopivuuden kyseenalaistaminen oli alkanut jo nuorena:

Missään tapauksessa en olisi silloin [seurakuntanuorena] ajatellut voivani olla itse lähetystyössä, sillä lähetithän olivat suunnilleen supersankariin verrattavia yli-ihmisiä, ja jos ajatus omasta lähdöstä olisi koskaan juolahtanut mieleeni, olisin kyllä keksinyt lukemattomia syitä, miksen kelpaa ja miksei minusta olisi siihen.¹⁸²

Lähetystyöntekijöiden yli-ihmisyys vaikutelman alettua karista pois, ja kirjoittajan alkaessa pohtia lähetystyötä omalle kohdalleen seurasivat epäilykset kuitenkin mukana. Kirjoittaja haki lopulta kuitenkin lähetyskurssille:

En edelleenkään ollut varma, onko se minun tieni, mutta tiesin, että se ovi on kokeiltava - muuten katuisin myöhemmin. Siksi päätin luottaa Jumalan viisauteen ja rukoilin, että Hän avaa oven kurssille, jos se on Hänen tahtonsa. Samalla kuitenkin ajattelin, että hullujahan ne valitsijat ovat, jos minut ottavat. Niin kuitenkin kävi, että tulin valituksi kurssille. Koko vuoden kestävän lähetyskurssin ajan ja sen loputtuakin olin edelleen epävarma siitä, onko minun tehtäväni lähteä.¹⁸³

Epävarmuus jatkui koko lähetyskurssin ajan, ja kun kurssin jälkeen kirjoittajalle tarjottiin lähetysjärjestöstä työtä, pysyivät omat epäilyt edelleen matkassa mukana. Epäilyt liittyivät vahvasti juuri kokemukseen omasta kutsumuksesta ja sen riittävydestä:

Välillä kyseenalaistin omaa kelpaavuuttani lähetiksi, koska en ollut kokenut sellaista vahvaa varmuutta tai kutsumuskokemusta, jonka jälkeen en lainkaan epäilisi lähtemistä. Mietin, riittääkö kutsumukseni. – Mietin, olenko tehnyt oikean päätöksen, entä jos tuotan pettymyksen.¹⁸⁴

Epäilyissä näkyy se, miten vahvasti kutsumus usein liitetään lähetystyöhön, ja miten vahvan kutsumuskokemuksen puuttuminen voi aiheuttaa kipuilua. Kirjoittaja sai tehdä kuitenkin lohdullisen havainnon huomattaessaan olevansa enemmistössä tämänkaltaisten ajatusten

¹⁷⁸ K8, K19, K23, K36.

¹⁷⁹ K23.

¹⁸⁰ K36.

¹⁸¹ K36.

¹⁸² K19.

¹⁸³ K19.

¹⁸⁴ K19.

kanssa.¹⁸⁵ Omaan sopivuuteen liittyvät epäilyt kohdistuivat joillain kirjoittajilla myös kielitaidon riittävyyteen sekä vieraisiin oloihin sopeutumiseen.¹⁸⁶

Yksi kirjoittaja kuvasi kokeneensa kutsumuksensa ikään kuin kadonneen matkan varrella, mikä sai epäilemään kutsumuksen olemassaoloa ylipäättään:

Aikuiselämän aikana koin myös hyvin vahvasti, että kutsumus ”katosi” ja aloin miettimään, että kuvittelinko kaiken.¹⁸⁷

Tämän kirjoittajan pohdinnat olivat samansuuntaisia kuin usean vuoden ajan lähtöä odottamaan joutuneella kirjoittajalla, joka pohti ovien työhön kiinni pysyessä sitä, oliko hän ymmärtänyt Jumalan tahdon elämässään kuitenkin jollain tavalla väärin, vaikka halu lähetystyöhön lähtemiseen olikin itsellä vahva.¹⁸⁸ Tällaisissa pohdinnoissa näkyy se, miten kirjoittajat eivät ole halunneet ikään kuin edetä elämässään vain omassa varassaan, vaan he ovat kaivanneet jonkinlaista varmuutta siitä, että ovat Jumalan heille tarkoittamalla tiellä. Tätä kutsumuksen kadottanut kirjoittaja kuvasi näin:

Elämän kriisin jälkeen sain kokea sen, että kutsumus onkin Jumalan lahja, ei minun oma idea. Samalla löysin teeman, että kutsumus ei ole minun varassa. Sen jälkeen sain kokea, että Jumala vapautti minut etenemään tiellä kutsumuksen kanssa.¹⁸⁹

Vaikka kaikki kirjoittajat eivät kuvailleet kirjoitelmissaan omia epäilyjään, vaikuttavat ne kuitenkin kuuluvan luonnollisena osana lähetystyöntekijäksi vievään polkuun.

Odottamaan joutumisen sekä toisten ja omien epäilyjen lisäksi osa kirjoittajista kuvasi erilaisia lähtemiseen liittyviä käytännön haasteita ja huolia.¹⁹⁰ Kaksi kirjoittajaa kertoi, etteivät he halunneet lähteä ulkomaille työhön yksin. Toinen kirjoittajista lähti kuitenkin, kun ovi unelmatyöhön avautui. Toinen taas löysi kaipaamansa puolison, jonka kanssa lähtemishaave toteutui.¹⁹¹ Sama puolison löytänyt kirjoittaja oli lisäksi kokenut kroonisen sairautensa olleen käytännön este lähtemiselle, mutta saikin lääkäriltä hyväksynnän lähtemiselle, jolloin tämäkin käytännön este poistui.¹⁹²

Käytännön haasteet liittyivät kahdella kirjoittajalla suoraan lähetysjärjestöön.¹⁹³ Toinen kirjoittajista päätyi aluksi lähtemään ilman kytköstä mihinkään kirkon viralliseen lähetysjärjestöön:

– jouduin itse 'keräämään' kannattajajoukon ihmisistä, jotka olisivat halukkaita sekä rukoilemaan puolestani että tukemaan minua taloudellisesti, jotta pääsisin lähtemään – Koska Suomessa oli totuttu

¹⁸⁵ K19.

¹⁸⁶ K8, K36.

¹⁸⁷ K21.

¹⁸⁸ K1.

¹⁸⁹ K21.

¹⁹⁰ K2, K23, K24, K27, K28, K30, K32, K34, K36.

¹⁹¹ K24, K28.

¹⁹² K24.

¹⁹³ K23, K32.

siihen, että luterilainen lähetystyöntekijä lähtee jonkun kirkon alaisen lähetysjärjestön lähettämä, minun lähtemiseni [muun järjestön kautta] oli hieman "outoa", koin olevani hieman poikkeuksellinen.¹⁹⁴ Lähteminen erään kirkon lähetysjärjestön kautta onnistui kuitenkin myöhemmin, kun suhtautuminen tätä muuta järjestöä kohtaan muuttui myönteisemmäksi. Toinen kirjoittaja puolestaan koki haasteita lähetysjärjestön valinnassa ja kurssille hakemisessa, mutta ei avannut tarkemmin sitä, mikä valinnasta tai hakemisesta teki vaikeaa.¹⁹⁵

Usea kirjoittaja koki raskaaksi asioiden tai ihmisten jättämisen Suomeen.¹⁹⁶ Monelle erityisesti läheisten hyvästeleminen oli vaikeaa.¹⁹⁷ Ystävien ja sukulaisten muodostaman turvaverkon jättämisen tuoman ikävän lisäksi omasta lähtemisestä koettiin myös surua ja syyllisyyttä:

Toinen haaste alunperin oli leskeksi jääneen isäni jättäminen Suomeen lähtiessäni – Ei hän erityisesti minua estellyt, mutta oli silti surullista jättää hänet pitkäksi aikaa –¹⁹⁸

– lähtemispäätöksen jälkeen on ollut vaikea kohdata se tosiasia, että lapsenlapseni on pieni ja emme ole läsnä hänen elämässään, emmekä näe hänen kasvua ja kehitystään. Se on tehnyt kipeää. Syyllisyys siitä, että olenko tehnyt oikein, kun olen jättänyt nuoren perheen selviytymään arjesta yksin, ilman turvaverkkoa. Syyllisyys on ollut inhimillinen tunne.¹⁹⁹

Läheisten hyvästelemissä näkyvät tunteet heijastelevat myös kirjoittajien lähdön hetkellä ollutta ikää ja elämäntilannetta. Nuorempana lähteneille vaikeaa oli jättää esimerkiksi omat vanhemmat, kun taas vanhemmalla iällä lähteneet surivat omien lasten tai lastenlasten jäämistä Suomeen.

Läheisten jättämisen lisäksi raskaaksi koettiin ylipäätään elämän jättäminen Suomessa. Yksi kirjoittajista kantoi huolta erityisesti työpaikastaan:

– työpaikan jättäminen Suomessa ja tietynlaiseen elämän epävarmuuteen hyppääminen huolestutti jonkin verran. Varsinkin mietitytti, miten Suomesta saa töitä kentältä paluun jälkeen, kun on ollut pitkään poissa työmarkkinoilta.²⁰⁰

Kirjoittaja pohti ennen lähtöään myös jo Suomeen paluun jälkeistä aikaa. Työpaikan lisäksi moni muu asia piti jättää taakse ja laittaa samalla Suomessa vanha koti pakettiin:

Ei ole helppoa jättää kaikkea vanhaa taakseen, lapsia, ystäviä, työtä, kotia, sukulaisia, ilmastoa, tuttuja juttuja.²⁰¹

Käytännön haaste on tietenkin sitten pakkaaminen ja kodin purkaminen jne. Rakkaiden kotimaahan jättämisen rinnalla se on kuitenkin pienempi haaste.²⁰²

Erialaisten asioiden jäädessä Suomeen vaikeimmaksi koettiin kuitenkin omien läheisten

¹⁹⁴ K32.

¹⁹⁵ K23.

¹⁹⁶ K2, K24, K27, K30, K32, K36.

¹⁹⁷ K2, K24, K30, K32, K36.

¹⁹⁸ K32.

¹⁹⁹ K36.

²⁰⁰ K34.

²⁰¹ K30.

²⁰² K24.

hyvästeleminen. Yksi kirjoittajista toi kuitenkin esiin nykypäivän teknologian tuomat mahdollisuudet, joiden vuoksi yhteydenpito onnistuu pitkältä etäisyydestä huolimatta hyvin.²⁰³

Kaikista haasteista ja epäilyistä huolimatta jokainen niitä kokenut kirjoittaja oli kuitenkin päätenyt lopulta lähtemään lähetystyöhön. Haasteellisina aikoina tai omien epäilysten kanssa painiessa tärkein apu ja tuki tuli toisilta ihmisiltä, jotka rohkaisivat ja kannustivat polulla eteenpäin. Tärkeäksi asiaksi haastavissa tilanteissa koettiin myös rukous; yksin ja yhdessä rukoilu sekä toisilta saatu esirukous. Lopulta eteenpäin polulla vei kokemus lähetystyöhön tulleesta Jumalan kutsusta. Kaikissa kirjoitelmissa haasteita ei esiintynyt; osa kirjoittajista ei maininnut mitään haasteista tai epäilyistä, ja osa puolestaan suoraan kirjoitti, ettei lähetystyöhön lähtemiseen liittynyt lainkaan haasteita.

5.4 Valmistautuminen ja työhön lähteminen

Valmistautuminen lähetystyöhön lähtemiseen ei pitänyt sisällään vain lähetyskurssia ja tavaroiden pakkaamista, vaan tietoinen valmistautuminen alkoi monella kirjoittajalla jo paljon aikaisemmin. Toive lähetystyöhön lähtemisestä ohjasi joidenkin kirjoittajien elämän valintoja hyvin kokonaisvaltaisesti. Valmistautumiseen kuului joillain ensinnäkin sopivan alan tai ammatin valinta.²⁰⁴ Opiskelupaikkaa valitessa pohdittiin esimerkiksi sitä, minkä ammatin turvin lähetystyöhön olisi hyvä lähteä, ja mikä ammatti suoraan takaisi pääsyn lähetystyöhön.²⁰⁵ Yksi kirjoittajista opiskeli jopa kaksi hyvin erilaista ammattia voidakseen palvella lähetyskentällä mahdollisimman monipuolisesti siellä tarvittavissa tehtävissä.²⁰⁶ Lähetystyöhön valmistauduttiin myös ylipäättään viimeistelemällä kesken olevat opinnot, oli opiskeluala mikä hyvänsä.²⁰⁷ Opiskelun lisäksi kaksi kirjoittajaa mainitsi erikseen myös työkokemuksen hankkimisen lähetystyöhön valmistautumisessa:

– useimmissa lähetysjärjestöissä tuli olla ammatti, jotta voisi olla lähetti. Tarvittiin elämässä muutenkin. – Kun aloitin työtäni [silloisessa työpaikassani] halusin vain olla töissä kaksi vuotta saadakseni kokemusta, ja sitten lähteä ulkomaille.²⁰⁸

Pääasiana minulla oli saada kokemusta työstä omassa ammatissani jotta voisin hakea lähetyskurssille. Pääsääntönä oli olla vähintään kahden vuoden työkokemus ennen kurssille hakemista. – Olin siellä [työpaikassani] odottavalla mielellä ja samalla oli vain ajan kysymys koska ottaisın yhteyttä [lähetysjärjestöön].²⁰⁹

²⁰³ K1.

²⁰⁴ K1, K3, K25, K26, K35.

²⁰⁵ K3, K35.

²⁰⁶ K25.

²⁰⁷ K6, K12, K32.

²⁰⁸ K1.

²⁰⁹ K26.

Molemmat kirjoittajat halusivat vain olla töissä sen vähimmäisajan, joka oli vaatimuksena tai ainakin suosituksena heidät lähettäneen järjestön lähetyskurssille hakeutumisessa.

Opiskelun ja työkokemuksen hankkimisen lisäksi kirjoittajat valmistautuivat lähtemiseen myös opettelemalla erilaisia käytännön taitoja, joista voisi olla lähetystyössä hyötyä. Kirjoittajat muun muassa opiskelivat jo ennen lähetyskurssia kieliä, lukivat aiheesta kaiken käsiinsä saamansa materiaalin, ajoivat ajokortin sekä opettelivat talon remontointia peruskorjaamalla omaa taloaan.²¹⁰ Yksi kirjoittajista myös maksoi pois opintovelkansa valmistautuessaan lähtemiseen.²¹¹

Lähetystyöhön valmistautumisen kokonaisvaltaisuus näkyi kolmella kirjoittajalla myös ihmissuhteissa.²¹² Kaksi näistä kirjoittajista kuvasi sitä, miten oma kutsumus lähetystyöhön oli esteenä seurustelulle:

On kai hyvät puolensa olla kaksin lähetystyössä mutta olin onnellinen sinkku. – Oli toki matkan varrella ollut jokunen minusta kiinnostunut mutta vahva lähetyskutsumukseni oli esteenä edetä sillä tiellä. Kerrassaan hyvä suoja. Jälkikäteen näen miten kutsumukseni varjeli minut menemästä ”väärän” miehen kanssa naimisiin. Kihlauksen purkasin huomattuani etten voi ikinä mennä lähetystyöhön sen miehen kanssa. Myös ”turhalta” seurustelulta olen säästynyt kokemani vahvan ja selkeän lähetyskutsumuksen johdosta.²¹³

Pari orastavaa seurustelusuhdetta päättyivät siihen, että poika ei ollut kiinnostunut lähetystyöstä, kun taas minä olin.²¹⁴

Lähetystyöhön koettu kutsumus oli niin vahva, ettei seurustelusuhteilla nähty olevan tulevaisuutta, jos toinen ei ollut kiinnostunut lähtemään lähetystyöhön. Kutsumus ja siitä seuraava tietoinen valmistautuminen lähetystyöhön oli näillä kirjoittajilla vaikuttanut jo muihin isoihin päätöksiin elämässä, jolloin myös tällaiset seurustelusuhteet kävivät mahdottomiksi.²¹⁵

Kuten aiemmissa polun vaiheissa, myös valmistautumisessa osa kirjoittajista mainitsi erikseen rukouksen ja Raamatun lukemisen.²¹⁶ Jumalalta rukoiltiin erityisesti johdatusta lähetystyöhön lähtemisen suhteen. Yksi kirjoittaja kertoi ”valmistelutöinä” rukoilleensa itselleen myös puolisoa sekä hänelle läheisten ihmisten uskoontuloa, sillä hänen haasteenaan oli lähetystyötä ymmärtämättömät omaiset.²¹⁷ Kolme kirjoittajaa kuvasi rukoilleensa melko samalla tavalla lähetystyöhön valmistautuessaan:

Rukoukseni hakuaikana oli, että Jumala sulkisi ovet, jos Hän ei tahdo minun lähtevän lähetystyöhön.²¹⁸

²¹⁰ K1, K12, K13, K25, K29.

²¹¹ K13.

²¹² K1, K26, K32.

²¹³ K26.

²¹⁴ K32.

²¹⁵ K1, K26, K32.

²¹⁶ K3, K9, K13, K19, K20, K36.

²¹⁷ K13.

²¹⁸ K9.

– päätin luottaa Jumalan viisauteen ja rukoilin, että Hän avaa oven kurssille, jos se on Hänen tahtonsa.²¹⁹

Paljon rukoilimme ja luotimme, että este lähtöön tulee jos niin on Jumalan tahto.²²⁰ Kaikki kolme kirjoittajaa rukoilivat Jumalan joko asettavan lähdölle esteen tai poistavan mahdolliset esteet tahtonsa mukaan. Erityisen paljon tällaisen rukouksen merkitystä ja Jumalan tahdon etsimistä painotti myös eräs kirjoittaja:

Olen joskus kuullut jonkun viisaan sanovan, ”jos voit olla lähtemättä, älä lähde” Lähetyksentällä punnitaan kutsu, oletko lähtenyt vain omassa voimassasi ja nuoruuden palolla. On tärkeää kuulla Jumalan kutsu ja ennen kaikkea rukoilla, olenko se minä, jonka tahdot lähettää. Paljon on tullut lähetyksentiltä takaisin lähettejä, jotka ovat lähteneet väärin perustein. Siksi tuo lause, ”jos voit olla lähtemättä, älä lähde.” pitää yhä paikkansa. Kutsu punnitaan kentällä, siksi on oltava valmis ja oikeat motiivit lähteä ja tehdä lähetystyötä ja täyttää se tehtävä, jonka Jumala on minulle viisautessaan uskonut.²²¹

Kirjoittaja piti tärkeänä oikeanlaista valmiina olemista ja omien motiivien selvittämistä.

Rukouksen hän näki olevan ensisijainen keino selvittää Jumalan tahto lähtemisen suhteen.

Raamatun lukemisen lähtemiseen valmistautuessa mainitsi yksi kirjoittaja, ja toinen kirjoittaja kertoi käyneensä kaksi vuotta kestäneen raamattukoulun ennen lähetyskurssia.²²²

Jo lähetystyöhön tietoisesti valmistautuessaan kolme kirjoittajaa kävi myös ulkomailla valmistautumassa.²²³ Ensimmäinen kirjoittaja kävi vapaaehtoistyössä, missä hän jo tutustui työhön ja siihen vaadittavaan koulutukseen. Tämän jälkeen hän kävi suorittamassa kyseiseen koulutukseen kuuluvia kursseja, minkä jälkeen hän meni lähetyskurssille Suomessa.²²⁴ Toinen kirjoittaja taas valmistautui lähtöön erityisesti opiskeluaikanaan, ja opintojensa loppuvaiheessa hän pääsi ulkomaille, mikä tarjosi hänelle ”lähetyskontekstia”.²²⁵ Kolmas kirjoittaja suoritti ensimmäisen tavoin ulkomailla työhön valmistavia kursseja.²²⁶

Lähetyskurssin mainitsi kirjoitelmassaan lähes jokainen kirjoittaja, mutta sen merkitystä valmistautumisessa kuvasi tarkemmin vain kaksi kirjoittajaa:

Lähetyskurssin aikana kurssitovereiden kanssa käydyt pohdinnat ovat olleet hyvin merkittäviä lähetystyöhön valmistautumisessa ja lähetystyöntekijäidentiteetin rakentumisessa. Lähetystyöhön lähtiessä joutuu käymään läpi prosessin, jota voi ymmärtää vain toinen lähetystyöntekijä. Lähetystyöntekijäisyys ei ole rooli, joka puetaan, vaan identiteetti, joka rakentuu prosessissa. Se ei tapahdu yhdessä yössä, vaan rakentuu pidemmän ajan kuluessa ja sen vuoksi siihen kasvaa mukana. Kasvu jatkuu työalueella, joka tuo oman mausteensa mukaan prosessiin, yleensä jo lähetyskurssi/valmistautumisvaiheessa.²²⁷

Lähetyskurssi oli hyvin tärkeää aikaa lähetystyöntekijän identiteetin muodostumisessa.²²⁸

²¹⁹ K19.

²²⁰ K20.

²²¹ K36.

²²² K3, K12.

²²³ K12, K26, K32.

²²⁴ K12.

²²⁵ K26.

²²⁶ K32.

²²⁷ K6.

²²⁸ K34.

Ensimmäinen kirjoittaja oli kokenut tärkeäksi erityisesti yhteiset pohdinnat toisten lähetyskurssilla olevien kanssa, sillä hänen mielestään ainoastaan toinen samaa läpikäyvä tai jo läpikäynyt voi täysin ymmärtää lähetystyöhön lähtemiseen kuuluvaa prosessia. Kumpikin kirjoittaja toi esiin lähetystyöntekijän identiteetin rakentumisen osana lähetyskurssia. Ensimmäinen kirjoittajista painotti identiteetin rakentumisen olevan kuitenkin pitkä prosessi, joka vasta alkaa valmistautumisvaiheessa. Kaksi kirjoittajaa kuvasi ottaneensa ennen kurssille hakeutumista yhteyttä lähetysjärjestöön ehkä hieman tunnustellen sitä, olisiko heidän osaamiselleen tai panokselleen tarvetta.²²⁹

Menimme kuitenkin [lähetysjärjestön] johtajien tykö keskustelemaan, onko tarvetta meidän panoksellemme. Meidät otettiin mielellään lähetyskurssille. Ihmettelimme mieheni kanssa edelleen sitä nuoren perheen rohkeutta. Jätimme hyvän työpaikan, taloudellisen vakaan elämän, saimme juuri velat maksettua ja olimme lähdössä tuntemattomaan kolmen pienen lapsen kanssa.²³⁰

Toinen näistä kirjoittajista kuvaili työhön lähtemisen olleen tuntemattomaan rohkeasti lähtemistä, jota hän jälkeinpäin edelleen ihmettelee. Vakaan elämän jättäminen ja tietynlainen epävarmuuteen hyppääminen kuului lähtemiseen.

Viimeisenä lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheena olikin itse työhön lähteminen.

Osa kirjoittajista kertoi käyneensä lähetyskurssin, mutta lähteminen ei ollut kuitenkaan itsestäänselvyys suoraan kurssin jälkeen.²³¹ Lähtemisen tullessa ajankohtaiseksi kaksi kirjoittajaa kuvasi heillä olleen vain yksi vastaus työtarjoukseen:

Lähetyskurssin jälkeen alkoi odotus: aukeaako jokin ovi, onko järjestölläni minulle paikkaa? Aloin jo myöntyä ajatukseen, että ehkä lähtö ei olekaan ajankohtainen vielä pitkään aikaan jos koskaan, kunnes se kysymys sitten tuli: "Oletko valmis lähtemään ensi vuonna?" Silloin huomasin, että minulla on kysymykseen vain yksi vastaus: "Olen."²³²

Lähetyskurssin jälkeen en heti lähtenyt lähetystyöhön vaan kutsu siihen tuli noin vuoden päästä kurssin päättymisestä. – Aiemmin koin kutsumukseksi muunlaisen työn, mutta Jumala myös valmisti minua noiden mietinnän vuosien aikana siihen, että lähtöni hetkellä en kokenut itselläni olevan muuta vaihtoehtoa kuin lähteä seuraamaan Hänen kutsuaan.²³³

Samanlainen kokemus lähtemisestä ainoana vaihtoehtona oli myös eräällä kirjoittajalla, joka koki, ettei lopulta voinut olla lähtemättä.²³⁴ Lähtemättä jättämisen olisi yksi kirjoittaja kokenut myös olleen tyhmää, kun ovi unelmien työhön avautui ”sepposen selälleen”.²³⁵ Myös jotkut muut kirjoittajat kokivat lähtemisen ajankohdan sopivaksi esimerkiksi itselle sopivan työnkuvan tullessa vastaan tai lähtöön tullessa hyvä tilaisuus elämässä.²³⁶ Lähtemisvaiheessa yksi kirjoittaja myös yllättyi käytännön asioiden helposti sujumisesta:

²²⁹ K18, K20.

²³⁰ K20.

²³¹ K14, K19, K30.

²³² K19.

²³³ K14.

²³⁴ K6.

²³⁵ K28.

²³⁶ K1, K5.

– lähtöpäätöksen jälkeen pikkuhiljaa monet esteet poistuivat ja ovet aukenivat maahan, jonne on erittäin vaikea saada työlupaa. Saimme työluvan ensimmäisellä hakukerralla, joka on todellinen ihme.²³⁷

Kirjoittaja koki lähtemisen tiellä olleiden esteiden vähitellen poistuneen, ja erityisen ihmeelliseksi hän koki työlupien saamisen ensimmäisellä hakukerralla.

Edellisissä luvuissa olen myös jo osittain kuvannut työhön lähtemistä siihen sisältyneiden haasteiden, kuten odottamisen ja läheisten Suomeen jäämisen näkökulmasta. Lukuun ottamatta näitä lähtemisessä haasteita kokeneita kirjoittajia itse lähtemistä ei kirjoitelmissa avattu kovinkaan yksityiskohtaisesti. Jos lähtemisessä ei tapahtunut mitään odottamatonta, se ei kirjoittajille vaikuttanut olevan erityisen merkittävä hetki itsessään; tärkeämmiksi koettiin lähtemisen hetkeen johtaneet vaiheet. Moni kirjoitti yksinkertaisesti käyneensä lähetyskurssin ja lähteneensä sitten työhön.²³⁸

Lähetystyöntekijäksi vievä polku kokonaisuudessaan oli monilla kirjoittajilla pitkä ja monivaiheinen. Monella kirjoittajalla jo lapsuudessa tai nuoruudessa syntynyt ajatus lähetystyöstä kietoutui myöhemmin monenlaisiin elämäntapahtumiin, joiden seurauksena oma kutsumus löysi muotonsa, ja näin lähetystyöhön lähteminen tuli lopulta ajankohtaiseksi. Erittäin pitkäksi omaa polkuaan kuvannut kirjoittaja koki lähtemisen hetkellä lapsuuden unelmansa toteutuneen:

Matka lähetystyöntekijäksi on ollut täynnä paradokseja; iloa ja surua, riemua ja kipua, uskoa ja epäuskoa, vahvuutta ja heikkoutta. Tämä on ollut myös minulle annettu lahja ja minulle sopiva elämän polku. – Koen, että lähetystyöntekijäksi kasvamisen polulla olen saanut kasvaa ihmisenä ja myös Jumalan lapsena. – Lapsuuden unelmani toteutui siinä, että sain lähteä lähetystyöhön ulkomaille.²³⁹

Tämän kirjoittajan kuvaus matkan sisältämistä monista paradokseista summaa hyvin monen kirjoittajan kokemusta omasta lähetystyöntekijäksi vievästä polusta. Kirjoitelmista löytyneistä yhteisistä polun vaiheista huolimatta jokaisen kirjoittajan reitti lähetystyöhön oli yksilöllinen.

²³⁷ K36.

²³⁸ K3, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K13, K17, K21, K22, K24, K35.

²³⁹ K21.

6 Kutsumuksen ilmeneminen poluissa

6.1 Lähetystyöntekijöiden ymmärrys sanasta kutsumus

Lähetystyöntekijät kuvailivat kirjoitelmissaan kutsumusta monessa eri kohdassa, ja tässä alaluvussa käsittelemme sitä, miten kutsumus yleisesti kirjoitelmissa ymmärrettiin. Toisessa alaluvussa keskitymme tarkemmin lähetystyöntekijöiden omakohtaisiin kutsumuksen kokemuksiin sekä siihen, miten kutsumus ilmeni lähetystyöntekijäksi vievissä poluissa. Analyysin tuloksena kutsumuksen kuvauksista syntyi neljä kutsumuksen eri ulottuvuuksia kuvastavaa luokkaa, jotka ovat *kutsumuksen lähde*, *kutsumuksen kohde*, *sisäinen kokemus kutsumuksesta* sekä *kutsumuksen universaalius*.

Lähes kaikki kirjoittajista katsoivat kutsumuksen tulevan ihmisen itsensä ulkopuolelta, ja kutsumuksen lähteenä nähtiin olevan Jumala.²⁴⁰

Minusta tämä Jumala-ulottuvuus kuuluu kutsumukseen. Kun ajattelee sanaa "kutsu", niin kutsuhan on aina jotain, joka tulee itsen ulkopuolelta. Joku toinen kutsuu minua.²⁴¹

Ymmärrän sanan "kutsumus" Jumalan antamana kutsuna. Se on sisäinen kutsu, joka on voimakasta tietoisuutta siitä, että se tulee Jumalalta, eikä ole minusta itsestäni lähtöisin.²⁴²

Jumala nähtiin yleensä suoraan kutsujana, joka antaa ihmiselle kutsun, mutta jotkut ymmärsivät kutsumuksen olevan myös esimerkiksi Jumalan ihmisessä tekemää työtä tai jonkinlaista muuta Jumalan vaikutusta. Jumalalta tulevan kutsun nähtiin olevan sidoksissa Jumalan tahtoon ja Raamattuun, esimerkiksi Matteuksen evankeliumista löytyvään kaste- ja lähetyskäskyyn. Suurin osa kirjoittajista siis yhdisti kutsumuksen suoraan persoonalliseen ja tuonpuoleiseen kutsuun. Kolme kirjoittajaa kuitenkin painotti Jumalan sijaan enemmän ihmisestä itsestään nousevaa halua, intoa tai tarvetta tehdä jotain. Näistäkin yksi kirjoittaja silti kuvasi tämän mielenkiinnon saavan voiman ihmisen omasta maailmankatsomuksesta.²⁴³ Myös moni Jumalalta tulevaa kutsua korostanut kirjoittaja mainitsi omasta itsestä nousevan mielenkiinnon, mutta se nähtiin toissijaisena kutsumuksen lähteenä verrattuna Jumalaan.

Kutsumuksen katsottiin useimmiten kohdistuvan jonkinlaiseen aktiiviseen tekemiseen, yleensä työn tekemiseen tai johonkin tehtävään.²⁴⁴ Kutsumuksen kohteena olevaa työtä tai tehtävää ei pääosin määritelty tarkemmin, vaan sen katsottiin olevan yksilöllinen kullakin ihmisellä.

²⁴⁰ K1, K4, K11, K14, K16, K18, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K31, K32, K34, K35.

²⁴¹ K4.

²⁴² K22.

²⁴³ K3, K8, K13.

²⁴⁴ K2, K3, K4, K7, K8, K11, K13, K14, K18, K20, K21, K23, K24, K26, K32, K34.

Tahtotila tehdä työtä, jonka kokee arvokkaaksi ja itselle sopivaksi, vaikka yleinen arvostus ja palkkaus eivät tätä näkemystä tukisikaan.²⁴⁵

Kutsumus mielestäni kuvaa asiantilaa, jossa joku henkilö kokee, että hänen on tehtävä tai hoidettava tiettyä työtä tai tehtävää, että tuo työ tai tehtävä on hänelle tarkoitettu.²⁴⁶

Vaikka kutsumuksen nähtiin pääosin tulevan Jumalalta, ei sen katsottu kohdistuvan välttämättä vain hengelliseen työhön. Yksi kirjoittajista kuitenkin ymmärsi kutsumuksen lähtökohtaisesti kohdistuvan sellaiseen työhön tai tehtävään, jonka tarkoituksena on ylistää ja kunnioittaa Jumalaa, ja toinen kirjoittaja näki tärkeimmäksi kutsumukseksi Jumalan lapsena olemisen, mikä sitten käytännössä ilmenee eri tehtävien muodossa.²⁴⁷ Osa kirjoittajista toi esiin myös ajatuksen siitä, ettei kutsumus välttämättä kohdistu vain johonkin yhteen tiettyyn asiaan, vaan ihmisen katsottiin voivan kokea kutsumusta moneen eri asiaan yhtä aikaa. Kutsumuksen ajateltiin voivan myös muuttua elämän aikana koskemaan jotain uutta tehtävää.²⁴⁸

Kutsumuksia on ammatin lisäksi monenlaisia, kuten aviopuolison, vanhemman tai kummin kutsumus. – Olen siis omalla paikallani Jumalan valtakunnan työssä. Se ei tarkoita, että kutsumus pysyy aina samana, vaan Jumala voi lähettää erilaisiin tehtäviin myöhemmin.²⁴⁹

Kutsumus voi ehkä tarkoittaa monia, muuttuviakin tehtäviä elämän aikana.²⁵⁰ Kutsumuksen nähtiin voivan kohdistua erilaisten työtehtävien lisäksi myös esimerkiksi vanhemmuuteen tai puolisona elämiseen.

Kolmas luokka, eli sisäinen kokemus kutsumuksesta, vie syvimmin sen ytimeen, miten lähetystyöntekijät ymmärsivät kutsumuksen. Tämä ulottuvuus kuvastaa sitä, miltä kutsumus ikään kuin tuntuu, huolimatta sen alkuperästä tai siitä, mihin se kohdistuu. Sisäistä kokemusta kutsumuksesta kuvattiin ensinnäkin mielekkyyden kokemiseksi.²⁵¹ Kutsumuksen kuvattiin olevan esimerkiksi ilolla töihin menemistä ja ylipäättään sen tekemistä, mistä pitää. Kutsumustyön tekemisen kuvailtiin myös tuovan sisäistä tyydytystä sekä vastaavan omaa käsitystä hyvästä elämästä.²⁵² Mielekkyyden lisäksi kutsumuksen kokemuksen kuvattiin ilmenevän mielenkiintona ja taipumuksena johonkin tiettyyn tehtävään.²⁵³

Mielekkyyden kokemuksen ja mielenkiinnon lisäksi esiin tuotiin myös vahva halu toimia:

– kuvailisin kutsumusta sanoilla intohimo, ilo, syvä halu lähteä liikkeelle kohti tehtävää –²⁵⁴

²⁴⁵ K8.

²⁴⁶ K32.

²⁴⁷ K6, K18.

²⁴⁸ K1, K11, K18, K21, K34.

²⁴⁹ K11.

²⁵⁰ K34.

²⁵¹ K2, K7, K11, K21, K23.

²⁵² K2, K7, K30.

²⁵³ K11, K13, K34.

²⁵⁴ K21.

Vahva halu tehdä jotain työtä, niin, että halu ei ole pelkästään oma halu, vaan uskoo, että Jumalakin haluaa sitä. – Kyseessä on oma palava tarve yhdistyneenä vakuuttumiseen siitä, että Jumalakin haluaa minun tekevän sitä.²⁵⁵

Vahvan halun ja palavan tarpeen lisäksi kutsumusta kuvattiin hieman samansuuntaisesti myös vahvaksi motivaatioksi ja sisäiseksi vedoksi.²⁵⁶ Yksi kirjoittaja kuvasi kutsumuksen kokemuksen ilmenevän hyvin hallitsevana:

Se on jotain, jota et pääse pakoon mielessäsi. Se täyttää mielesi, ja huomaat tarkkailevasi ja pohtivasi asiaa usein. Eri tilanteissa, eri näkökulmista. Kutsumus on enemmän kuin arkiset asiat = se on suurempi. Ajatus kutsumuksesta pitää sinua otteessaan.²⁵⁷

Kirjoittaja kuvasi kutsumuksen täyttävän ajatukset jatkuvasti ja pitävän ihmistä otteessaan. Samansuuntaista kutsumuksen tuomaa kokonaisvaltaista kokemusta kuvasi myös muutama muu kirjoittaja.²⁵⁸ Kutsumuksen sisäistä kokemusta kuvailtiin voimakkaaksi tietoisuudeksi, varmuudeksi ja vakuuttuneisuudeksi, sisäiseksi intuitioksi ja elämän suunnaksi, ymmärrykseksi sekä sydämen tilaksi ja ääneksi. Lisäksi eräs kirjoittaja katsoi kutsumuksen olevan omaa sitoutumista, mutta toisaalta heittäytymistä kutsumuksen kannattelevan voiman ja kutsumuksen antajan, eli Jumalan, varaan.²⁵⁹

Neljännellä kutsumuksen ulottuvuudella, eli kutsumuksen universaaliudella, tarkoitan kirjoitelmissa esiin tullutta näkemystä siitä, että kaikilla kristityillä on sama kutsumus.²⁶⁰ Tämän ulottuvuuden esiin tuoneet kirjoittajat usein erottelivat tämän kaikkia kristittyjä koskevan yleisen kutsumuksen yksilön henkilökohtaisesta kutsumuksesta. Kaikkia kristittyjä koskeva sama kutsumus liitettiin vahvasti lähetystyöhön, ja se piti sisällään evankeliumin viemistä kaikkeen maailmaan sekä toisten palvelemista. Eräs kirjoittaja esimerkiksi mainitsi Jeesuksen antaneen lähetyskäskyn kaikille ja lisäsi: ”ei sen kummallisempaa kutsua tarvita”.²⁶¹

6.2 Lähetystyöntekijöiden omakohtaiset kutsumuksen kokemukset

Kirjoituspyyntöön vastanneista kirjoittajista kaikki paitsi yksi käyttivät kirjoitelmissaan sanaa kutsumus tai kutsu omakohtaisesti. Lisäksi yksi kirjoittajista ei ollut ennen kirjoituspyyntöön vastaamista ajatellut kokemustaan kutsumuksena, mutta kirjoittaminen oli saanut hänet ajattelemaan mahdollisesti kutsumuksen olleen hänen valintojaan polulla ohjannut tekijä. Osa kirjoittajista yksinkertaisesti vain mainitsi kokevansa kutsumusta, kun taas toiset avasivat

²⁵⁵ K4.

²⁵⁶ K13, K35.

²⁵⁷ K33.

²⁵⁸ K4, K14, K15, K22, K23, K24, K32, K36.

²⁵⁹ K35.

²⁶⁰ K4, K5, K11, K20, K22, K31.

²⁶¹ K20.

kutsumuksensa sisältöä ja kokemusta tarkemmin. Edellisessä alaluvussa esittelin yleisemmin sitä, miten kirjoittajat ymmärsivät sanan kutsumus, ja tässä alaluvussa avaan samojen kutsumuksen ulottuvuuksien kautta tarkemmin kirjoittajien omakohtaisia kutsumuksen kokemuksia sekä niiden ilmenemistä poluissa.

Kuten aiemmassa luvussa tuli ilmi, suurin osa kirjoittajista ymmärsi kutsumuksen Jumalalta tulevaksi kutsuksi, ja tämä näkemys korostui vahvasti kirjoittajien omakohtaisissa kutsumuksen kokemuksissa:

– uskon siihen, että koska Jumala avasi ovet tänne, se tarkoittaa, että Hän on itse minut kutsunut ja tällä hetkellä juuri tämä on se työ ja paikka, johon Hän on minut kutsunut. Työ on Jumalan työ ja Hän kantaa siitä vastuun. Minä saan olla Hänen käytössään ja käyttää niitä lahjoja ja taitoja, jotka Hän on minulle antanut. En ole työssä siksi, että olisin niin mahtava ja suurenmoinen lähetystyöntekijä, vaan siksi, että Jumala toimii ja haluaa käyttää siinä välikappaleena myös minua.²⁶²

Kutsuttuna en ole lähetyksessä työssä vaan elän siinä, en omassa varassani vaan Hänen, joka on minut lähettänyt. Kutsumus kantaa.²⁶³ Jumalalta tullutta kutsua pidettiin tärkeämpänä kuin omaa osaamista tai omia voimavaroja, ja vastuu omasta työstä katsottiin lopulta kuuluvan kutsujalle, eli Jumalalle. Eräs kirjoittajista mainitsi kokeneensa lähetystyössä olemisen toisinaan raskaaksi, mutta korosti silti olevansa Jumalan hänelle tarkoittamalla paikalla, ”tuntui miltä tuntui”.²⁶⁴ Jumalan katsottiin voivan kutsua myöhemmin myös jollekin toiselle paikalle.²⁶⁵ Kirjoittajien kutsumuskokemuksissa siis painottui vahvasti Jumalalta tulleen kutsun varassa oleminen sen sijaan, että työtä tehtäisiin esimerkiksi itsestä nousevan suuren innon tai motivaation voimalla. Moni kirjoittaja uskalsi juuri tähän tietoisuuteen nojaten edetä lähetystyötä kohti vievällä polulla, sillä vahvistusta omalle kutsumukselle ei tarvinnut etsiä välttämättä niin paljon omasta itsestä, vaan sille löydettiin tukea esimerkiksi Raamatusta.

Sen lisäksi, että lähes kaikki kirjoittajat mainitsivat kokevansa kutsumusta lähetystyöhön ylipäättään, kuvasi osa kutsumuksen kohdettaan hieman tarkemmin. Kutsumusta koettiin tarkemmin sanoitettuna esimerkiksi uskon todeksi elämiseen, ilosanoman kertomiseen sanoin ja teoin, Jeesuksen tunnetuksi tekemiseen ja evankeliumin välittämiseen kieli- ja kulttuurimuurien läpi.²⁶⁶ Tällaisten erilaisten lähetystyön luonnehdintojen lisäksi osa mainitsi erityiseksi kutsumuksen kohteekseen tietyn maanosan, maan tai kansan.²⁶⁷ Kutsumus esimerkiksi tietyssä maassa työskentelyyn oli kirjoittajilla syntynyt joko lähetyslapsena tietyssä maassa kasvaessa, tai aikuisena tietyssä maassa käydessä esimerkiksi lyhytaikaisessa

²⁶² K19.

²⁶³ K35.

²⁶⁴ K7.

²⁶⁵ K9, K11, K21, K34.

²⁶⁶ K4, K5, K19, K34.

²⁶⁷ K1, K6, K13, K22, K35.

lähetystyössä. Tällaisen kutsumuksen syntymisen jälkeen sen vaikutus näkyi poluissa haaveena tai aktiivisena pyrkimyksenä päästä työskentelemään juuri kyseiseen maahan.

Kutsumusta koettiin lähetystyön lisäksi myös moneen eri asiaan yhtä aikaa:

Tunnen itseni kutsutuksi moneen asiaan kuten seuraamaan Jeesusta, olemaan hänen todistajansa sanoin ja teoin, joskus olemaan jonkun ystävä, joskus olemaan feminismin puolestapuhuja, joskus olla tiettyssä tehtävässä toisinaan toisessa jne. Tunnen itseni kutsutuksi olemaan myös lähetti ja koen, että se on sellainen pidemmän aikainen kutsumus elämässäni.²⁶⁸

Koen, että minulla on ollut elämänmatkallani useita rooleja, jotka ovat myös eri aikoina olleet vahvasti myös kutsumustehtäviä: nainen, puoliso, äiti, lähetystyöntekijä, anoppi ja joulun minusta tuli isoäiti.²⁶⁹ Kutsumusta moneen asiaan kokeneet kirjoittajat näkivät lähetystyöntekijänä toimisen joko kutsumustehtävänä muiden rinnalla tai sitten lähetystyöhön koettu kutsumus oli erityisasemassa. Kaksi kirjoittajaa puolestaan ei ensisijaisesti maininnut juuri lähetystyötä kutsumukseksi.²⁷⁰ Ensimmäinen koki kutsumukseksi auttaa ihmisiä kuuntelemalla, rohkaisemalla ja kulkemalla rinnalla elämän myrskyissä. Toinen koki kutsumukseksi olla siltana:

Tämä [siltana oleminen] ei liity välttämättä lähetystyöhön sinänsä (ainakaan niin kuin lähetystyö yleisesti ymmärretään eli kristillisten kirkkojen tekemänä työnä ulkomailla), vaan ylipäättään elämässäni koen olevani kutsuttu olemaan siltana. – Yllättävien yhteyksien syntyminen kiehtoo minua, ja hakeudun sellaisiin tilanteisiin ja töihin, missä pääsen mukaan siltatöihin ja ylittämään siltoja. Minua kiehtoo se, kun eri maailmoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa. Minua kiinnostavat erilaisten maailmojen rajapinnat, haluan olla siellä, rajoilla. On hienoa nähdä, kun jollakin syntyy yhteys kadotettuun kieleensä, tai kun joku näkee Jumalasta jotain mikä antaa voimaa elää tässä maailmassa, tai kun elämän kaaokseen pilkahtaa toivo, tai kun joku kokee ahaa-elämyksen.²⁷¹

Erilaisten maailmojen rajapintoihin koettu kiinnostus ei kirjoittajalla liittynyt suoranaisesti lähetystyöntekijänä työskentelyyn, vaan elämään kokonaisvaltaisemmin.

Moni kirjoittaja kuvasi sisäistä kutsumuksen kokemustaan tunteeksi siitä, että on oikealla ja omalla paikalla.²⁷² Se kirjoittaja, joka ei ennen kirjoituspyyntöön vastaamista ollut ajatellut kokemustaan välttämättä kutsumuksena, kuvasi asiaa näin:

Tajuan vain olevani juuri itselleni oikeassa paikassa. Ja tajuan, että tätä juuri minun on pitänyt tehdä seuraavaksi.²⁷³

Hieman samansuuntaisesti kutsumuksen kokemustaan avasi toinen kirjoittaja näin:

– se [kutsumus] on ollut voimakasta tietoisuutta siitä, että tarkoitukseni on tehdä jotain muuta, mitä silloisessa elämänvaiheessani olen tehnyt.²⁷⁴

Tällaiset kokemukset heijastelevat niitä kirjoittajien tapoja ymmärtää kutsumus, missä kutsumuksen nähdään ilmenevän nimenomaan ymmärryksenä tai tietoisuutena.

Lähetystyöntekijäksi vievissä poluissa tällaiset kutsumukseen liitetyt tietoisuuden kokemukset

²⁶⁸ K1.

²⁶⁹ K18.

²⁷⁰ K3, K28.

²⁷¹ K28.

²⁷² K6, K7, K11, K12, K14, K33, K35.

²⁷³ K33.

²⁷⁴ K14.

näyttäytyivät eteenpäin vievänä voimana. Kokemus siitä, ettei ollut oikealla paikalla, ohjasi kirjoittajia etsimään sitä paikkaa, joka täyttäisi oikealla paikalla olemisen kaipuun ja näin ollen oman kutsumuksen.

Moni kirjoittaja ymmärsi mielekkyyden kokemuksen yleensä liittyvän kutsumukseen, mutta kirjoittajien kuvaillessa omakohtaisia kutsumuksen kokemuksiaan mielekkyyttä ei korostettu yhtä paljon. Kaksi kirjoittajaa kuitenkin toi tätä puolta selkeästi esiin myös omissa kokemuksissaan:

Kutsumuksen kokeminen on ollut lepoa, rauhaa, iloa, joissakin tilanteissa suurien unelmien toteutumista, vahvaa innostusta ja ideoita, joita olen saanut.²⁷⁵

Elämäni aikana lähetystyö on ollut kutsumustyön tuomaa iloa, varmuutta ja hyvää mieltä.²⁷⁶ Ilon ja rauhan kokemisen lisäksi ensimmäinen kirjoittaja kuvasi kutsumuksensa sisältäneen kuitenkin myös syvää kipua ja vastausta vaille jääneitä kysymyksiä. Vaikeissakin elämänvaiheissa kirjoittaja koki silti saaneensa voimaa kutsumuksestaan.²⁷⁷ Myös kaksi muuta kirjoittajaa koki oman kutsumuksen sisältäneen myös haasteita.²⁷⁸ Lähetystyöhön koetun kutsumuksen nähtiin vaativan vaivannäköä esimerkiksi kielten opiskelun ja vieraaseen kulttuuriin sopeutumisen muodossa. Tämä näkyi poluissa kirjoittajien opetellessa lähetystyötä varten erilaisia taitoja ja testatessaan omaa lähetystyöhön sopivuuttaan vierailemalla ulkomailla.

Huolta koettiin myös oman kutsumuksen vaikutuksesta lapsiin, sillä lähetyslapsekset voivat kasvaessaan kokea juurettomuutta. Kutsumuksen seuraamista ei aina koettu helpoksi myöskään siksi, että se vaati samalla myös uhrauksien tekemistä ja luopumista jostain muusta. Lähetystyöntekijäksi vievässä poluissa kutsumus ei siis aina näyttäytynyt vain positiivisena, vaan vahva kutsumuksen kokemus saattoi myös tuoda mukanaan kipua ja huolta.

Monen kirjoittajan kutsumuksen kokemukseen liittyi olennaisesti myös sitoutuminen ja pysyvyyden tunne. Kutsumuksen koettiin jatkuvan koko elämän, vaikka sen toteutustapa vaihtuisikin esimerkiksi työpaikan vaihtumisen tai eläkkeelle siirtymisen myötä. Osa kirjoittajista käytti myös lähetystyöpiireissä tunnettua ilmaisua ”kerran lähetystyöntekijä, aina lähetystyöntekijä”. Tunne kutsumuksen pysyvyydestä liittyi usein myös kutsumuksen neljänteen ulottuvuuteen, eli kutsumuksen universaaliuteen. Jos esimerkiksi kaikkien kristittyjen ajateltiin olevan kutsuttuja tekemään lähetystyötä tavalla tai toisella, ei sen nähty loppuvan lähetyskentältä kotimaahan palatessa. Omaa kutsumusta ei silloin myöskään

²⁷⁵ K21.

²⁷⁶ K23.

²⁷⁷ K21.

²⁷⁸ K18, K30.

välttämättä nähty mitenkään erilaisena verrattuna tähän kaikkia kristittyjä koskevaan yleiseen kutsuun, vaan lähetystyöhön lähteminen koettiin vain omaksi tavaksi vastata tähän kutsuun.²⁷⁹

Huolimatta siitä, että moni näki kristityillä olevan yhtäläinen kutsu lähetystehtävän toteuttamiseen, piti osa kirjoittajista kuitenkin tärkeänä kokea erikseen kutsumusta nimenomaan ulkomaille lähetystyöhön lähtemiseen. Kaksi kirjoittajaa painotti, ettei olisi ilman henkilökohtaista kutsumusta lähtenyt lainkaan lähetystyöhön.²⁸⁰ Näillä kirjoittajilla kutsumus ja sen merkitys tuli siis hyvin vahvasti esiin lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheissa. Kolme kirjoittajaa koki kutsumuksen tulevan lähetystyössä myös koetelluksi ja punnituksi, jolloin kutsumusta tuli kunnolla pohtia ennen lähtöä.²⁸¹ Tällainen ajattelu näkyikin lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheessa *kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös*. Lisäksi vaiheessa *haasteet ja epäilyt* tuli esiin juuri oman kutsumuksen riittävyteen kohdistuneet epäilykset. Kaksi kirjoittajaa myös pohti hieman lähetystyöntekijöiden rekrytointia tänä päivänä, ja erityisesti sitä, ettei kutsumusta enää ehkä odoteta hakijoilta, tai ettei omakohtaisesta kutsumuksesta välttämättä lainkaan kysyä rekrytointivaiheessa.²⁸²

Kaiken kaikkiaan kutsumus ilmeni lähetystyöntekijäksi vievissä poluissa hieman eri tavoin ja painotuksin. Kutsumus ilmeni ensinnäkin polulla usein eteenpäin vievänä voimana. Moni piti kutsumusta hyvin tärkeänä, ja omakohtainen kutsumuksen kokemus oli se, mikä sai kirjoittajat etenemään polulla kohti lähetystyöhön lähtemistä. Tämä näkyi erityisesti matkan varrella kohdatuissa haasteissa, sillä vahva kutsumuksen kokemus ei saanut kirjoittajia vaikeinakaan hetkinä, esimerkiksi muiden kyseenalaistaessa asiaa, luopumaan haaveestaan lähteä lähetystyöhön. Kirjoittajien kutsumuksen kokemukset eivät pääosin syntyneet tietystä hetkestä esimerkiksi jonkin ylläluonnollisen kokemuksen seurauksena, vaan kutsumuksen kokemus vahvistui ensimmäisten pohdintojen jälkeen hyvin erilaisten elämäntapahtumien ja -kokemusten seurauksena. Vaikka kutsumus siis usein näyttäytyi polulla eteenpäin vievänä voimana, kaikki kirjoittajat eivät kokeneet kutsumustaan välttämättä kovin erikoiseksi. Osa kirjoittajista koki kutsumuksen kulkeneen lähetystyöntekijäksi vieneellä polulla ikään kuin kaiken taustalla. Toisaalta kaikki eivät omasta polustaan kertoessaan antaneet suurta painoarvoa kutsumukselle, eikä yksi kirjoittaja maininnut sitä lainkaan.

Näkemykset ja kokemukset siitä, miltä kutsumuksen kokeminen mahdollisesti tuntui, ja mihin se ihan tarkalleen kullakin yksilöllisesti kohdistui, vaihtelivat, mutta Jumalalta tulevaa

²⁷⁹ K1, K2, K6, K10, K18, K21, K22, K23, K31, K34, K35.

²⁸⁰ K22, K24.

²⁸¹ K5, K24, K36.

²⁸² K26, K35.

yhtäläistä kutsua lähetystehtävän toteuttamiseen pidettiin lähes yksimielisesti oman kutsumuksen ja myöhemmin myös työn perustana. Lähetystyöntekijäksi vievissä poluissa kutsumus ilmenikin usein juuri Jumalan tahdon kyselemisenä ja haluna toteuttaa Raamatusta löytyvää yhteistä lähetystehtävää.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

Tässä tutkielmassa tarkoitukseni oli tutkia, millaisia ovat polut lähetystyöntekijäksi, ja miten kutsumus niissä ilmenee. Tarkastelin poluista löytyviä yhteisiä vaiheita, ja kutsumuksen ilmenemistä näissä poluissa tutkin tarkastelemalla sitä, miten lähetystyöntekijät ymmärsivät kutsumuksen, miten he itse kokivat sitä, sekä miten tämä kokemus oli heille polun vaiheissa muodostunut. Lähetystyöntekijöiden kirjoitelmista koostuvan aineiston analysoin narratiivisella otteella muodostaen ensin kirjoitelmista tiiviitä ydintarinoita, joiden sisältöä analysoin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Analyysin tuloksena syntyneet lähetystyöntekijäksi vievän polun vaiheet olivat *ensimmäinen ajatus, kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös, haasteet ja epäilyt sekä valmistautuminen ja työhön lähteminen*. Ensimmäisen ajatuksen vaihe piti sisällään sen hetken, kun kirjoittajat ensimmäisen kerran ajattelivat, että he voisivat itse mahdollisesti joskus lähteä lähetystyöhön. Nämä hetket ajoittuivat useimmiten jo lapsuuteen ja nuoruuteen, ja liittyivät vahvasti lähetysaiheiseen toimintaan osallistumiseen ja lähetystyöntekijöiden kertomusten kuulemiseen. Vanhempien vaikutus oli myös keskeisessä roolissa, oli kyse sitten lähetystyöntekijävanhemmista tai kotimaassa lähetystä aktiivisesti tukevista vanhemmista. Osa koki kutsumuksensa jo heti syntyneen näissä ensimmäisten ajatusten hetkissä, mutta suurimmalla osalla kutsumus kuitenkin muodostui ja vahvistui vasta myöhemmin, ja nämä tilanteet sisältyivät vaiheeseen kutsumuksen vahvistuminen ja lopullinen päätös. Tyypillisimmin kutsumus vahvistui kirjoittajilla opiskeluvuosien aikana, ja tähän vaikutti merkittäväällä tavalla kristilliseen lähetysaiheiseen opiskelijatoimintaan osallistuminen. Kutsumuksen vahvistumisessa merkittävä tekijä oli monella myös kokemus lyhytaikaisesta lähetystyöstä, joka avarsi lähetystyön todellisuutta. Kutsumuksen vahvistumisessa ja lopullisen lähtöpäätöksen tekemisessä myös toisilla ihmisillä oli suuri vaikutus.

Haasteet ja epäilyt oli vaihe, joka ei ollut sidottu mihinkään tiettyyn ajankohtaan lähetystyöntekijäksi vievällä polulla. Haasteet liittyivät pääosin erilaisiin esteisiin, jotka pakottivat kirjoittajat odottamaan lähetystyöhön lähtemistä. Haasteita toivat myös lähtemiseen negatiivisesti suhtautuneet läheiset. Näiden itsestä riippumattomien haasteiden lisäksi kirjoittajat olivat käyneet läpi myös omia epäilyjään, jotka kohdistuivat omaan lähetystyöntekijäksi sopivuuteen ja oman kutsumuksen riittävyteen. Valmistautuminen ja työhön lähteminen -vaihe piti sisällään muun muassa sopivan ammatin opiskelua, työkokemuksen hankkimista, erilaisten kurssien suorittamista ja lopulta lähetyskurssin. Valmistautumista seurasi sitten työhön lähteminen, ja lähtemisen hetkellä kirjoittajat kokivat

sekä ikävää monien läheisten jäädessä Suomeen että syvää tietoisuutta siitä, että lähteminen oli juuri sillä hetkellä heille ainut oikea vaihtoehto. Lähetystyöntekijöiden kutsumuksen muodostuminen kulki mukana polun vaiheissa, erityisesti kahdessa ensimmäisessä.

Nämä tulokset vahvistavat monia lähetystyöhön hakeutumisesta ja kutsumuksen muodostumisesta aiemmin saatuja tutkimustuloksia. Kutsumuksen on tutkimuksissa havaittu voivan muodostua jo lapsuudessa, mikä oli hyvin yleistä kirjoituspyyntöön vastanneilla lähetystyöntekijöillä.²⁸³ Kutsumuksen muodostumista tutkittaessa tuloksissa on myös painottunut kutsumuksen alaan yhteydessä olemisen tärkeys.²⁸⁴ Tämä oli myös tämän tutkielman tulosten valossa kaikista merkittävin tekijä kirjoittajien kutsumuksen muodostumisessa, sillä lähes kaikki kokivat kutsumuksensa muodostumisen ja vahvistumisen olleen yhteydessä esimerkiksi lähetystyöntekijöiden tapaamiseen tai lähetysaiheisiin tilaisuuksiin osallistumiseen. Kirjoittajien kutsumus ei siis muodostunut tyhjiössä ilman minkäänlaista kosketusta lähetystyöhön, vaikka osa kirjoittajista tosin saattoi jälkikäteen nähdä myös ennen lähetystyöhön tutustumista tapahtuneiden asioiden lopulta vaikuttaneen omaan kutsumukseen. Oman kutsumuksen löytämisessä toisilla ihmisillä on myös havaittu olevan merkittävä rooli, mikä näkyi myös lähetystyöntekijäksi vievien polkujen jokaisessa vaiheessa hyvin vahvasti.²⁸⁵ Toisilta ihmisiltä tulleet ehdotukset ja kyselyt lähetystyöhön lähtemisestä saivat osan kirjoittajista pohtimaan asiaa, ja myöhemmissä polun vaiheissa muiden tuki ja rohkaisu auttoivat montaa kirjoittajaa eteenpäin ja vahvistivat omaa kutsumusta.

Lyhytaikaisen lähetystyön havaittu vaikutus pitkäaikaiseen lähetystyöhön hakeutumiseen oli löydettävissä myös tämän tutkielman tuloksissa.²⁸⁶ Erilaiset aktiot, harjoittelut tai muut lyhytaikaiset kokemukset lähetystyöstä avasivat kirjoittajille lähetystyön todellisuutta ja saivat kirjoittajat pohtimaan lähetystyötä omalle kohdalle ensimmäistä kertaa, tai vaihtoehtoisesti nämä kokemukset vahvistivat jo olemassa olevaa kutsumusta. Australialaisten lähetystyöntekijöiden lähetystyöhön vieviä polkuja selvittänyt tutkimus nosti poluilla kohdatuista haasteista esiin vain toisten ihmisten negatiivisen suhtautumisen lähtöaikeita kohtaan.²⁸⁷ Tämän tutkielman tuloksissa tuli sen sijaan esiin laajempi haasteiden kirjo, ja läheisten negatiivinen suhtautuminen oli vain yksi kohdatuista haasteista. Yleisin haaste ei ollutkaan jokin muiden taholta tuleva estely, vaan erilaiset esteet, jotka pakottivat

²⁸³ Dalla Rosa et al. 2019, 44.

²⁸⁴ Sturges et al. 2019, 57–58.

²⁸⁵ Price 2013, 89–90; Sturges et al. 2019, 62.

²⁸⁶ Priest et al. 2006, 436–437.

²⁸⁷ Hibbert et al. 2015, 478.

odottamaan työhön lähtemistä. Näissä odotuksen ajoissa oli myös havaittavissa kutsumuksen niin sanottu pimeä puoli²⁸⁸, sillä toteutumaton kutsumuksen kokemus aiheutti silloin osalle kirjoittajista ahdistusta ja oman elämän suunnan epäilyä. Lisäksi matkan varrella kirjoittajia haastoivat heidän omaan sopivuuteensa kohdistuneet epäilyt, joihin eivät muut ihmiset liittyneet välttämättä lainkaan.

Lähetystyöntekijäksi vievien polkujen vaiheiden ja kutsumuksen muodostumisen lisäksi tutkin kutsumuksen ilmenemistä poluissa tarkastelemalla sitä, miten lähetystyöntekijät ymmärsivät kutsumuksen, ja miten he omakohtaisesti kokivat kutsumusta. Kutsumuksen kuvailuista syntyi analyysin tuloksena neljä luokkaa, jotka kuvasivat kutsumuksen ulottuvuuksia: *kutsumuksen lähde*, *kutsumuksen kohde*, *sisäinen kokemus kutsumuksesta* sekä *kutsumuksen universaalius*. Lähes kaikki kirjoittajat näkivät kutsumuksen tulevan Jumalalta, mutta osa korosti enemmän myös ihmisestä itsestä nousevaa mielenkiintoa. Kutsumuksen katsottiin yleisimmin kohdistuvan johonkin työhön tai tehtävään, ja näitä tehtäviä katsottiin voivan olla myös useampia ihmisen elämässä. Kirjoittajat kuvailivat kutsumuksen ilmenevän muun muassa mielekkyyden kokemuksena, vahvana haluna toimia, syvänä tietoisuutena sekä ymmärryksenä. Kutsumuksen universaalius ilmeni näkemyksinä, joiden mukaan jokaisella kristityllä ajateltiin olevan sama kutsumus.

Ne tavat, miten kutsumus yleisesti ymmärrettiin, heijastelivat vahvasti kirjoittajien omakohtaisia kutsumuksen kokemuksia. Oman kutsumuksen ajateltiin tulevan Jumalalta, ja tämä oli suurimmalle osalle kirjoittajista kutsumuksen perusta ja kaikista tärkein elementti. Oma kutsumus ankkuroitiin vahvasti Jumalalta tulleeseen kutsuun, ja juuri tähän nojaten kirjoittajat etenivät lähetystyöntekijäksi vievällä polulla. Kutsumusta koettiin pääosin lähetystyöhön, ja osalla kirjoittajista kutsumus kohdistui myös tarkemmin johonkin tiettyyn maahan tai kansaan. Oma kutsumus koettiin oikealla, itselle tarkoitetulla ja sopivalla paikalla olemiseksi, mikä ilmeni poluissa tämän oman paikan etsimisenä. Kutsumuksen kokemuksen kuvattiin mielekkyyden lisäksi sisältäneen polun vaiheissa myös kipua ja haasteita, mutta näitä kutsumuksen varjopuolia ei avattu kovin tarkasti. Kirjoittajat korostivat paljon myös oman kutsumuksen pysyvyyttä ja siihen sisältyvää sitoutuneisuutta. Moni näki kutsumuksensa lähetystyöhön jatkuvan läpi elämän, ja matkallaan kohti lähetystyötä osa kirjoittajista oli valmiita toteuttamaan kutsumustaan myös muilla tavoin kuin ulkomailla työskennellen. Kutsumuksen universaalius näkyi myös omakohtaisissa kutsumuskokemuksissa, sillä osa kirjoittajista ei pitänyt omaa kutsumustaan mitenkään erilaisena verrattuna kaikille kristityille

²⁸⁸ Berg et al. 2010, 987.

kuuluvaan lähetyksuun. Toisaalta osa kirjoittajista piti erityistä kutsumusta juuri ulkomaille lähetystyöhön lähtemiseen tärkeänä.

Lähetystyöntekijöiden ymmärrys sanasta kutsumus vastasi pääosin todella hyvin tutkimuksissa paljon käytettyä Dikin ja Duffyn muotoilemaa kutsumuksen määritelmää.²⁸⁹ Dikin ja Duffyn määritelmässä kutsumus ymmärretään ihmisen ulkopuolelta tulevaksi kutsuksi, ja kutsumuksen katsotaan voivan suuntautua moniin eri tehtäviin elämässä, ei vain työhön. Tämä itsen ulkopuolelta tuleva kutsu korostui lähetystyöntekijöiden kuvauksissa erityisen paljon, sillä lähes kaikki näkivät kutsumuksen tulevan Jumalalta. Samoin moni kirjoittaja ajatteli kutsumuksen voivan kohdistua samanaikaisesti moneen eri tehtävään ja rooliin, esimerkiksi sekä työhön että vanhemmuuteen. Kutsumuksen toteuttamisen katsotaan Dikin ja Duffyn määritelmässä myös liittyvän ihmisen ymmärrykseen elämän tarkoituksesta, jonka kautta oma kutsumustehtävä koetaan merkitykselliseksi. Lähetystyöntekijöiden kutsumuksen kokemuksissa tämä näkyi oman kutsumustehtävän ankkuroitumisessa kristilliseen maailmankuvaan, josta kristillinen lähetystyö luonnollisesti saa motivaationsa. Dik ja Duffy painottavat myös kutsumustehtävän suuntautuvan muiden hyväksi toimimiseen, ja lähetystyössä juuri muut ihmiset ovat työn keskiössä. Lisäksi moni kirjoittaja painotti erikseen kutsumuksensa kohdistuvan esimerkiksi heikompien auttamiseen.²⁹⁰ Näin ollen voidaan todeta, että ainakin tähän tutkielmaan osallistuneiden lähetystyöntekijöiden kutsumusta kuvaamaan Dikin ja Duffyn määritelmä sopii erittäin hyvin, mikä puoltaa sen tutkimuksissa saamaa suosiota. Joukossa oli kuitenkin myös muutama kirjoittaja, joiden ymmärrys kutsumuksesta sekä omakohtaiset kutsumuksen kokemukset kallistuivat enemmän kutsumuksen moderneihin määritelmiin, joissa painotetaan ihmisestä itsestä nousevaa intoa ja taipumusta johonkin tehtävään.²⁹¹

Kutsumuksen on havaittu lisäävän työn ja elämän merkitykselliseksi kokemista sekä työhön sitoutuneisuutta. Nämä kutsumuksen myönteiset vaikutukset olivat selvästi nähtävissä kirjoittajien omakohtaisissa kutsumuksen kokemuksissa. Kutsumustyön tekemisen koettiin tuovan yksinkertaisesti myös iloa ja hyvää mieltä, mikä vahvistaa kutsumuksen ja tyytyväisyyden tutkimuksissa löydettyä selkeää yhteyttä.²⁹² Toisaalta kirjoittajien kuvailemat omaan kutsumuksen kokemukseen sisältyneet kivut ja haasteet raottivat hieman myös

²⁸⁹ Dik & Duffy 2009, 427.

²⁹⁰ Dik & Duffy 2009, 427–428.

²⁹¹ Thompson & Bunderson 2019, 431.

²⁹² Thompson & Bunderson 2019, 426–427.

tutkimuksissa havaittua kutsumuksen pimeää puolta²⁹³, mutta tässä tutkielmassa nämä kokemukset olivat kuitenkin vähäisiä.

Tämän tutkielman tulokset eivät ole yleistettävissä koskemaan kaikkia lähetystyöntekijöitä. Jokaisen kirjoituspyyntöön vastanneen polku lähetystyöntekijäksi oli yksilöllinen, samoin oma kutsumuksen kokemus, vaikka tuloksissa näissä ilmenikin monia yhtäläisyyksiä. Lähetystyöntekijöille lähetetty kirjoituspyyntö todennäköisesti myös rohkaisi kirjoittamaan enemmän sellaisia henkilöitä, jotka kokevat kutsumusta melko vahvasti. Kaikki lähetystyössä toimivat eivät koe heillä olevan selkeää lähetyskutsua²⁹⁴, ja tässä tutkielmassa tämä osa lähetystyöntekijöistä jäi selvästi pieneen vähemmistöön tai puuttumaan kokonaan. Laajemman näkökulman saamiseksi lähetystyöntekijöiden kutsumukseen tai sen puuttumiseen asiaa tulisi lähestyä mahdollisesti eri sanavalinnoin, esimerkiksi vähentämällä kutsumuksen painotusta kirjoituspyynnössä. Syvällisempää tietoa voisi mahdollisesti saada myös valitsemalla aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun.

Kutsumus kuitenkin yhä vahvasti liitetään lähetystyöhön, ja tämän tutkielman tulokset tarjoavat arvokkaan näköalan kutsumusta kokevien lähetystyöntekijöiden kokemuksiin. Monen lähetystyötä harkinneen on sanottu jääneen odottamaan jonkinlaista kertaluontoista, yliluonnollista ja ihmeellistä Jumalan kutsua, jolloin tällaisen kokemuksen jäädessä puuttumaan työhön ei ole lopulta lähdetty lainkaan. Todellisuudessa lähetystyöhön lähtemisen ja lähetyskutsun kokemisen on nähty olevan useamman tekijän summa.²⁹⁵ Tämän tutkielman tulokset vahvistavat tätä näkemystä. Kirjoittajien kutsumus muodostui usein pitkän ajan kuluessa, eikä tähän pitkäänkään ajanjaksoon yleensä sisältynyt minkäänlaisia yliluonnollisia ilmestyksiä tai muita ihmeellisiä kokemuksia. Vaikka tällaisia ihmeellisiäkin kokemuksia oli muutamalla kirjoittajalla, olivat ne selvästi vähemmistössä, eikä kenenkään kutsumus nojannut yksin tällaisiin kokemuksiin.

Kirjoittajien kutsumus nojasi ihmeellisten kokemusten sijaan usein Raamatusta löytyvään kaikkia kristittyjä koskevaan lähetystehtävään. Moni kirjoittaja korosti myös vastuun omasta työstä olevan lopulta Jumalalla, mikä heijasteli selvästi kirkon lähetysten peruslinjauksessakin mainittua *Missio Dei* -ajattelua, jossa lähetystyö nähdään Jumalan työnä, jossa Hän käyttää ihmisiä.²⁹⁶ Kirjoittajien ajatukset kutsumuksensa pysyvyydestä ja koko elämää koskettavasta luonteesta kertovat myös lähetystyön kokonaisvaltaisuudesta. Kaikki

²⁹³ Duffy et al. 2016.

²⁹⁴ Helander 2001, 101.

²⁹⁵ Hibbert et al. 2015, 470.

²⁹⁶ Ahonen 2000, 44–48; Yhteinen todistus 2018.

eivät kokeneet lähetystyöntekijänä toimimista vain työnä, vaan laajemmin elämäntehtävänä, joka läpäisee kaiken oman tekemisen.

Vaikkei tämän tutkielman tuloksia voi yleistää koskemaan kaikkia lähetystyöntekijöitä, voi tuloksista kuitenkin löytää käytännön ideoita mahdollisten tulevien lähetystyöntekijöiden rekrytointiin. Näiden tulosten valossa seurakunnissa ja lähetysjärjestöissä tulisi ensinnäkin kääntää katseet vahvasti lapsiin sekä nuoriin. Monilla kirjoittajilla kiinnostus lähetystyötä kohtaan oli herännyt jo lapsuudessa tai teini-iässä, joten lähetystyön tutuksi tekeminen varhaisessa vaiheessa voi edesauttaa mielenkiinnon heräämistä sitä kohtaan myöhemmin, kun oman työelämän suunnan pohtiminen tulee ajankohtaiseksi. Opiskeluajan voisi tulosten perusteella sanoa olevan lähetystyöhön heränneen kiinnostuksen ja kutsumuksen vahvistumisen kulta-aikaa, joten myös kristillisessä opiskelijatoiminnassa olisi lähetystä pidettävä esillä. Erityisen merkittävä vaikutus näyttää olevan lähetystyöntekijöiden tapaamisella ja heidän kokemuksistaan kuulemisella, sillä tietämys lähetystyön todellisuudesta voi olla hyvinkin ohutta. Lähetystyöntekijöiden tulisi siis jatkossakin vieraila mahdollisimman paljon erilaisissa ja eri ikäisille suunnatuissa seurakunnan tilaisuuksissa kertomassa työstään. Tämä tutkielma vahvisti myös lyhytaikaisen lähetystyön merkitystä pitkäaikaiseen työhön hakeutumisessa²⁹⁷, joten siihen olisi tärkeää jatkossakin tarjota monipuolisesti mahdollisuuksia lähetysjärjestöissä. Monen kirjoittajan mainitsema toisten ihmisten vaikutus tulisi myös huomioida paremmin. Toisilta tulevat rohkeatkin kysymykset ja ehdotukset lähetystyöhön lähtemisestä voivat olla ratkaisevassa asemassa jonkun pohtiessa lähetystyötä omalle kohdalleen. Työelämän taitekohdissa yhdessä pohtiminen voisi varmasti yleisestikin työelämässä auttaa ihmisiä löytämään omia vahvuuksiaan sekä mahdollisesti jopa oman kutsumuksen.

Tämän tutkielman tuloksissa oli myös paikoitellen nähtävissä lähetystyön muutos, joka näkyi erityisesti ajatuksissa kutsumuksen merkityksen mahdollisesta vähenemisestä ja lähetystyöntekijöiden työtehtävien muutoksesta. Kirjoituspyyntöön vastanneista suuri osa edusti jo hieman vanhempaa ikäryhmää, osa oli jo eläkeiän kynnyksellä tai jo siirtynyt eläkkeelle. Jatkossa olisikin mielenkiintoista tutkia esimerkiksi lähetyskurssilla olevia tulevia lähetystyöntekijöitä, ja heidän ajatuksiaan kutsumuksen roolista lähetystyöhön hakeutumisessa. Tämä voisi tarjota vielä ajantasaisempaa tietoa siitä, millaisia polkuja pitkin juuri nyt päädytään hakeutumaan lähetystyöhön, ja miten tämän päivän työelämän vaatavuus mahdollisesti näkyy lähtöön liittyvissä pohdinnoissa. Tulevien lähetystyöntekijöiden

²⁹⁷ Priest et al. 2006, 436–437.

valitseminen tutkimuksen kohderyhmäksi voisi myös tarjota paremman näköalan lähetystyön muutokseen. Tästä tutkielmasta rajautui myös pois kirjoituspyynnössä esitetty kysymys kutsumuksen mahdollisesta muuttumisesta työn aloittamisen jälkeen, mitä olisi kiinnostavaa ja tärkeää tutkia jatkossa. Lähetystyöhön lähtiessä kokemus omasta kutsumuksesta voi olla vahva, mutta erilaisten haasteiden tullessa vastaan kutsumus voi joutua koetukselle. Samoin kutsumusta voivat muuttaa omat vaihtuvat elämäntilanteet ja ajatusmallit.

Länsimaisten lähetystyöntekijöiden tarpeellisuutta on kyseenalaistettu, ja Suomessakin lähetystyöntekijöiden määrä on vähentynyt ja lähetysinnostus hiipunut. Tämän tutkielman tulosten valossa näyttää kuitenkin siltä, että lähetystyöhön koetaan yhä kutsumusta, ja jopa hyvin vahvasti. Tämä tekee lähetystyöntekijöistä kiinnostavan ja ajankohtaisen tutkimuskohteen tämän päivän työelämän tutkimuksessa. On myös mielenkiintoista, että kutsumuksen noustessa viime vuosien aikana tutkimuksissa suuren kiinnostuksen kohteeksi, on monilla perinteisesti kutsumukseen liitettyillä aloilla samalla haluttu ehkä jopa häivyttää kutsumusajattelua. Jokainen ihminen kuitenkin kaipaa elämäänsä merkityksellisyyden kokemusta ja tätä etsitään myös työelämässä. Tämän tutkielman tulokset yhdessä muiden tutkimustulosten kanssa vahvistavat, että juuri kutsumus voi tarjota reitin merkityksellisyyden kokemukseen työssä. Tästä ja monista muista kutsumuksen positiivista vaikutuksista johtuen kutsumusajattelua ei tulisi lähetystyössä tai muillakaan aloilla häivyttää. Tämän tutkielman tulokset myös rohkaisevat kutsumusta lähetystyöhön kokevia ottamaan rohkeasti askeleita kutsumustaan kohti ja katsomaan, millaiselle paikalle oma polku johtaa.

Kirjallisuus

- Ahonen, Risto (2014). *Tulevaisuuden kirkko*. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Ahonen, Risto (2012). *Maailmanlähetys tienhaarassa: Siirtymävaiheen missiologia kysymyksiä*. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Ahonen, Risto (2003). *Lähetys rajojen ylittäjänä: Kokonaisvaltaisen lähetyskäsityksen vaikutus lähetystyön rakenteeseen*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Ahonen, Risto (2000). *Lähetys uudella vuosituhannella: Maailmanlähetyksen teologiset perusteet*. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Berg, Justin, Adam Grant & Victoria Johnson (2010). When Callings Are Calling: Crafting Work and Leisure in Pursuit of Unanswered Occupational Callings. *Organization Science*, 21(5), 973–994. doi:10.1287/orsc.1090.0497
- Brierley, Peter (1997). Missionary Attrition: The ReMAP Research Report. William D. Taylor (toim.), *Too valuable to lose: Exploring the causes and cures of missionary attrition*. Pasadena, California: William Carey Library, 85–103.
- Bunderson, Stuart & Jeffery Thompson (2009). The Call of the Wild: Zookeepers, Callings, and the Double-edged Sword of Deeply Meaningful Work. *Administrative Science Quarterly*, 54(1), 32–57. doi:10.2189/asqu.2009.54.1.32
- Dalla Rosa, Anna, Michelangelo Vianello & Pasquale Anselmi (2019). Longitudinal predictors of the development of a calling: New evidence for the a posteriori hypothesis. *Journal of Vocational Behavior*, 114, 44–56. doi:10.1016/j.jvb.2019.02.007
- Dik, Bryan, Ryan Duffy & Andrew Tix (2012). Religion, spirituality, and sense of calling in the workplace. Bryan Dik & Peter Hill (toim.), *Psychology of Religion and Workplace Spirituality*. Charlotte, N.C.: Information Age Publishing, 113–133.
- Dik, Bryan & Ryan Duffy (2009). Calling and Vocation at Work: Definitions and Prospects for Research and Practice. *The Counseling Psychologist*, 37(3), 424–450. doi:10.1177/0011000008316430
- Duffy, Ryan, Bryan Dik, Richard Douglass, Jessica England & Brandon Velez (2018). Work as a Calling: A Theoretical Model. *Journal of Counseling Psychology*, 65(4), 423–439. doi:10.1037/cou0000276
- Duffy, Ryan, Richard Douglass, Kelsey Autin, Jessica England & Bryan Dik (2016). Does the dark side of calling exist? Examining potential negative effects. *The Journal of Positive Psychology*, 11(6), 634–646. doi:10.1080/17439760.2015.1137626

- Duffy, Ryan & Bryan Dik (2013). Research on calling: What have we learned and where are we going? *Journal of Vocational Behavior*, 83(3), 428–436.
doi:10.1016/j.jvb.2013.06.006
- Gazica, Michele & Paul Spector (2015). A comparison of individuals with unanswered callings to those with no calling at all. *Journal of Vocational Behavior*, 91, 1–10.
doi:10.1016/j.jvb.2015.08.008
- Hakanen, Jari (2011). *Työn imu*. Helsinki: Työterveyslaitos.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136798/9789522618276-TTL_tyonimu.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Harris, Paula (2002). Calling Young People to Missionary Vocations in a “Yahoo” World. *Missiology: An International Review*, 30(1), 33–50.
doi:10.1177/009182960203000103
- Heikkinen, Hannu (2010). Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 143–159.
- Helander, Eila (2001). *Kutsumus kantaa: Naislähetit Suomen lähetysseuran työssä toisen maailmansodan jälkeen*. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Hernandez, Esperanza, Pamela Foley & Ben Beitin (2011). Hearing the Call: A Phenomenological Study of Religion in Career Choice. *Journal of Career Development*, 38(1), 62–88. doi:10.1177/0894845309358889
- Hibbert, Richard, Evelyn Hibbert & Tim Silberman (2015). The Journey Towards Long-term Missionary Service: How Australian Missionaries Are Being Called and Choose Mission Agencies. *Missiology: An International Review* 43(4), 469–482.
- Hytönen, Maarit (2018). *Kutsumus ja elämäntehtävä*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely Suomessa (2012). *Tutkimuseettinen neuvottelukunta*: Helsinki.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Johansson, Anna (2005). *Narrativ Teori Och Metod: Med Livsberättelsen I Fokus*. Lund: Studentlitteratur.
- Juusela, Pauli (2019). Suomalaisia lähetystyöntekijöitä on kohta enää alle 500 – hiipuuko lähetyskannatus vai johtuuko muutos etelän kirkkojen kasvusta? (12.7.2019). *Kirkko & kaupunki*. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/suomalaisten-lahetystyontekijoiden-maara-laskee-kohta-alle-500-rajan-hiipuuko-lahetyskannatus-vai-johtuuko-muutos-etelan-kirkkojen-kasvusta-#a94f5149> (luettu 29.10.2019).

- Kaikkialta kaikkialle – kirkon missio nyt: Missiologian tuntemus ja osaaminen kirkon työssä (2018). *Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 67. Kirkkohallitus.*
<https://evl.fi/documents/1327140/40243242/Kaikkialta+kaikkialle+%E2%80%93+kirkon+missio+nyt.pdf/b2546877-6adb-4f4e-f881-e4d9a7a8eff8?t=1535452835000>
 (luettu 27.4.2020).
- Koulutuskuvaus 2020 KTEL (2019). Kansainvälisen työn erityiskoulutus – Lähetystyöhön valmentava erityiskoulutus (KTEL) 35 op. *Suomen evankelis-luterilainen kirkko.*
<https://evl.fi/documents/1327140/38206979/Kansainv%C3%A4lisen+ty%C3%B6n+erityiskoulutus+KTEL+koulutuskuvaus+2020+180919.pdf/2a4a3ac1-ffed-2961-12a3-bdf44a739bca> (luettu 27.4.2020).
- Kuula, Arja (2006). *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys.* Tampere: Vastapaino.
- Laulaja, Jorma (1994). *Elämän oikea ja väärä: Eettiset valinnat tänään.* Helsinki: Kirjapaja.
- Lieblich, Amia, Rivka Tuval-Mashiach & Tamar Zilber (1998). *Narrative Research: Reading, Analysis and Interpretation.* Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Lysova, Evgenia, Bryan Dik, Ryan Duffy, Svetlana Khapova & Michael Arthur (2019). Calling and careers: New insights and future directions. *Journal of Vocational Behavior*, 114, 1–6. doi:10.1016/j.jvb.2019.03.004
- Lähetyskurssi (s.a.). *Lähetysyhdistys Kylväjä.* <https://www.kylvaja.fi/rekry/lahetyskurssi> (luettu 29.10.2019).
- Lähetyskurssi alkaa syksyllä 2020 (s.a.). *Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys.*
<https://www.sley.fi/lahetyskurssi2020/> (luettu 27.4.2020).
- Lähetystyöntekijäksi (s.a.). *Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys.*
<https://www.sley.fi/toiminta/lahetystyo/lahetystyontekijaksi/> (luettu 29.10.2019).
- Lähetystyöntekijän ydinosaaminen (2018). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko.*
<https://evl.fi/documents/1327140/43561565/Lahetystyontekijan+ydinosaaminen.pdf/102d7375-d50d-6c3b-22b0-90ba9e53d6b8?t=1540892045000> (luettu 27.4.2020).
- Lähetystyötä ja kansainvälistä apua (s.a.). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko.*
<https://evl.fi/maailmalla/lahetys> (luettu 27.4.2020).
- Lähetystyöntekijätilastot 2018: Lähettimäärien hiipuminen on haaste yli kirkkokuntarajojen. (s.a.). *Suomen lähetysneuvosto.*
<https://www.lahetysneuvosto.fi/yhdistys/tilastot/2018/> (luettu 26.9.2019).
- Lähetystyöntekijöiden koulutus uudistuu, nyt aikaisempaa räätälöidympi (2018). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko.* <https://evl.fi/uutishuone/tiedotearkisto/-/items/item/19701/Lahetystyontekijoiden+koulutus+uudistuu+-nyt+aikaisempaa+raataloidympi> (luettu 27.4.2020).

- Mitä Sansa tekee? (s.a.). *Medialähetys Sanansaattajat*. <https://sansa.fi/etusivu-2-2/sansa/> (luettu 27.4.2020).
- Nousiainen, Anu (2015). He lähtivät yhdessä – Afganistanissa surmattujen suomalaisnaisten tarina (19.1.2015). *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000002782664.html> (luettu 28.4.2020).
- Nummela, Leif (2016). Lähetystyöhön tarvitaan uskoa ja tietoa (10.2.2016). *Uusi Tie*. <https://uusitie.com/lahetystyohon-tarvitaan-uskoa-ja-tietoa/> (luettu 27.4.2020).
- Paikallisia toimijoita tukien (s.a.). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko*. <https://evl.fi/maailmalla/lahetys/yhteistyossa-paikallisten-kanssa> (luettu 27.4.2020).
- Price, Matthew (2013). Undergraduate Perceptions of Vocational Calling into Missions and Ministry. *Missiology: An International Review*, 41(1), 87–96. doi:10.1177/0091829612466997
- Priest, Robert, Terry Dischinger, Steve Rasmussen & C. M. Brown (2006). Researching the Short-Term Mission Movement. *Missiology: An International Review*, 34(4), 431–450. doi:10.1177/009182960603400403
- Raamattu (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Suomen Pipliaseura.
- Riessman, Catherine Kohler (1993). *Narrative analysis*. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Ronkainen, Suvi, Leila Pehkonen, Sari Lindblom-Ylänne & Eija Paavilainen (2011). *Tutkimuksen voimasanat*. Helsinki: WSOYpro.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka (2006a). Tutkimuksen arviointi – reflektointia. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_3.html (luettu 23.11.2019).
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka (2006b). Tutkijan asema. *KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto*. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_2.html (luettu 23.11.2019).
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka (2006c). Hyvä tutkimuskäytäntö. *KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto*. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html (luettu 23.11.2019).
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka (2006d). Narratiiviset tarkastelutavat. *KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto*. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_4.html (luettu 13.2.2020).
- Seppä, Niko (2019). Yhteiskunnan muutos haastaa lähetystyön tulevaisuuden. (15.2.2019). *Lähetysyhdistys Kylväjä*. <https://www.kylvaja.fi/uutiset/2019/02/yhteiskunnan-muutos-haastaa-lahetystyon-tulevaisuuden> (luettu 29.10.2019).

- Seppälä, Tapio (1997). *Kestääkö kutsumus? Teologin työnäky arjen puristuksessa*. Helsinki: Kirjapaja.
- Shimizu, Adelyn, Bryan Dik & Bradley Conner (2019). Conceptualizing calling: Cluster and taxometric analyses. *Journal of Vocational Behavior*, 114, 7–18. doi:10.1016/j.jvb.2018.07.006
- Siltala, Juha (2007). *Työelämän huonontumisen lyhyt historia: Muutokset hyvinvointivaltioiden ajasta globaaliin hyperkilpailuun* (Uudistettu laitos). Helsinki: Otava.
- Skyttä, Taneli (2020). Uudistumisen haaste. (9.2.2020). *Seurakuntalainen*. <https://www.seurakuntalainen.fi/blogit/uudistumisen-haaste/> (luettu 27.4.2020).
- Sturges, Jane, Michael Clinton, Neil Conway & Alexandra Budjanovcanin (2019). I Know Where I'm Going: Sensemaking and the Emergence of Calling. *Journal of Vocational Behavior*, 114, 57–68.
- Thompson, Jeffery & Stuart Bunderson (2019). Research on Work as a Calling and How to Make It Matter. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior* 6, 421–443. doi:10.1146/annurev-orgpsych-012218-015140
- Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Turunen, Mari (2019). Uuden lähetysaallon aika (18.9.2019). *Uusi tie*. <https://uusitie.com/uuden-lahetysaallon-aika/> (luettu 27.4.2020).
- Usein kysytyjä kysymyksiä lähetystyöstä ja kansainvälisestä vastuusta (s.a.). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko*. <https://evl.fi/maailmalla/lahetys/usein-kysytyt> (luettu 27.4.2020).
- Yhteinen todistus. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysten peruslinjaus (2018). *Kirkkohallitus*. <https://evl.fi/documents/1327140/38205829/Yhteinen+todistus+-+Suomen+evankelis-luterilaisen+kirkon+1%C3%A4hetyksen+peruslinjaus+2018/ff23dbb2-e810-7da2-37bd-6ab7a231bded> (luettu 6.2.2020)
- Yhteistyö on nykyaikaa (s.a.). *Suomen evankelis-luterilainen kirkko*. <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/lahetys/yhteinen-todistus/kumppanuutta> (luettu 27.4.2020).

Liitteet

Liite 1: Kirjoituspyyntö

Hyvä nykyinen tai jo palannut lähetystyöntekijä,

Teen Helsingin yliopistossa teologian maisterintutkielmaani lähetystyöntekijöiden kutsumuksen muodostumisesta. Haluaisin tutkielmaani varten saada lähetystyöntekijöiden omakohtaisia kokemuksia ja kertomuksia siitä, miten hakeutuminen kohti lähetystyötä on tapahtunut. Pyydän Sinua kirjoittamaan kokemuksistasi vapaamuotoisen kirjoitelman, jonka apuna voit käyttää alla olevia kysymyksiä. Kerrothan myös ikäsi sekä lähetystyövuosiesi määrän.

1. Miten ymmärrät sanan ”kutsumus”?
2. Koetko kutsumusta omakohtaisesti? Millä tavoin?
3. Jos koet kutsumusta, milloin ensimmäisen kerran ajattelit, että sinulla voisi olla kutsumus lähetystyöhön? Mistä tämä ajatus syntyi?
4. Millainen suhteesi lähetystyöhön on ollut elämäsi aikana?
5. Millainen ja minkä pituinen oli matkasi siitä, kun aloit ensi kertaa pohtia lähetystyötä omalla kohdallasi siihen, kun päätit hakea lähetyskurssille ja lähetystyöhön? Sisältyikö ajanjaksoon haasteita?
6. Millainen toisten ihmisten vaikutus oli juuri kuvailemallasasi ajanjaksolla?
7. Miten koet lähetystyöntekijän roolin? Mikä sen omaksumisessa oli vaikeaa, mikä helppoa?
8. Onko mahdollinen kutsumuksesi muuttunut lähetystyön aloittamisen jälkeen? Miten?
9. Mitä muuta haluaisit kertoa matkastasi lähetystyöntekijäksi?

Vastauksia käytän vain tämän tutkielman tekemiseen ja käsittelen niitä luottamuksellisesti. Kukaan muu ei näe vastauksia eikä henkilöllisyytesi tule missään tutkielman vaiheessa ilmi. Tutkimukseen osallistumisen voi myös perua missä vaiheessa tahansa. Kaikenlaiset kokemukset ovat toivottuja ja jokainen vastaus on arvokas ja tärkeä.

Pyydän Sinua lähettämään vastauksesi sähköpostiini maija.l.rantanen@helsinki.fi **15.1.2020 mennessä**. Halutessasi voit jättää kirjoitelmasi myös täysin anonyymisti tämän lomakkeen kautta: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/101882/lomake.html>. Minulta voi sähköpostilla kysyä myös lisätietoja tutkimuksesta. Tutkielmaani ohjaa kirkkososiologian professori Anne Birgitta Pessi.

Kiitos osallistumisestasi jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,
Maija Rantanen
maija.l.rantanen@helsinki.fi